

Ι.Β.ΣΤΑΛΙΝ – ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι - Ο ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ

Οι βάσεις του λενινισμού- το θέμα είναι πλατύ. Για να το διαπραγματευθεί κανείς κατά βάθος, θα χρειαζόταν ένα και περισσότερα έργα. Έτσι ή διάλεξη μου δεν είναι δυνατό να επαρκέσει. Στην καλύτερη περίπτωση δε θα είναι παρά μια σύντομη έκθεση των βάσεων του λενινισμού. Ωστόσο κι' αυτή θα έχει τη χρησιμότητα της.

Η έκθεση των βάσεων του λενινισμού δεν είναι ακόμη έκθεση της φιλοσοφίας του Λένιν. Ο Λένιν είναι μαρξιστής και ο μαρξισμός αναμφιβόλως αποτελεί την βάση της φιλοσοφίας του. Δεν έπεται όμως ότι η έκθεση του λενινισμού πρέπει ν' αρχίσει από την έκθεση των βάσεων του μαρξισμού. Έκθεση του λενινισμού σημαίνει έκθεση εκείνου που είναι ειδικό μέσα στα έργα του Λένιν, του νέου που πρόσθεσε ο Λένιν στον μαρξισμό, εκείνου που συνδέεται ειδικά με το όνομα του. Μ' αυτήν την έννοια μόνο θα μιλήσω εδώ για τις βάσεις του λενινισμού.

Τι είναι ο λενινισμός ;

Κατά τους μεν είναι ή εφαρμογή του μαρξισμού στους ειδικούς όρους της Ρωσίας. Ο ορισμός αυτός περικλείει ένα μέρος αληθείας· άλλα μόνο μέρος. Ο Λένιν εφήρμοσε πράγματι τον μαρξισμό και τον εφήρμοσε κατά ένα τρόπο ανώτερο στη ρωσική κατάσταση. Άλλα αν ο λενινισμός δεν ήταν παρά η εφαρμογή του μαρξισμού στην ειδική κατάσταση της Ρωσίας, θα είχε ένα χαρακτήρα καθαρά εθνικό, αποκλειστικά ρωσικό. Ο λενινισμός όμως δεν είναι μόνο ρώσικο, άλλα και διεθνές φαινόμενο. Να γιατί ο παραπάνω ορισμός είναι πολύ στενός.

Άλλοι διακηρύχουν ότι ο λενινισμός είναι η αναβίωση των επαναστατικών στοιχείων του μαρξισμού του 1850, ο οποίος στα κατοπινά χρόνια μετριάστηκε δήθεν, έχασε τον επαναστατικό του χαρακτήρα.

Αν βγάλουμε από τη μέση την βλακώδη αυτή διαίρεση της θεωρίας του Μαρξ, σε δυο μέρη: το επαναστατικό και το μετριοπαθές, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι ο ορισμός αυτός, παρ' όλη την ανεπάρκεια του, περικλείει ένα μέρος αληθείας. Το μέρος αυτό είναι ότι ο Λένιν ανάστησε πράγματι το επαναστατικό περιεχόμενο του μαρξισμού που είχε στραγγαλιστεί απ' τους οπορτουνιστές της II Διεθνούς.

Άλλ' αυτό δεν είναι παρά ένα κομματάκι τής αλήθειας. Η ολόκληρη αλήθεια είναι ότι ο λενινισμός όχι μόνο ανάστησε τον μαρξισμό, άλλα έκανε και ένα ακόμη βήμα προς τα εμπρός αναπτύσσοντας τον μέσα στους νέους όρους του καπιταλισμού και τής ταξικής πάλης του προλεταριάτου.

Αλλά τι είναι επί τέλους ο λενινισμός;

Ο λενινισμός είναι ο μαρξισμός της εποχής του ιμπεριαλισμού και της προλεταριακής επανάστασης, ή ακριβέστερα είναι ή θεωρία και η τακτική της προλεταριακής επανάστασης γενικά, η θεωρία και η τακτική της δικτατορίας του προλεταριάτου ειδικά.

Ο Μαρξ και ο Εγκελς ζούσαν σε μια εποχή προεπαναστατική όπου ο ιμπεριαλισμός ήταν ακόμη σ' εμβρυώδη κατάσταση, όπου οι προλετάριοι μόλις άρχιζαν να προετοιμάζονται για την επανάσταση, όπου η προλεταριακή επανάσταση δεν ήταν ακόμη μια άμεση πρακτική ανάγκη. Ο Λένιν, μαθητής του Μαρξ και του Εγκελς, έζησε σε μια εποχή ακμής του ιμπεριαλισμού, ανάπτυξης της προλεταριακής επανάστασης, σε μια εποχή όπου η επανάσταση αυτή, θριαμβεύοντας σε μια χώρα κατέστρεφε την αστική δημοκρατία και άνοιγε την εποχή της προλεταριακής δημοκρατίας, την εποχή των Σοβιέτ.

Να γιατί ο λενινισμός είναι η ανάπτυξη του μαρξισμού.

Υπογραμμίζουν συνήθως -και με το δίκιο τους- τον εξαιρετικά μαχητικό και επαναστατικό χαρακτήρα του λενινισμού. Άλλά η ιδιομορφία αυτή του λενινισμού εξηγείται με δυο λόγους: πρώτα-πρώτα με το ότι ο λενινισμός βγήκε από την προλεταριακή επανάσταση, της οποίας ήταν αδύνατο να μη φέρει τη σφραγίδα, έπειτα με το ότι μεγάλωσε και δυνάμωσε μέσα στον αγώνα ενάντια στον οπορτουνισμό της II Διεθνούς, αγώνα πού ήταν και παραμένει ο αναγκαίος όρος της επιτυχίας της πάλης εναντίον του καπιταλισμού. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι μεταξύ του Μαρξ και του Εγκελς αφ' ενός και του Λένιν αφ' έτερου εκτείνεται μια ολόκληρη περίοδο απεριόριστης κυριαρχίας του οπορτουνισμού της II Διεθνούς. Ο οπορτουνισμός αυτός έπρεπε να χτυπηθεί κι' αυτό ήταν ένα από τα πιο σημαντικά καθήκοντα του λενινισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ - ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΡΙΖΕΣ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΥ

Ο λενινισμός μεγάλωσε και συγκροτήθηκε μέσα στους όρους του ιμπεριαλισμού, τότε πού οι καπιταλιστικές αντιθέσεις είχαν φτάσει στο ανώτερο σημείο της οξύτητας τους, τότε πού η προλεταριακή επανάσταση είχε καταστεί ένα άμεσο

πρακτικό ζήτημα και η περίοδο της προπαρασκευής της εργατικής τάξης για την επανάσταση είχε τελειώσει και έδινε τόπο στην περίοδο της κατά μέτωπο επίθεσης ενάντια στον καπιταλισμό.

Ο Λένιν ονόμασε τον ιμπεριαλισμό «φθίνοντα καπιταλισμό». Γιατί; Γιατί ο ιμπεριαλισμός φέρει τις αντιθέσεις του καπιταλισμού ως τα ακρότατα όρια τους, υστέρα απ' τα όποια αρχίζει ή επανάσταση. Μεταξύ των αντιθέσεων αυτών τρεις είναι οι σημαντικότερες

·Η πρώτη είναι η αντίθεση μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας. Ο ιμπεριαλισμός είναι η παντοδυναμία των τραστών και των μονοπωλιακών συνδικάτων, των τραπεζών και της χρηματιστικής ολιγαρχίας στις βιομηχανικές χώρες. Για τον αγώνα ενάντια στην παντοδυναμία αυτή, οι συνηθισμένες μέθοδοι της εργατικής τάξης: συνδικάτα και συνεταιρισμοί, κοινοβουλευτικά κόμματα και κοινοβουλευτική πάλη ήταν ολότελα ανεπαρκείς. Ο ιμπεριαλισμός έβαζε μπρος στον πολυάριθμο στρατό του προλεταριάτου το έξης δίλημμα: ή να μένει στο έλεος του κεφαλαίου, να φυτοζωεί και να εκφυλίζεται διαρκώς ή να υιοθετήσει ένα καινούριο όπλο και ν' αναλάβει τον απ' ευθείας αγώνα. Έτσι ο ιμπεριαλισμός σπρώχνει την εργατική τάξη προς την επανάσταση.

·Η δεύτερη αντίθεση είναι ο ανταγωνισμός των διαφόρων χρηματιστικών ομίλων και ιμπεριαλιστικών δυνάμεων στον αγώνα τους για τις πηγές των πρώτων υλών και για τα ξένα εδάφη. Ο ιμπεριαλισμός είναι ή εξαγωγή του κεφαλαίου προς τις πηγές των πρώτων υλών, ή λυσσώδης πάλη για την αποκλειστική κατοχή των πηγών αυτών, για ένα ξαναμοίρασμα του κόσμου, αγώνας νέων χρηματιστικών ομίλων και δυνάμεων που διεκδικούν μια θέση μέσα στον κόσμο εναντίον των παλιών που δε θέλουν να εγκαταλείψουν τη λεία τους. Ο αγώνας αυτός, ο μεταξύ των καπιταλιστών, έχει μέσα του αναπόφευκτα το στοιχείο των ιμπεριαλιστικών πολέμων, των πολέμων για την προσάρτηση νέων εδαφών. Άλλα η κατάσταση αυτή έχει σαν συνέπεια την αμοιβαία εξασθένηση των ιμπεριαλιστών, την εξασθένηση της θέσης του καπιταλισμού γενικά, επιταχύνει την προλεταριακή επανάσταση και την επιβάλλει πρακτικά.

·Η τρίτη αντίθεση είναι η αντίθεση μερικών ισχυρών «πολιτισμένων» εθνών απ' ενός και απ' έτερου των μικρών αδυνάτων εθνών και των αποικιακών λαών. Ο ιμπεριαλισμός είναι η πιο αισχρή εκμετάλλευση και σύγχρονα η πιο απάνθρωπη καταπίεση εκατοντάδων εκατομμυρίων ανθρώπων των αποικιών και των εξαρτημένων χωρών. Σκοπός της εκμετάλλευσης και καταπίεσης αυτής είναι το τράβηγμα μεγάλων κερδών απ' αυτές. Άλλά για την εκμετάλλευση αυτή ο ιμπεριαλισμός είναι υποχρεωμένος να κατασκευάζει σιδηροδρόμους και εργοστάσια, να δημιουργεί κέντρα εμπορικά και βιομηχανικά. Εμφάνιση μιας τάξης προλεταρίων, διαμόρφωση μιας κατηγορίας ιθαγενών διανοουμένων, ζύπνημα της εθνικής συνείδησης ενίσχυση του απελευθερωτικού κινήματος- τέτοια είναι τα αναπόφευκτα αποτελέσματα της «πολιτικής» αυτής, αποτελέσματα που επιβεβαιώνονται από το δυνάμωμα του επαναστατικού κινήματος στις αποικίες και στις υπόδουλες χώρες. Το κίνημα αυτό έχει μια μεγάλη σημασία για το προλεταριάτο, γιατί υποσκάπτει τη θέση του καπιταλισμού, μεταβάλλοντας τις αποικίες και τις υπόδουλες χώρες από εφεδρείες του Ιμπεριαλισμού σ' εφεδρείες της προλεταριακής επανάστασης.

Αυτές είναι οι κυριότερες αντιθέσεις του Ιμπεριαλισμού, που προκάλεσαν την παρακμή του παλιού «ανθηρού» καπιταλισμού. Ο τελευταίος μεγάλος Ιμπεριαλιστικός πόλεμος συγκέντρωσε όλες αυτές τις αντιθέσεις σ' ένα ενιαίο σύνολο και τις έριξε στην πλάστιγγα, επιταχύνοντας και διευκολύνοντας έτσι τις επαναστατικές μάχες του προλεταριάτου.

Με άλλες λέξεις: ο Ιμπεριαλισμός έκανε την επανάσταση πρακτική ανάγκη και δημιούργησε ευνοϊκούς όρους για την προσβολή των φρουρίων του καπιταλισμού.

Τέτοια είναι ή διεθνής κατάσταση που γέννησε το λενινισμό.

Όλα αυτά είναι θαυμάσια θα μας πουν αλλά τι έχει να κάνει εδώ η Ρωσία, που δεν ήταν και δεν μπορούσε να είναι η κλασική χώρα του Ιμπεριαλισμού; Τι έχει να κάνει εδώ ο Λένιν που δούλεψε προπάντων στη Ρωσία και για τη Ρωσία; Γιατί η Ρωσία στάθηκε η εστία του λενινισμού, η χώρα απ' την οποία βγήκαν η θεωρία και η πρακτική της προλεταριακής επανάστασης;

Γιατί η Ρωσία ήταν, να πούμε, ο κόμπος όλων αυτών των αντιθέσεων του ιμπεριαλισμού.

Γιατί η Ρωσία κυφορούσε, περισσότερο από κάθε άλλη χώρα, την επανάσταση και γιατί μόνο αυτή ήταν σε θέση να λύσει τις αντιθέσεις αυτές δια της επαναστατικής οδού.

Πράγματι ή τσαρική Ρωσία ήταν ή εστία της καταπίεσης με όλες της τις μορφές: καπιταλιστική, αποικιακή και μιλιταριστική, της καταπίεσης με την πιο βάρβαρη φόρμα της. Η παντοδυναμία του κεφαλαίου συνδέονταν με τον τσαρικό δεσποτισμό, η εθνικιστική επιθετικότητα με την άγρια καταπίεση των μη ρωσικών λαών (μειονοτήτων), η οικονομική εκμετάλλευση ολόκληρων περιφερειών της Τουρκίας, της Περσίας και της Κίνας με την στρατιωτική κατάκτηση των περιφερειών αυτών από τον τσαρισμό. Ο Λένιν είχε δίκιο λέγοντας ότι ο τσαρισμός ήταν ένας «στρατιωτικός φεουδαρχικός Ιμπεριαλισμός». Ο τσαρισμός ήταν ή η ηγεμονία των πιο αρνητικών πλευρών του ιμπεριαλισμού.

Ακόμα, η τσαρική Ρωσία ήταν μια κολοσιαία εφεδρεία για τον ευρωπαϊκό ιμπεριαλισμό όχι μόνο γιατί επέτρεπε λεύτερα

την διείσδυση του ξένου κεφαλαίου (που κατείχε σοβαρότατους κλάδους της ρωσικής οικονομίας όπως οι καύσιμες ύλες και η μεταλλουργία) αλλά επίσης και γιατί μπορούσε να προμηθεύει στους Ιμπεριαλιστές της Δύσης εκατομμύρια στρατιωτών. Έτσι, κατά τη διάρκεια του πολέμου δώδεκα εκατομμύρια έχυσαν το αίμα τους στα Ιμπεριαλιστικά μέτωπα για να εξασφαλίσουν τα εξωφρενικά κέρδη των αγγλογάλλων καπιταλιστών.

Αλλά ο τσαρισμός δεν ήταν μόνο ο φρουρός σκύλος του ευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού στην Ανατολική Ευρώπη ήταν και πράκτορας του για την είσπραξη των κολοσσιαίων τόκων των δανείων που συνήψε στο Παρίσι, στο Λονδίνο, στο Βερολίνο και στις Βρυξέλλες.

Ό τσαρισμός ήταν τέλος, ως προς τη διανομή της Τουρκίας, της Περσίας και της Κίνας, ο πιστός σύμμαχος του δυτικού Ιμπεριαλισμού. Ό Ιμπεριαλιστικός πόλεμος δεν διεξήχθη από τον τσαρισμό σε συμμαχία με την Άνταντ, η Ρωσία δεν στάθηκε ο κυριότερος πράκτορας του πολέμου αυτού;

Να γιατί τα συμφέροντα του τσαρισμού και του Ιμπεριαλισμού της Δύσης ήταν συμφέροντα του Ιμπεριαλισμού γενικά. Ήταν δυνατόν ο δυτικός Ιμπεριαλισμός να υποστεί την απώλεια του ισχυρού αυτού στηρίγματος στην Ανατολή και της πηγής δυνάμεων και πλούτου που ήταν η παλιά αστική Ρωσία, χωρίς να δοκιμάσει όλα τα μέσα, συμπεριλαμβανομένου και του πολέμου, ενάντια στη Ρωσική επανάσταση, για να υπερασπιστεί και διατηρήσει τον τσαρισμό; Αναμφίβολα, όχι !

Συνεπώς, αν ήθελε κανένας να χτυπήσει επίσης τον Ιμπεριαλισμό κι αν είχε πράγματι την πρόθεση να ξεριζώσει τον τσαρισμό, έπρεπε μετά την ανατροπή του ν' ανατρέψει επίσης και τον ιμπεριαλισμό. Έτσι λοιπόν η επανάσταση εναντίον του τσαρισμού έπρεπε να καταλήξει στην ανατροπή του καπιταλιστικού καθεστώτος. Οι Ρώσοι κομμουνιστές δεν μπορούσαν να δράσουν αλλιώς, ο δρόμος τους ήταν ο μόνος που τους έπρεπε να ελπίζουν τέτοιες μεταβολές στη διεθνή κατάσταση που να'ναι ικανές να εξασφαλίσουν τη Ρωσία από κάθε παλινόρθωση του καπιταλισμού.

Να γιατί η Ρωσία στάθηκε η εστία του λενινισμού- να γιατί ο αρχηγός των Ρώσων κομμουνιστών, ο Λένιν, στάθηκε ο δημιουργός του λενινισμού.

Στην Ρωσία και στον Λένιν συνέβηκε ό,τι περίπου στη Γερμανία και στον Μαρξ και Εγκελς κατά το 1850. Όπως η Ρωσία στις αρχές του 20ου αιώνα έτσι και η Γερμανία τότε εγκυμονούσε την αστική επανάσταση. Στο «Κομμουνιστικό Μανιφέστο» έγραψε ο Μαρξ :

«Η προσοχή των κομμουνιστών στρέφεται προπάντων στη Γερμανία, γιατί η Γερμανία βρίσκεται στις παραμονές μιας αστικής επανάστασης και γιατί θα πραγματοποιήσει την επανάσταση αυτή μέσα στους όρους ενός πιο προχωρημένου ευρωπαϊκού πολιτισμού και μ' ένα προλεταριάτο απείρως πιο εξελιγμένο απ' ό,τι ήταν στην Αγγλία και τη Γαλλία τον 17ο και τον 18ο αιώνα και γιατί συνεπώς η αστική γερμανική επανάσταση δεν μπορεί να'νε παρά το άμεσο προεξόχον μιας προλεταριακής επανάστασης».

Μ' άλλα λόγια το κέντρο του επαναστατικού κινήματος είχε μετατοπιστεί στη Γερμανία.

Παρόμοια και η Ρωσία στις αρχές του 20ου αιώνα βρισκόταν στις παραμονές της αστικής επανάστασης. Όμως, τότε ο ευρωπαϊκός πολιτισμός ήταν πιο προχωρημένος, το ρώσικο προλεταριάτο πιο ανεπτυγμένο και όλα έδειχναν ότι η επανάσταση αυτή θα αποτελούσε το προζύμι και τον πρόλογο της προλεταριακής επανάστασης. Ήδη το 1902, τότες που η ρωσική επανάσταση βρισκόταν ακόμα στην εμβρυώδη της κατάσταση, ο Λένιν έγραψε στο έργο του : «Τι να κάνουμε;»:

«Η ιστορία επιβάλλει στους Ρώσους μαρξιστές ένα άμεσο καθήκον, το επαναστατικότερο απ' τα καθήκοντα που πέφτουν στο προλεταριάτο των άλλων χωρών. Ή εκπλήρωση του καθήκοντος αυτού, δηλαδή ή καταστροφή του ισχυρότερου προμαχώνα της ευρωπαϊκής και ασιατικής αντίδρασης θα καταστήσει το ρωσικό προλεταριάτο πρωτοπορία του διεθνούς επαναστατικού προλεταριάτου».

Μ' άλλα λόγια, το κέντρο του επαναστατικού κινήματος έμελλε να μετατοπιστεί προς τη Ρωσία.

Ός γνωστόν, η πορεία της επανάστασης, δικαίωσε εξ ολοκλήρου την πρόβλεψη αυτή του Λένιν.

Είναι εκπληκτικό ύστερα απ' αυτά το ότι μια χώρα που έκανε μια τέτοια επανάσταση και έχει ένα τέτοιο προλεταριάτο, στάθηκε η πατρίδα της θεωρίας και της τακτικής της προλεταριακής επανάστασης;

Είναι εκπληκτικό ότι ο αρχηγός του προλεταριάτου Λένιν, έγινε ο δημιουργός της θεωρίας και της τακτικής αυτής και ο αρχηγός του παγκοσμίου προλεταριάτου;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ - Η ΜΕΘΟΔΟΣ

Είπα παραπάνω ότι μεταξύ του Μαρξ και του Εγκελς αφ' ενός και του Λένιν αφ' έτερου μεσολαβούσε μια ολόκληρη περίοδος επικράτησης του οπορτουνισμού της ΙΙ Διεθνούς. Για περισσότερη σαφήνεια προσθέτω ότι δεν πρόκειται για

τυπική, άλλα για ουσιαστική επικράτηση του οπορτουνισμού. Τυπικά η II Διεθνής διευθύνονταν από ορθόδοξους μαρξιστές σαν τον Κάουτσκι κ.ά. Στην πραγματικότητα η βασική του δουλειά γινότανε πάνω στη βάση του οπορτουνισμού. Μικροαστοί από φύση οπορτουνιστές προσαρμόζονταν στην μπουρζουαζία· όσο για τους «ορθόδοξους» αυτοί προσαρμόζονταν στους οπορτουνιστές για «την διατήρηση της ενότητας» μ' αυτούς, για την συγκράτηση «της ειρήνης μέσα στο Κόμμα». Τέλος κυριαρχούσε ο οπορτουνισμός γιατί μέσον των οπορτουνιστών οι «ορθόδοξοι» ήταν αναπόσπαστα συνδεδεμένοι στην πολιτική της μπουρζουαζίας.

Ήταν μια περίοδος σχετικά ειρηνικής ανάπτυξης του καπιταλισμού, μια περίοδος προπολεμική, να πούμε, όπου οι αντιθέσεις του Ιμπεριαλισμού δεν είχαν ακόμη ξεσκεπαστεί σ' όλο τους το πλάτος, όπου οι οικονομικές απεργίες και τα συνδικάτα αναπτύσσονταν κατά το μάλλον ή ήττον «ομαλά», όπου τα σοσιαλιστικά κόμματα κέρδιζαν καταπληκτικές εκλογικές και κοινοβουλευτικές επιτυχίες, όπου όλοι εξεθείαζαν τις νόμιμες μορφές πάλης και όπου ήλπιζαν να «σκοτώσουν» τον καπιταλισμό με τη νομιμότητα. Μ' ένα λόγο ήταν μια περίοδος όπου τα Κόμματα της II Διεθνούς μεγάλωναν χόντραιναν και δεν λογάριάζαν πια την επανάσταση την δικτατορία του προλεταριάτου και την επαναστατική διαπαιδαγώγηση των μαζών.

Στον τόπο μιας γνήσιας και ενιαίας επαναστατικής θεωρίας, υπήρχαν θέσεις αντιφατικές, αποσπάσματα θεωρίας χωρίς σύνδεση με την πραγματική επαναστατική πάλη των μαζών, δόγματα αφαιρεμένα και ξεκάρφωτα. Τυπικά αναφέρονταν ακόμα στη θεωρία του Μαρξ, άλλα μόνο για να την απογυμνώσουν από το επαναστατικό της πνεύμα.

Στον τόπο μιας επαναστατικής πολιτικής υπήρχε ένας άμορφος φιλισταϊσμός, μια τιποτένια πολιτική και κοινοβουλευτικοί συνδυασμοί. Από καιρό σε καιρό παίρνονταν αποφάσεις και συνθήματα επαναστατικά που θάφτονταν κι' όλας ευθύς μετά το πάρισμό τους.

Αντί να διδάξουν στο Κόμμα την αληθινή επαναστατική τακτική με την μελέτη των σφαλμάτων, απόφευγαν προσεκτικά τα ακανθώδη ζητήματα. Αν κατά τύχη έθιγαν παρόμοια ζητήματα, το έκαναν για να σκεπάσουν και να τελειώσουν τη συζήτηση με καμιά ελαστική απόφαση.

Τέτοια ήταν ή φυσιογνωμία, η μέθοδος της δουλειάς και το σπλοστάσιο της II Διεθνούς.

Ως τόσο, ο κόσμος έμπαινε σε μια καινούργια περίοδο: την περίοδο των ιμπεριαλιστικών πολέμων και των επαναστατικών μαχών του προλεταριάτου. Οι παλιές μέθοδες πάλης αποδεικνύονταν ολότελα ανεπαρκείς μπρος στην παντοδυναμία του χρηματιστικού κεφαλαίου.

Επρεπε ν' αναθεωρηθεί ολόκληρη η εργασία, όλη η μέθοδος της II Διεθνούς, να διωχτεί ο φιλισταϊσμός, η στενότητα της αντίληψης, η πολιτική των συνδυασμών, ο σοσιαλσβινισμός και ο σοσιαλπασιφισμός. Επρεπε να γίνει απογραφή του σπλοστασίου της II Διεθνούς, να απορριφτεί ό,τι ήταν σκουριασμένο και άχρηστο, να σφυρηλατηθούν καινούργια όπλα. Χωρίς την προκαταρκτική αυτή εργασία ήταν αδύνατο να αρχίσει ο πόλεμος ενάντια στον καπιταλισμό.

Χωρίς την εργασία αυτή, το προλεταριάτο κινδύνευε να βρεθεί οπλισμένο ανεπαρκώς ή και ακόμα ολότελα άοπλο κατά τις επαναστατικές μάχες που έμελλαν να γίνουν.

Στον λενινισμό έπεφτε το καθήκον της γενικής αυτής αναθεώρησης του καθαρίσματος των κόπρων του Αυγείου της II Διεθνούς.

Να μέσα σε ποια κατάσταση γεννήθηκε και διαμορφώθηκε η μέθοδος του λενινισμού.

Σε τι συνίσταται η μέθοδος αυτή;

Εν πρώτοις στην δοκιμασία των δογμάτων της II Διεθνούς μέσα στη χοάνη της επαναστατικής πάλης των μαζών μέσα στη χοάνη της πράξης δηλ. στην αποκατάσταση της ενότητας μεταξύ θεωρίας και πράξης, γιατί έτσι μόνον μπορούμε να σχηματίσουμε ένα κόμμα αληθινά προλεταριακό, οπλισμένο με επαναστατική θεωρία.

Δεύτερο στον έλεγχο της πολιτικής των κομμάτων της II Διεθνούς, όχι σύμφωνα με τα συνθήματα και τις αποφάσεις των, άλλα σύμφωνα με τα έργα των, γιατί μόνο έτσι μπορούμε να κατακτήσουμε την εμπιστοσύνη των προλεταριακών μαζών.

Τρίτο, στην αναδιοργάνωση όλης τής δουλειάς του Κόμματος, στην επαναστατική του μετατροπή, στην διαπαιδαγώγηση των μαζών και στην προπαρασκευή τους για τον επαναστατικό αγώνα, γιατί μόνο έτσι μπορούμε να προετοιμάσουμε τις μάζες για την προλεταριακή επανάσταση.

Τέταρτο, στην αυτοκριτική των προλεταριακών κομμάτων, στην διαπαιδαγώγηση των με την πείρα των σφαλμάτων τους, γιατί μόνον έτσι μπορούμε να μορφώσουμε στελέχη και πραγματικούς αρχηγούς του κόμματος.

Τέτοιες είναι οι βάσεις και ή ουσία της μεθόδου του λενινισμού.

Πώς εφαρμόσθηκε ή μέθοδος αυτή;

Οι οπορτουνιστές της II Διεθνούς έχουν μια σειρά δογμάτων που αποτελούν τον άξονα όλης τής δράσης τους. Ας εξετάσουμε μερικά από αυτά.

Πρώτο δόγμα το προλεταριάτο δεν μπορεί και δεν πρέπει να καταλάβει την εξουσία αν δεν αποτελεί την πλειοψηφία της χώρας. Οι οπορτουνιστές δεν αποδεικνύουν με τίποτε τον ισχυρισμό τους αυτόν, γιατί η αφηρημένη αυτή θέση δεν είναι δυνατό να δικαιολογηθεί ούτε θεωρητικά ούτε πρακτικά. Ας την παραδεχτούμε για μια στιγμή απαντάει ο Λένιν. Αλλά αν δημιουργείται μια κατάσταση, (πόλεμος, αγροτική κρίση κτλ.) μέσα στην οποία το προλεταριάτο, μειοψηφία του πληθυσμού, έχει τη δυνατότητα να συγκεντρώσει γύρω του τη μεγάλη πλειοψηφία των εργαζομένων μαζών, γιατί τότε να μην καταλάβει την εξουσία ; γιατί να μην επωφεληθεί την ευνοϊκή εσωτερική και διεθνή κατάσταση για να σπάσει το μέτωπο του κεφαλαίου και να επιταχύνει τη λύση; Μήπως ο Μαρξ δεν είπε το 1850 ότι η προλεταριακή επανάσταση στη Γερμανία θα βρισκονταν σε μια πολύ ευχάριστη θέση αν θα μπορούσε κανείς να τη βοηθήσει με «μιαν επανάληψη του πολέμου των χωρικών;»

Και την εποχή εκείνη ο αριθμός των Γερμανών προλεταρίων ήταν σχετικά μικρότερος απ' ότι ήταν στη Ρωσία το 1917. Ή πρακτική της ρωσικής επανάστασης δεν έδειξε μήπως ότι το δόγμα αυτό προσφιλές στους ανθρώπους της II Διεθνούς, είναι γυμνό από κάθε ζωτική σημασία για το προλεταριάτο; δεν είναι ολοφάνερο ότι η πρακτική της επαναστατικής πάλης των μαζών υπονομεύει όλο και περισσότερο το άθλιο αυτό δόγμα ;

Δεύτερο δόγμα : το προλεταριάτο δεν μπορεί να κρατήσει την εξουσία αν δεν διαθέτει αρκετά διανοούμενα στελέχη και τεχνικούς ικανούς να οργανώσουν τη διοίκηση της χώρας. Πρέπει ν' αρχίσουμε να δημιουργούμε τα στελέχη αυτά μέσα στον Καπιταλισμό κι' έπειτα να καταλάβουμε την εξουσία. Ας το παραδεχτούμε, αποκρίνεται ο Λένιν άλλα γιατί δεν μπορούμε να καταλάβουμε πρώτα την εξουσία και να δημιουργήσουμε έπειτα ευνοϊκούς όρους για την ανάπτυξη του προλεταριάτου, ελεύθερου έπειτα να εξυψώσει το πνευματικό επίπεδο των εργατικών μαζών και να μορφώσει γρήγορα στελέχη διευθυντών και διαχειριστών στρατολογημένα μεταξύ των εργατών; Ή ρώσικη πρακτική δεν έδειξε μήπως ότι τα εργατικά αυτά στελέχη μορφώνονται καλύτερα και γρηγορότερα μέσα στο προλεταριακό κράτος, παρά κάτω από την εξουσία του κεφαλαίου; Δεν είναι ολοφάνερο ότι η πρακτική της επαναστατικής πάλης των μαζών αναιρεί το δόγμα των οπορτουνιστών ;

Τρίτο δόγμα : η μέθοδος της γενικής πολιτικής απεργίας είναι απαράδεκτη για το προλεταριάτο, γιατί διαφορετικά είναι ανυπόστατη (δες την κριτική του Εγκελς) και πρακτικά επικίνδυνη· (μπορεί να διαταράξει την πορεία της οικονομικής ζωής της χώρας, ν' αδειάσει τα ταμεία των συνδικάτων), δεν μπορεί ν' αντικαταστήσει την κοινοβουλευτική πάλη που αντιπροσωπεύει την κύρια μορφή της ταξικής πάλης του προλεταριάτου, Θαυμάσια· απαντούν οι λενινιστές. Άλλα πρώτα, ο Εγκελς κατέκρινε μόνο ένα είδος γενικής απεργίας - την γενική οικονομική απεργία, που την εκθειάζουν οι αναρχικοί στον τόπο του πολιτικού αγώνα του προλεταριάτου. Και τότε γιατί ν' αναφέρεται κανείς στον Εγκελς για να καταδικάσει την γενική πολιτική απεργία;

Δεύτερο- τι είναι εκείνο που μας βεβαιώνει ότι η κοινοβουλευτική πάλη είναι η κυριότερη μορφή του προλεταριακού αγώνα; Ή ιστορία του επαναστατικού κινήματος δεν αποδειχνει μήπως ότι η κοινοβουλευτική πάλη δεν είναι παρά ένα σχολειό, ένα στήριγμα της εξωκοινοβουλευτικής πάλης του προλεταριάτου; ότι τα ουσιώδη ζητήματα του εργατικού κινήματος στο καπιταλιστικό καθεστώς λύνονται με την βία, την άμεση πάλη, την γενική απεργία, την εξέγερση των προλεταριακών μαζών ;

Τρίτο· που είδαν ότι θέλουμε ν' αντικαταστήσουμε την κοινοβουλευτική πάλη με την μέθοδο της γενικής πολιτικής απεργίας; πού και πότε οι οπαδοί της γενικής πολιτικής απεργίας προσπάθησαν ν' αντικαταστήσουν τις κοινοβουλευτικές μορφές της πάλης με τις μορφές του εξωκοινοβουλευτικού αγώνα ;

Τέταρτο, η επανάσταση στη Ρωσία δεν απέδειξε ότι η γενική πολιτική απεργία είναι το μεγαλύτερο σχολειό της προλεταριακής επανάστασης συγχρόνως δε και το μοναδικό μέσο κινητοποίησης και οργάνωσης των προλεταριακών μαζών την παραμονή της εφόδου ενάντια στα φρούρια του καπιταλισμού; Τι θέση έχουν συνεπώς εδώ οι ιερεμιάδες για την αποσύνθεση της οικονομικής ζωής και για τα ταμεία των συνδικάτων; Δεν είναι ολοφάνερο ότι η πρακτική της επαναστατικής πάλης αναιρεί και αυτό το δόγμα των οπορτουνιστών;

Να γιατί ο Λένιν έλεγε ότι «η επαναστατική θεωρία δεν είναι δόγμα», ότι «δεν διαμορφώνεται οριστικά παρά σε στενή σύνδεση με την πρακτική του πραγματικού κινήματος των μαζών» (Παιδική αρρώστια του Κομμουνισμού), γιατί πρέπει να εξυπηρετεί την πρακτική, «ν' άπαντα στα ερωτήματα που θέτει η πρακτική» (Οι φίλοι τού λαού), να εξελέγχεται από τα δεδομένα της πρακτικής.

Όσον αφορά τα συνθήματα και τις πολιτικές αποφάσεις των κομμάτων της II Διεθνούς αρκεί να θυμηθούμε το περίφημο σύνθημα «πόλεμος κατά του πολέμου» για να αντιληφθούμε την ψευτιά και την εξαχρείωση της πολιτικής των κομμάτων αυτών που καλύπτουν το αντεπαναστατικό τους έργο με επαναστατικά συνθήματα και επαναστατικές αποφάσεις. Ποιος

δεν θυμάται το συνέδριο της Βασιλείας, όπου η II Διεθνής απείλησε τους ιμπεριαλιστές με τους κεραυνούς της εξέγερσης αν τολμούσαν να κηρύξουν τον πόλεμο, και διακήρυξε το σύνθημα: «Πόλεμος κατά του πολέμου». Άλλα λίγο καιρό κατόπι, στις αρχές του πολέμου, η απόφαση της Βασιλείας ρίχτηκε στο καλάθι των άχρηστων και οι εργάτες εκαλούντο στον αλληλοσκοτωμό για την μεγαλύτερη δόξα της καπιταλιστικής πατρίδας.

Δεν είναι ολοφάνερο ότι τα επαναστατικά συνθήματα κι' οι επαναστατικές αποφάσεις δεν αξίζουν ένα τσεντέζιμο αν δε μεταβάλλονται σε πράξεις. Αρκεί να συγκρίνουμε τη λενινιστική πολιτική τής μετατροπής του Ιμπεριαλιστικού πολέμου σ' εμφύλιο πόλεμο με την προδοτική πολιτική της II Διεθνούς κατά τη διάρκεια του πολέμου, για ν' αντιληφθούμε όλη την ποταπότητα του οπορτουνισμού, όλο το μεγαλείο του λενινισμού.

Επιτρέψατε μου να παραθέσω εδώ μια περικοπή από το έργο του Λένιν : «Η προλεταριακή επανάσταση και ο αποστάτης Κάουτσκι» όπου ο Λένιν μαστιγώνει σκληρά τον Κάουτσκι γιατί αποπειράται να κρίνει τα κόμματα όχι απ' τα έργα, αλλά από τα συνθήματα και τις αποφάσεις τους :

«Ο Κάουτσκι ακολουθεί μια τυπική μικροαστική πολιτική. Φαντάζεται ότι το λανσάρισμα ενός συνθήματος μεταβάλλει καθόλου τα πράγματα. Όλη η ιστορία της αστικής δημοκρατίας εκμηδενίζει τη φαντασιοπληξία αυτή: για να εξαπατήσουν το λαό οι αστοί δημοκράτες έριξαν και είναι έτοιμοι πάντα να ρίξουν οποιαδήποτε συνθήματα. Πρόκειται να ελέγξουμε την ειλικρίνεια τους, να συγκρίνουμε τις πράξεις τους με τα λόγια τους, να μη μένουμε ευχαριστημένοι με ιδεαλιστική και τσαρλατάνικη φρασεολογία, αλλά να ζητάμε το πραγματικό ταξικό περιεχόμενο των συνθημάτων τους.....»

Δεν μιλώ για το φόβο τής αυτοκριτικής που χαρακτηρίζει τα κόμματα της II Διεθνούς, για την προσπάθεια τους να συγκαλύπτουν τα σφάλματά τους, να ξεγλιστράν μπρος στα ακανθώδη ζητήματα, να κάνουν πιστευτό ότι όλα πηγαίνουν καλά μέσα στην οργάνωση τους, να καταπνίγουν έτσι την ζωηρή σκέψη και να παρεμποδίζουν την επαναστατική διαπαιδαγώγηση των μελών τους, μέθοδες που διακωμωδεί και καυτηριάζει ο Λένιν στην «Παιδική αρρώστια του Κομμουνισμού» :

«Η στάση ενός πολιτικού κόμματος μπρος στα σφάλματά του είναι ένα από τα κριτήρια τα πιο σημαντικά και τα πιο ασφαλή της σοβαρότητάς του, της ικανότητάς του ν' ανταποκρίνεται στα καθήκοντα του απέναντι της τάξης του και των εργαζομένων μαζών. Η φανερή αναγνώριση ενός σφάλματος, η αποκάλυψη των αιτιών, η ανάλυση της κατάστασης που το προκάλεσε, η προσεκτική εξέταση των μέσων της επανόρθωσης του, αυτά είναι τα δείγματα ενός σοβαρού κόμματος, αυτό σημαίνει για ένα κόμμα να εκτελεί το καθήκον του, να διαπαιδαγωγεί την τάξη και συνεπώς και την μάζα.»

Μερικοί υποστηρίζουν ότι ή αυτοκριτική είναι επικίνδυνη για ένα κόμμα, που ξεσκεπάζοντας τα λάθη του παρέχει έτσι όπλα στους εχθρούς του εναντίον του εαυτού του. Ο Λένιν θεωρούσε την αντίρρηση αυτή ως στερημένης σοβαρότητας και βάθους. Ιδού τι έλεγε σχετικά το 1914 στη μπροσούρα του «Ενα βήμα εμπρός», τότες που το Κόμμα μας ήταν αδύνατο και ασήμαντο :

«Οι αντίπαλοι των μαρξιστών χαίρουν ακούγοντας τις συζητήσεις μας, προσπαθούν, βέβαια να εκμεταλλευθούν για τους σκοπούς τους μερικά αποσπάσματα της μπροσούρας μου που είναι αφιερωμένα στα σφάλματα και στις ελλείψεις του Κόμματος μας. Οι Ρώσοι μαρξιστές είναι ήδη αρκετά βαφτισμένοι μέσα στους αγώνες για να μη συγκινηθούν από τέτοια χτυπήματα για να συνεχίσουν τη δουλειά τους της αυτοκριτικής και του ξεσκεπάσματος των λαθών τους, που θα εξαφανιστούν με την ανάπτυξη του εργατικού κινήματος».

Τέτοια είναι στο σύνολο τους τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της μεθόδου του λενινισμού.

Ό,τι υπάρχει στη μέθοδο του Λένιν, υπήρχε δυναμικά μέσα στη θεωρία του Μαρξ που, όπως ο ίδιος έλεγε, «είναι στην ουσία της κριτική και επαναστατική». Μ' αυτό ακριβώς το κριτικό και επαναστατικό πνεύμα είναι εμποτισμένη ολόκληρη η λενινιστική μέθοδος. Άλλα η μέθοδος αυτή είναι μόνο η αποκατάσταση της κριτικής επαναστατικής μεθόδου του Μαρξ είναι η συγκεκριμένη αποκρυστάλλωση και ανάπτυξη της, ανάπτυξη της ματεριαλιστικής διαλεκτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV - Η ΘΕΩΡΙΑ

Η σπουδαιότητα της θεωρίας

Μερικοί νομίζουν ότι ο λενινισμός σημαίνει υπεροχή της πρακτικής επί της θεωρίας με την έννοια ότι το βασικό στο λενινισμό είναι ή μετάφραση σε πράξεις των μαρξιστικών θέσεων, η «πραγματοποίηση» τους. Όσο για τη θεωρία ο λενινισμός δεν πολυσκοτίζεται τάχα.

Είναι γνωστό ότι ο Πλεχάνωφ πολλές φορές κορόιδεψε την «αφρονισιά» του Λένιν για τη θεωρία και ιδίως για τη φιλοσοφία. Επίσης τη θεωρία δεν την βλέπουν με καλό μάτι και πολλοί σημερινοί λενινιστές πραχτικιστές, που παραφορτωμένοι καθώς είναι απ' τη δουλειά δεν έχουν καιρό να σκεφτούν για θεωρητικές μελέτες. Η παράξενη αυτή

γνώμη για τον Λένιν και το λενινισμό είναι ριζικά εσφαλμένη και η αντιθεωρητική τάση των πρακτικιστών είναι αντίθετη προς το πνεύμα του λενινισμού και συνεπάγεται σοβαρούς κινδύνους για την πρακτική.

Η θεωρία αποτελεί τη σύνθεση της πείρας του εργατικού κινήματος όλων των χωρών. Χάνει τον λόγο της ύπαρξης της όταν δεν συνδυάζεται με την επαναστατική πρακτική, καθώς επίσης και η πρακτική πλανάται μέσα στα σκότη αν δε φωτίζεται απ' την επαναστατική θεωρία. Η θεωρία μπορεί ν' αποβεί η μεγαλύτερη δύναμη του εργατικού κινήματος αν συνδέεται αδιάρρηκτα με την επαναστατική πρακτική, γιατί μόνο αυτή μπορεί να δώσει στο κίνημα την βεβαιότητα, τον προσανατολισμό, την αντίληψη της εσωτερικής σύνδεσης των γεγονότων, μόνο αυτή μπορεί να συντελέσει στην κατανόηση της πορείας και της κατεύθυνσης του κινήματος των τάξεων τώρα και στο προσεχές μέλλον. Ο ίδιος ο Λένιν πολλές φορές είπε ότι «χωρίς επαναστατική θεωρία είναι αδύνατο να υπάρξει επαναστατικό κίνημα».

Καλύτερα από κάθε άλλον ο Λένιν κατανοούσε την εξαιρετική σημασία της θεωρίας. Κυρίως για ένα κόμμα σαν το δικό μας (ρωσικό) στο οποίο πέφτει ο ρόλος πρωτοπορίας του διεθνούς προλεταριάτου και το οποίο έχει να εργασθεί μέσα σε μια πολυπλοκότητα εσωτερική και διεθνή κατάσταση. Προβλέποντας τον ειδικό αυτό ρόλο του κόμματός μας, έκρινε αναγκαίο από τα 1902 ακόμα να υπενθυμίσει ότι «μονάχα ένα κόμμα καθοδηγούμενο από αναπτυγμένη θεωρία μπορεί ν' ανταποκριθεί στο ρόλο του πρωτοπόρου αγωνιστή». Τώρα πού ή πρόβλεψη αυτή του Λένιν πάνω στο ρόλο του κόμματός μας πραγματοποιήθηκε, οι απόψεις του πάνω στο ζήτημα της θεωρίας πήραν μια ιδιαίτερη αξία. Ο Λένιν έδινε μια εξαιρετική σημασία στη θεωρία. Απόδειξη είναι ότι ο ίδιος ανέλαβε, στο πεδίο της υλιστικής φιλοσοφίας, να γενικοποιήσει όλες τις κατακτήσεις της επιστήμης από της εποχής του Εγκελς καθώς και να κριτικάρει όλα τα αντιυλιστικά ρεύματα μεταξύ των μαρξιστών. Ο Εγκελς έλεγε ότι «ο ματεριαλισμός πρέπει να παίρνει και καινούργια εμφάνιση, υστέρα από κάθε καινούργια ανακάλυψη».

Αυτήν την καινούργια εμφάνιση ο Λένιν την έδωσε για την εποχή του στο αξιοσημείωτο έργο του: «Ματεριαλισμός και έμπειροκριτικισμός». Και είναι αξιοπαρατήρητο ότι ο Πλεχάνωφ, ο οποίος τόσο έρεπε στο να κοροϊδεύει την αφροντισιά του Λένιν στο ζήτημα της φιλοσοφίας, δεν απεφάσισε ν' αναλάβει σοβαρά την πραγματοποίηση του ρόλου αυτού.

Η «θεωρία» του αυθορήτου

Η «θεωρία» του αυθορήτου είναι η θεωρία του οπορτουνισμού. Υποκλίνεται μπροστά στο αυθόρητο του εργατικού κινήματος, αρνείται γενικά τον διευθυντικό ρόλο της πρωτοπορίας, του κόμματός της Εργατικής Τάξης.

Η θεωρία αυτή βρίσκεται σε αντίθεση με τον επαναστατικό χαρακτήρα του εργατικού κινήματος. Διακηρύσσει ότι ή πάλη δεν πρέπει να κατευθύνεται εναντίον των βάσεων του καπιταλισμού, ότι το κίνημα πρέπει ν' ακολουθεί αποκλειστικά τον δρόμο των «δυνάτων» διεκδικήσεων των «παραδεκτών» από τον καπιταλισμό. Είναι γενικά υπέρ της «γραμμής της ελάχιστου αντιστάσεως» αντιπροσωπεύει την ιδεολογία του τρέιντ-γιουνιονισμού.

Δεν θέλει να βαδίζει το Κόμμα επικεφαλής της εργατικής τάξης, ν' ανυψώνει την συνείδηση των μαζών, να σέρνει το κίνημα από πίσω του. Υποστηρίζει ότι τα συνειδητά στοιχεία του κινήματος δεν πρέπει να εμποδίζουν το κίνημα ν' ακολουθεί το δρόμο του κι' ότι το κόμμα πρέπει να προσαρμόζεται στο αυθόρητο κίνημα και να σύρεται ρυμουλκούμενο απ' αυτό. Είναι ή θεωρία της υποτίμησης του ρόλου του συνειδητού στοιχείου μέσα στο κίνημα, η ιδεολογία των «οπαδών της ουράς», η λογική βάση κάθε οπορτουνισμού.

.Πρακτικά, η θεωρία αυτή πού ανεφάνη, πριν απ' την πρώτη επανάσταση στην Ρωσία, έφερε τους οπαδούς της τους «οικονομιστές» ν' αρνούνται την ανάγκη ενός ανεξαρτήτου εργατικού κόμματός στη Ρωσία, να εξεγείρονται εναντίον της επαναστατικής πάλης του προλεταριάτου κατά του τσαρισμού, να διδάσκουν την τρέιντγιουνιονιστική πολιτική μέσα στο κίνημα, να βάζουν εν γένει το εργατικό κίνημα κάτω από την αιγίδα και την διεύθυνση της φιλελεύθερης μπουρζουαζίας.

Η πάλη της παλαιάς «Ισκρας» και η λαμπρή κριτική του της θεωρίας των «οπαδών της ουράς» πού δόθηκε απ' τον Λένιν στο έργο του «Τι να κάνουμε;» όχι μόνον κατέβαλαν τον οικονομισμό, άλλα και δημιούργησαν τις θεωρητικές βάσεις του πραγματικά επαναστατικού κινήματος της εργατικής τάξης της Ρωσίας.

Χωρίς την πάλη αυτή, ήταν αδύνατο και να διανοηθεί ακόμα κανείς, την δημιουργία στη Ρωσία ενός ανεξαρτήτου εργατικού κόμματός που να έπαιζε τον διευθυντικό ρόλο στην επανάσταση.

Άλλα η θεωρία του αυθορήτου δεν είναι μονοπώλιον της Ρωσίας. Είναι εξαιρετικά διαδεδομένη— είναι αλήθεια με λίγο διαφορετική μορφή— σ' όλα τα κόμματα της II Διεθνούς. Γενικά είναι η θεωρία των «παραγωγικών δυνάμεων», θεωρία που αναμασήθηκε απ' τους ηγέτες της II Διεθνούς και που δικαιολογεί τα πάντα, συμβιβάζει τα πάντα, διαπιστώνει τα γεγονότα όταν πια έχουν γίνει φανερά για όλους και μένει ικανοποιημένη μετά την διαπίστωση αυτή.

Ο Μαρξ έλεγε ότι η υλιστική θεωρία δεν μπορεί να περιορίζεται στο να εξηγεί τον κόσμο, ότι πρέπει ακόμα να τον μεταβάλλει. Άλλα ο Κάουτσκι και οι όμοιοι του δεν σκοτίζονται για την μεταβολή αυτή, προτιμούν να περιορίζονται στο πρώτο μέρος της θεωρίας του Μαρξ. Να ένα από τα απειράριθμα παραδείγματα της εφαρμογής της «θεωρίας» των παραγωγικών δυνάμεων. Στο συνέδριο της Βασιλείας, τα κόμματα της II Διεθνούς είχαν απειλήσει να κηρύξουν τον «πόλεμο κατά του πολέμου» σε περίπτωση στρατιωτικής σύρραξης. Λοιπόν, μόλις άρχισε ο ευρωπαϊκός πόλεμος τα κόμματα αυτά έβαλαν στο ντουλάπι το σύνθημα «πόλεμος κατά του πολέμου» και το αντικατάστησαν με το σύνθημα :

«Πόλεμος για την Ιμπεριαλιστική πατρίδα». Η αλλαγή αυτή του συνθήματος έφερε τον θάνατο εκατομμυρίων εργατών, αλλά θα ήταν σφάλμα, να πιστέψουμε πως υπάρχουν υπεύθυνοι γι' αυτό, πως μερικοί άνθρωποι πρόδωσαν την εργατική τάξη. Ολα έγιναν σύμφωνα με την φυσική τάξη των πραγμάτων. Πράγματι ή διεθνής είναι ένα «όργανο ειρήνης» κι' όχι όργανο πολέμου. Έξ' άλλου, «δεδομένου του πεδίου των παραγωγικών δυνάμεων» που υπήρχε τότες, ήταν αδύνατο να γίνει διαφορετικά. Κι' έτσι όπως το εξηγεί ο Κάουτσκι, το σφάλμα βρίσκεται στις «παραγωγικές δυνάμεις».

Και ο ρόλος των κομμάτων, και η σημασία τους μέσα στο κίνημα; Ναι, άλλα τι μπορεί να κάνει ένα κόμμα εναντίον ενός παράγοντος τόσο αποφασιστικού όσο το πεδίο των «παραγωγικών δυνάμεων»;

Θα μπορούσε, κανένας να φέρει σωρεία αναλόγων παραδειγμάτων της νοθείας αυτής του μαρξισμού, που φυσικά αποβλέπει στο να σκεπάξει τον οπορτουνισμό και συνολικά δεν είναι άλλο από μια ευρωπαϊκή προσαρμογή της θεωρίας των «οπαδών της ουράς» την οποία ο Λένιν καταπολεμούσε ήδη από την πρώτη επανάσταση.

Είναι φανερό πως το χτύπημα της βασικά εσφαλμένης αυτής θεωρίας είναι ο προαπαιτούμενος όρος της δημιουργίας κομμάτων πραγματικά επαναστατικών στη Δύση.

Η θεωρία της προλεταριακής επανάστασης

Η λενινιστική θεωρία της προλεταριακής επανάστασης βασίζεται πάνω σε τρεις θεμελιώδεις θέσεις.

Η πρώτη θέση. Η κυριαρχία του χρηματιστηριακού κεφαλαίου στις προχωρημένες καπιταλιστικές χώρες, η έκδοση μετοχών και ομολογιών που είναι κύρια απασχόληση του χρηματιστικού κεφαλαίου, η εξαγωγή του κεφαλαίου προς τις πηγές των πρώτων υλών που είναι μια από τις βάσεις του Ιμπεριαλισμού, η παντοδυναμία μιας χρηματιστικής ολιγαρχίας, αποτέλεσμα της κυριαρχίας του χρηματιστικού κεφαλαίου, ξεσκεπάζουν το παρασιτικό, κτηνώδη χαρακτήρα του μονοπωλιακού καπιταλισμού, καθιστούν πολύ πιο ανυπόφορο τον ζυγό των τραστών και των καπιταλιστικών συνδικάτων, μεγαλώνουν την αγανάκτηση της εργατικής τάξης κατά του καπιταλισμού, σπρώχνουν τις μάζες στην προλεταριακή επανάσταση στην οποία βλέπουν το μοναδικό μέσο σωτηρίας, (Λένιν : Ο Ιμπεριαλισμός).

Απ' εδώ προέρχεται όξυνση της επαναστατικής κρίσης στις καπιταλιστικές χώρες, αύξηση των αιτιών συγκρούσεων στο εσωτερικό προλεταριακό μέτωπο, μέσα στις «μητροπόλεις».

Δεύτερη θέση. Η αναπτυσσόμενη εξαγωγή του κεφαλαίου στις αποικίες και στις υποταγμένες χώρες, η επέκταση των «σφαιρών επιρροής» και της αποικιοποίησης, επέκταση που φτάνει μέχρι της κατοχής σ' όλες τις χώρες της γης, ο μετασχηματισμός του καπιταλισμού σε διεθνές σύστημα χρηματιστικής υποδούλωσης και αποικιακής καταπίεσης της μεγίστης πλειοψηφίας του πληθυσμού της γης από μερικές «προοδευμένες» χώρες, μετέβαλαν τις ξεχωριστές εθνικές οικονομίες σε κρίκους μιας ενιαίας αλυσίδας που ονομάζεται παγκόσμια οικονομία, και χώρισαν τον πληθυσμό της γης σε δύο στρατόπεδα : τις «προχωρημένες» καπιταλιστικές χώρες που εκμεταλλεύονται και καταπιέζουν μεγάλες αποικίες και χώρες κατ' όνομα περισσότερο ή λιγότερο ανεξάρτητες, και την απέραντη πλειοψηφία των αποικιών και υποταγμένων λαών, αναγκασμένων να παλεύουν για την απελευθέρωση τους από τον ιμπεριαλιστικό ζυγό. (Λένιν : Ο Ιμπεριαλισμός).

Απ' εδώ προέρχεται όξυνση της επαναστατικής κρίσης στις αποικιακές χώρες, επέκταση του επαναστατικού πνεύματος κατά του ιμπεριαλισμού στο εξωτερικό μέτωπο, το μέτωπο το αποικιακό.

Τρίτη θέση: Το μονοπώλιο των «σφαιρών επιρροής» και των αποικιών, η άνιση ανάπτυξη των διαφόρων καπιταλιστικών χωρών που προκαλεί λυσσασμένη πάλη μεταξύ των χωρών που μοίρασαν ήδη αναμεταξύ τους τα εδάφη της γης και εκείνων που θέλουν να πάρουν το «μερίδιο» τους, οι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι, μοναδικό μέσο αποκατάστασης της «ισορροπίας» προκαλούν την δημιουργία ενός τρίτου μετώπου, του εσωκαπιταλιστικού μετώπου που εξασθενεί τον ιμπεριαλισμό και διευκολύνει την ενότητα του προλεταριακού και του αποικιακού μετώπου ενάντια στον Ιμπεριαλισμό.

Απ' εδώ προέρχεται το αναπόφευκτο των πολέμων κάτω απ' τον ιμπεριαλισμό, το αναπόφευκτο του συνδυασμού της προλεταριακής επανάστασης στην Ευρώπη με την αποικιακή επανάσταση στην Ανατολή, ο σχηματισμός ενός παγκοσμίου ενιαίου, μετώπου της επανάστασης ενάντια στο παγκόσμιο μέτωπο του Ιμπεριαλισμού.

Από τα συμπεράσματα αυτά ο Λένιν βγάζει το γενικό συμπέρασμα ότι «ο Ιμπεριαλισμός είναι το προοίμιο της σοσιαλιστικής επανάστασης» (Λένιν : Ο Ιμπεριαλισμός).

Συνεπώς, ο τρόπος της αντιμετώπισης της προλεταριακής επανάστασης, ο χαρακτήρας της, οι βασικές της γραμμές, η έκταση της, το βάθος της δεν είναι τα ίδια με άλλοτε.

Αλλοτε ανέλυναν συνήθως τους όρους της προλεταριακής επανάστασης, από την άποψη της οικονομικής κατάστασης αυτής ή εκείνης της μεμονωμένης χώρας. Η μέθοδος αυτή είναι σήμερα ανεπαρκής. Τώρα πρέπει να ξεκινά κανένας από το σημείο της οικονομικής κατάστασης του συνόλου ή της πλειοψηφίας των χωρών, απ' το σημείο της παγκόσμιας οικονομικής κατάστασης. Πράγματι, οι απομονωμένες χώρες και εθνικές οικονομίες, δεν είναι πια ανεξάρτητες

οικονομικές ενότητες, αλλά κρίκοι μιας ενιαίας αλυσίδας που λέγεται διεθνής οικονομία, και ο παλιός «εκπολιτιστικός» καπιταλισμός κατάντησε ιμπεριαλισμός, διεθνές δηλαδή σύστημα χρηματιστικής υποδούλωσης και αποικιακής καταπίεσης της πλειοψηφίας του πληθυσμού της γης από μερικές «προχωρημένες» χώρες.

Άλλοτε συνήθιζαν να μιλούν για την ύπαρξη ή απουσία των αντικειμενικών συνθηκών της προλεταριακής επανάστασης στις μεμονωμένες χώρες ή ακριβέστερα, σ' αυτή ή εκείνη την εξελιγμένη χώρα. Ο τρόπος αυτός της εξέτασης είναι τώρα ανεπαρκής. Πρέπει να υπολογίζουμε την ύπαρξη αντικειμενικών συνθηκών της επανάστασης μέσα σ' ολόκληρο το σύστημα της παγκόσμιας ιμπεριαλιστικής οικονομίας, που αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο. Η ύπαρξη μέσα σ' αυτό το σύστημα, μερικών χωρών ανεπαρκώς εξελιγμένων από βιομηχανική άποψη, δεν μπορεί νάνε ανυπέρβλητο εμπόδιο στην επανάσταση από τη στιγμή που το σύστημα, στο σύνολο του είναι πια ώριμο για την επανάσταση.

Άλλοτε μιλούσαν για την προλεταριακή επανάσταση σ' αυτήν ή σ' εκείνη την προχωρημένη χώρα σαν για μια δύναμη ανεξάρτητη. Τώρα ο τρόπος αυτός της εξέτασης είναι ανεπαρκής. Πρέπει να μιλούμε για την παγκόσμια προλεταριακή επανάσταση, γιατί τα διάφορα εθνικά μέτωπα του κεφαλαίου έγιναν οι κρίκοι μιας ενιαίας αλυσίδας του διεθνούς μετώπου του ιμπεριαλισμού στο οποίο πρέπει να αντιπαρατάσσεται το ενιαίο μέτωπο του επαναστατικού κινήματος όλων των χωρών.

Άλλοτε, έβλεπαν στην προλεταριακή επανάσταση το αποτέλεσμα της ξεχωριστής εσωτερικής εξέλιξης μιας ορισμένης χώρας. Τώρα η άποψη είναι ανεπαρκής. Πρέπει να θεωρούμε την προλεταριακή επανάσταση προπάντων σαν το αποτέλεσμα της ανάπτυξης των αντιθέσεων μέσα στο παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό σύστημα, σαν το αποτέλεσμα του σπασίματος της αλυσίδας του παγκοσμίου ιμπεριαλιστικού μετώπου σ' αυτήν ή σ' εκείνη τη χώρα.

Που θ' αρχίσει η επανάσταση; που, σε ποια χώρα, μπορεί πρώτα-πρώτα να σπάσει το μέτωπο του κεφαλαίου;

Εκεί όπου η βιομηχανία είναι πιο τελειοποιημένη, όπου το προλεταριάτο αποτελεί την πλειοψηφία, όπου ο πολιτισμός είναι περισσότερο ανεπτυγμένος, — απαντούσαν άλλοτε.

"Όχι, απαντά η λενινιστική θεωρία της επανάστασης. Το καπιταλιστικό μέτωπο δεν θα διασπαστεί αναγκαστικά εκεί όπου η βιομηχανία είναι περισσότερο ανεπτυγμένη. Θα διασπαστεί εκεί που η αλυσίδα του ιμπεριαλισμού είναι πιο αδύνατη γιατί η προλεταριακή επανάσταση είναι το αποτέλεσμα του σπασίματος της αλυσίδας του παγκοσμίου ιμπεριαλιστικού μετώπου στο ασθενέστερο σημείο.

Μπορεί λοιπόν η χώρα που αρχινά την επανάσταση, που σπάει το καπιταλιστικό μέτωπο, νάνε λιγότερο εξελιγμένη από καπιταλιστική άποψη από άλλες χώρες που εξακολουθούν να μένουν στο καπιταλιστικό πλαίσιο.

Στα 1917 η αλυσίδα του παγκόσμιου ιμπεριαλιστικού μετώπου βρέθηκε πιο αδύνατη στη Ρωσία από τις άλλες χώρες. Κι' εδώ έσπασε, εδώ έδωσε διέξοδο στη προλεταριακή επανάσταση. Γιατί; Γιατί, στη Ρωσία, ξετυλίγονταν μια μεγάλη λαϊκή επανάσταση κατευθυνόμενη από το προλεταριάτο που είχε με το μέρος του ένα σημαντικό σύμμαχο: την καταπιεζόμενη και εκμεταλλεζόμενη απ' τους μεγάλους γαιοκτήμονες αγροτιά. Γιατί η επανάσταση είχε γι' αντίπαλο τον απαισιότερο εκπρόσωπο του ιμπεριαλισμού, τον τσαρισμό, στερημένο από κάθε ηθικό κύρος και μισούμενο από ολόκληρο τον πληθυσμό. Στη Ρωσία, η αλυσίδα βρέθηκε πιο αδύνατη αν και η χώρα αυτή ήταν λιγότερο ανεπτυγμένη από καπιταλιστική άποψη σε σχέση με την Γαλλία, την Γερμανία, την Αγγλία ή την Αμερική.

Που θα σπάσει προσεχώς η αλυσίδα; Εκεί που είναι ασθενέστερη. Δεν είναι απίθανο λ.χ. να σπάσει στις Ινδίες. Γιατί; γιατί υπάρχει εκεί ένα νεαρό επαναστατικό μαχητικό προλεταριάτο που έχει για σύμμαχο του το κίνημα της εθνικής απελευθέρωσης, κίνημα αναμφισβήτητα ισχυρότατο. Γιατί στη χώρα αυτή η επανάσταση έχει γι' αντίπαλο της τον ξένο ιμπεριαλισμό, στερημένο από κάθε ηθικό κύρος και μισούμενο από τις εκμεταλλεζόμενες και καταπιεζόμενες μάζες των Ινδίων.

Είναι επίσης πιθανόν η αλυσίδα να σπάσει στη Γερμανία. Γιατί; Γιατί οι παράγοντες που ενεργούν στις Ινδίες αρχίζουν να ενεργούν και στην Γερμανία. Φυσικά η τεραστία διαφορά του επιπέδου της ανάπτυξης μεταξύ Ινδίων και Γερμανίας δεν μπορεί να μη θέσει την ιδιαίτερή της σφραγίδα στην πορεία και την έκβαση της επανάστασης στη Γερμανία.

Να γιατί ο Λένιν λέει ότι:

«Οι καπιταλιστικές χώρες της δυτικής Ευρώπης θα βαδίσουν προς το σοσιαλισμό, όχι με την μεθοδική ωρίμανση του σοσιαλισμού στις χώρες αυτές, άλλα δια μέσου της εκμετάλλευσης μερικών Κρατών από άλλα, δια μέσου της εκμετάλλευσης του πρώτου νικημένου Κράτους στον Ιμπεριαλιστικό πόλεμο... Η Ανατολή εξ άλλου μπήκε οριστικά στο επαναστατικό κίνημα ύστερα από τον πρώτο αυτό ιμπεριαλιστικό πόλεμο και παρασύρθηκε στον στρόβιλο του παγκόσμιου επαναστατικού κινήματος».

Με δυο λόγια : η αλυσίδα του ιμπεριαλιστικού μετώπου, κατά γενικό κανόνα, πρέπει να σπάσει εκεί όπου οι κρίκοι είναι περισσότερο εύθραυστοι και όχι αναγκαστικά εκεί όπου ο καπιταλισμός είναι πιο ανεπτυγμένος, όπου υπάρχει μεγάλο

ποσοστό προλεταρίων και λιγότεροι αγρότες.

Να γιατί τα στατιστικά δεδομένα πάνω στην αναλογία του προλεταριάτου σχετικά με τον πληθυσμό μιας χώρας μεμονωμένης, χάνουν για την λύση του προβλήματος της προλεταριακής επανάστασης την εξαιρετική σημασία που τους απέδιδαν οι στατιστικοί της II Διεθνούς, οι οποίοι δεν κατάλαβαν τον ιμπεριαλισμό και φοβούνται την επανάσταση σαν τη φωτιά.

Οι άνθρωποι της II Διεθνούς βεβαίωναν (κι' εξακολουθούν να βεβαιώνουν) ότι, μεταξύ της αστικής δημοκρατικής επανάστασης και της προλεταριακής επανάστασης υπάρχει άβυσσος ή πάντως ένα πολύ μακρό διάστημα χρόνου (δεκάδων και εκατοντάδων ακόμα χρόνων) κατά την διάρκεια του οποίου ή μπουρζουαζία κατέχοντας την εξουσία αναπτύσσει τον καπιταλισμό ενώ το προλεταριάτο συγκεντρώνει δυνάμεις και προετοιμάζεται, για την «αποφασιστική πάλη» ενάντια στον καπιταλισμό. Η θεωρία αυτή φυσικά, στερείται κάθε επιστημονικής βάσης. Κατά την εποχή του Ιμπεριαλισμού δεν είναι και δεν μπορεί να είναι παρά ένα μέσο απόκρυψης των αντεπαναστατικών διαθέσεων της μπουρζουαζίας. Είναι ολοφάνερο ότι στην εποχή που βασιλεύει ο Ιμπεριαλισμός ο οποίος κλείνει μέσα του τον σπόρο των συγκρούσεων και πολέμων, όπου ο «ανθών» καπιταλισμός δεν είναι πια παρά ένας «καταρρέων» καπιταλισμός, όπου το επαναστατικό κίνημα αναπτύσσεται σ' όλες τις χώρες του κόσμου, όπου ο ιμπεριαλισμός συμμαχεί μ' όλες τις αντιδραστικές δυνάμεις, την μοναρχία και το καθεστώς της δουλείας, καθιστώντας μ' αυτό και μόνο το γεγονός, αναγκαιότερο το μπλοκ όλων των επαναστατικών δυνάμεων, από το προλεταριακό κίνημα της Δύσης μέχρι το απελευθερωτικό εθνικό κίνημα της Ανατολής. Την στιγμή που η κατάργηση των υπολειμμάτων του φεουδαρχικού καθεστώτος αποβαίνει αδύνατη χωρίς μια επαναστατική πάλη κατά του ιμπεριαλισμού, είναι φανερό, λέγω, ότι η η αστική δημοκρατική επανάσταση σε μια χώρα κατά το μάλλον ή ήττον εξελιγμένη, πρέπει να τείνει στην προλεταριακή επανάσταση να μετασχηματιστεί σε προλεταριακή.

Η ιστορία της Ρωσικής επανάστασης, απόδειξε περίτρανα την ακρίβεια της άποψης αυτής. Κι' ο Λένιν είχε δίκιο όταν το 1905, στις παραμονές της πρώτης ρωσικής επανάστασης παρουσίαζε στην μπροσούρα του : Δυο ταχτικές, την αστική δημοκρατική επανάσταση και την σοσιαλιστική επανάσταση σαν δυο κρίκους μιας αλυσίδας σαν τα δυο φυσικά στάδια της ρωσικής επανάστασης:

«Το προλεταριάτο πρέπει να σπρώξει ως το ακρότατο της σημείο την δημοκρατική επανάσταση συνδέοντας μαζί του την αγροτική μάζα για να συντρίψει με τη δύναμη του την αντίσταση της μοναρχίας και να παραλύσει την ασταθή μπουρζουαζία. Πρέπει να πραγματοποιήσει τη σοσιαλιστική επανάσταση συνδέοντας μαζί του τα μισοπρολεταρικά στοιχεία για να σπάσει δια της βίας την αντίσταση της μπουρζουαζίας και να παραλύσει τους ασταθείς αγρότες και την ασταθή μικροαστική τάξη. Τέτοια είναι τα καθήκοντα του που τα περιορίζουν τεράστια οι « οπαδοί της Νέας Ισκρας στους συλλογισμούς τους και στις λύσεις που προτείνουν για την ευρύτητα της επανάστασης.»

Δε θα μιλήσω εδώ για τις κατοπινές εργασίες του Λένιν, όπου η ιδέα του μετασχηματισμού της αστικής επανάστασης σε προλεταριακή διατυπώνεται ακόμα πιο καθαρά και αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της θεωρίας της επανάστασης.

Μερικοί κομμουνιστές πιστεύουν ότι ο Λένιν κατάληξε στην ιδέα αυτή στα 1916, ότι προηγουμένως πίστευε πως η επανάσταση στη Ρωσία θα παρέμενε μέσα στο αστικό πλαίσιο, ότι η εξουσία κατά φυσική συνέπεια θα περνούσε στα χέρια της μπουρζουαζίας και όχι του προλεταριάτου. Η γνώμη αυτή, φαίνεται διείσδυσε και σ' αυτόν τον κομμουνιστικό μας τύπο. Ε, λοιπόν, η γνώμη αυτή είναι ολότελα εσφαλμένη.

Για να τ' αποδείξω, μπορούσα ν' αναφερθώ στον λόγο στον όποιον ο Λένιν κατά το 3ο συνέδριο του κόμματος (1905) χαρακτηρίζει την δικτατορία του προλεταριάτου και της αγροτιάς, δηλ. τη νίκη της δημοκρατικής επανάστασης, όχι σαν «οργάνωση τάξης, άλλα σαν «οργάνωση πολέμου».

Θα μπορούσα, εξ άλλου, ν' αναφέρω τα άρθρα του πάνω στην «Προσωρινή Κυβέρνηση» (1905) όπου ο Λένιν, ζωγραφίζοντας την ανάπτυξη της Ρωσίας δηλώνει:

«Το κόμμα πρέπει να ενεργήσει με τέτοιο τρόπο, ώστε η ρωσική επανάσταση να είναι κίνημα όχι μερικών μηνών, άλλα πολλών ετών να μην οδηγήσει μονάχα σε μικρές παραχωρήσεις εκ μέρους των κυριάρχων, άλλα στην πλήρη ανατροπή των κυριάρχων αυτών».

Αναπτύσσοντας την εικόνα της επανάστασης αυτής, που την συνδέει με την ευρωπαϊκή, ο Λένιν συνεχίζει:

«Κι' αν το κατορθώσουμε, η επαναστατική πυρκαγιά θ' αγκαλιάσει την Ευρώπη ο Ευρωπαίος εργάτης, αδυνατώντας πια να υποφέρει επί πολύ την αστική αντίδραση, θα σηκωθεί με τη σειρά του και θα μας δείξει πως πρέπει να ενεργήσουμε και τότε η επαναστατική ώθηση στην Ευρώπη θα έχει την αντανάκλαση της στη Ρωσία και θα ελαττώσει στη χώρα μας την διάρκεια της επανάστασης κατά μερικά χρόνια».

Θα μπορούσα ν' αναφέρω επίσης το άρθρο που δημοσιεύτηκε το Νοέμβρη του 1905 και όπου ο Λένιν γράφει:

«Το προλεταριάτο παλεύει και θα παλεύει για την κατάκτηση της εξουσίας, την δημοκρατία, τη δήμευση των γαιών, την συμμετοχή των μη προλεταριακών λαϊκών μαζών την απελευθέρωση της αστικής Ρωσίας από τον ζυγό του στρατιωτικού αυτού φεουδαρχικού Ιμπεριαλισμού, που ονομάζεται τσαρισμός. Και θα επωφεληθεί αμέσως την απελευθέρωση αυτή από τον τσαρικό ζυγό, από την εξουσία των γαιοκτημόνων, όχι για να βοηθήσει τους πλούσιους χωρικούς στην πάλη τους κατά των εργατών του κάμπου, αλλά για να πραγματοποιήσει την σοσιαλιστική επανάσταση σε σύνδεση με το ευρωπαϊκό προλεταριάτο. (Εναντίον του ρεύματος)».

Θα μπορούσα τέλος ν' αναφέρω ένα πολύ γνωστό κομμάτι από το έργο : «Η προλεταριακή επανάσταση και ο αποστάτης Κάουτσκι» όπου ο Λένιν, αναφερόμενος στην εικόνα της ρωσικής επανάστασης, που δίνει στο έργο του «Δυο ταχτικές», φτάνει στο ακόλουθο συμπέρασμα :

«Η ανάπτυξη της επανάστασης επιβεβαίωσε την ορθότητα του συλλογισμού μας. Κατ' αρχάς το προλεταριάτο βάδισε με όλη την αγροτιά κατά της μοναρχίας, των γαιοκτημόνων του μεσαιωνικού συστήματος (και από την άποψη αυτή η επανάσταση παραμένει αστική, αστικοδημοκρατική), Επειτα, με τους φτωχούς χωρικούς, τους μισοπρολετάριους, όλους τους εκμεταλλεζόμενους, βάδισε κατά του καπιταλισμού και των αντιπροσώπων του τον σκάμπο: πλουσιών, κουλάκων, κερδοσκόπων και έτσι η επανάσταση απέβη σοσιαλιστική. Η προσπάθεια ν' ανυψώσουμε ένα τεχνητό τείχος μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης επανάστασης, που χωρίζονται μόνο από τον βαθμό της προετοιμασίας του προλεταριάτου, τον βαθμό της ένωσης τους με τους φτωχούς χωρικούς, είναι εκφυλισμός του μαρξισμού, συμπάρλιασμα, αντικατάσταση του με τον φιλελευθερισμό».

Άλλα, θα πει κανένας, αν είναι έτσι, γιατί ο Λένιν καταπολέμησε την ιδέα της «διαρκούς επανάστασης»;

Γιατί ήθελε να εκμεταλλευθεί ως το ακρότατο τους σημείο τις ικανότητες και την επαναστατική ενεργητικότητα της αγροτιάς για την πλήρη διάλυση του τσαρισμού και το πέρασμα στην προλεταριακή επανάσταση, ενώ οι οπαδοί της «διαρκούς επανάστασης» δεν καταλάβαιναν τον σοβαρό ρόλο της αγροτιάς στη ρωσική επανάσταση, υποτιμούσαν την σημασία της χειραφέτησης της από την προστασία της μπουρζουαζίας, τη συγκέντρωση της γύρω στο προλεταριάτο.

Γιατί ήθελε να στέψει την επανάσταση με το ανέβασμα του προλεταριάτου στην εξουσία, ενώ οι οπαδοί της διαρκούς επανάστασης ήθελαν ν' αρχίσουν απ' ευθείας με την εγκαθίδρυση της προλεταριακής εξουσίας. Χωρίς να καταλαβαίνουν πως έτσι έκλειναν τα μάτια μπρος στην ύπαρξη των υπολειμμάτων του φεουδαρχισμού, παράβλεπαν μια δύναμη σπουδαία σαν την αγροτιά και εμπόδιζαν την συνένωση της με το προλεταριάτο.

Ετσι λοιπόν ο Λένιν καταπολεμούσε τους οπαδούς της διαρκούς επανάστασης, όχι γιατί βεβαίωναν το διαρκές της επανάστασης, θέση που ο ίδιος ποτέ δεν έπαψε να υποστηρίζει, μα γιατί υποτιμούσαν τον ρόλο της αγροτιάς, που είναι η μεγαλύτερη εφεδρεία δυνάμεων του προλεταριάτου.

Η ιδέα της διαρκούς επανάστασης δεν είναι καινούργια. Διατυπώθηκε για πρώτη φορά από τον Μαρξ στα 1850 στην «Εκκληση προς την Ενωση των Κομμουνιστών». Εκεί, οι Ρώσοι «μαρξιστές» την αναζήτησαν, αλλά η τροποποίηση που της έκαναν έφτασε, για να την καταστήσει ακατάλληλη στην πρακτική εργασία. Χρειάστηκε το εξασκημένο χέρι του Λένιν για να διορθώσει την πλάνη αυτή, ν' απαλλάξει την ιδέα της διαρκούς επανάστασης από τις σκουριές της και να την μεταβάλει σ' έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της θεωρίας της επανάστασης. Να τι λέει ο Μαρξ για την διαρκή επανάσταση στην «Εκκληση» του, αφού απαρίθμησε πρώτα τις δημοκρατικές επαναστατικές διεκδικήσεις, τις όποιες πρέπει να θέτουν οι κομμουνιστές:

«Ενώ οι μικροαστοί δημοκράτες θέλουν, με την ικανοποίηση του μεγαλύτερου αριθμού των παραπάνω διεκδικήσεων, να τελειώσουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα την επανάσταση, τα δικά μας συμφέροντα και το δικό μας καθήκον συνίσταται στο να καταστήσουμε την επανάσταση διαρκή εφόσον όλες οι τάξεις οι περισσότερο ή λιγότερο κυρίαρχες δεν θα έχουν διωχτεί από την εξουσία, εφόσον το προλεταριάτο δεν θα έχει κατακτήσει την κρατική εξουσία, εφόσον οι προλεταριακές οργανώσεις των κυριοτέρων χωρών του κόσμου δεν θα έχουν επαρκώς αναπτυχθεί ώστε να καταπαύσουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των προλεταρίων των χωρών αυτών και εφόσον οι κυριότερες παραγωγικές δυνάμεις δεν θα έχουν συγκεντρωθεί στα χέρια των προλεταρίων».

Μ' άλλα λόγια :

1ο. Ο Μαρξ, ότι κι αν λεν οι οπαδοί της διαρκούς επανάστασης, δεν πρότεινε ν' αρχίσουμε την επανάσταση στην Γερμανία του 1850 αμέσως με την εγκαθίδρυση της προλεταριακής εξουσίας.

2ο. Ο Μαρξ, πρότεινε αποκλειστικά να στέψουμε την επανάσταση με την πολιτική προλεταριακή εξουσία ρίχνοντας διαδοχικά από την εξουσία, όλα τα τμήματα της μπουρζουαζίας, για ν' ανάψουμε μετά την άνοδο του προλεταριάτου στην εξουσία, την πυρκαγιά της επανάστασης σ' όλες τις χώρες. Κι' αυτό, βρίσκεται σε απόλυτη συμφωνία μ' ό,τι δίδαξε ο Λένιν, μ' ό,τι έκανε κατά το διάστημα της επανάστασης μας σύμφωνα με την θεωρία του για την προλεταριακή επανάσταση κάτω απ' τον ιμπεριαλισμό.

Ετσι οι ρώσοι οπαδοί της διαρκούς επανάστασης, όχι μονάχα υποτίμησαν τον ρόλο της αγροτιάς στην ρωσική επανάσταση, αλλά τροποποίησαν την Μαρξιστική ιδέα της διαρκούς επανάστασης και της αφαίρεσαν την πρακτική της αξία.

Να γιατί ο Λένιν κορόιδευε την θεωρία τους και τους κατηγορούσε ότι δεν ήθελαν να «σκεφθούν τους λόγους για τους οποίους η ζωή κατά την διάρκεια δεκάδων χρόνων, είχε παραγκωνίσει την εξαιρετη αυτή θεωρία».

Να γιατί θεωρούσε την θεωρία αυτή ως μισο-μενσεβικική κι' έλεγε ότι «η θεωρία αυτή δανείζει στους μεν μπολσεβίκους την έκκληση στην αποφασιστική πάλη και στην κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας απ' το προλεταριάτο, στους δε μενσεβίκους την άρνηση του ρόλου της αγροτιάς» («Δυο γραμμές της επανάστασης»)

Να λοιπόν πως ένοιωθε ο Λένιν, την μετατροπή της αστικής δημοκρατικής επανάστασης σε προλεταριακή, την χρησιμοποίηση της αστικής επανάστασης για την «άμεση» μετάβαση στην προλεταριακή επανάσταση.

Άλλα ας συνεχίσουμε. Άλλοτε νόμιζαν ότι η νίκη τής επανάστασης σε μια μόνη χώρα ήταν αδύνατη, γιατί πίστευαν ότι για να νικήσεις την μπουρζουαζία χρειάζεται η συντονισμένη ενέργεια των προλεταρίων όλων, ή τουλάχιστον των περισσότερων, προχωρημένων χωρών. Ή άποψη αυτή δεν ανταποκρίνεται πια στην πραγματικότητα. Τώρα πρέπει να ξεκινούμε από την δυνατότητα της νίκης ενάντια στην μπουρζουαζία σε μια μόνη χώρα, γιατί η άνιση, κομματιαστή ανάπτυξη των καπιταλιστικών χωρών κάτω απ' τον ιμπεριαλισμό, το μέγλωμα των εσωτερικών αντιθέσεων του ιμπεριαλισμού που καταλήγουν μοιραία σε πολέμους, η ανάπτυξη του επαναστατικού κινήματος σ' όλες τις χώρες της γης, δημιουργούν όχι μονάχα τη δυνατότητα αλλά και την ανάγκη της νίκης του προλεταριάτου σε μεμονωμένες χώρες. Ή ιστορία της ρωσικής επανάστασης αποτελεί μια πανηγυρική απόδειξη. Απ' την παλιά θεωρία πρέπει να κρατήσουμε μόνο το ότι, για την ανατροπή της μπουρζουαζίας, χρειάζονται μερικοί απαραίτητοι όροι, χωρίς τους οποίους το προλεταριάτο δε θα μπορούσε ούτε να σκεφτεί καν την κατάληψη τής εξουσίας.

Να τι λέει ο Λένιν για τους όρους αυτούς: «Ο βασικός νόμος που επιβεβαιώθηκε απ' όλες τις επαναστάσεις και ιδιαίτερα από τις τρεις ρωσικές επαναστάσεις του 20ου αιώνα, είναι ο έξης ; για την επανάσταση δεν αρκεί οι εκμεταλλεόμενες και καταπιεζόμενες μάζες να νοιώσουν πως τους είναι αδύνατο να ζουν όπως άλλοτε και να ζητούν τροποποιήσεις πρέπει και οι εκμεταλλευτές να μη μπορούν να ζουν και να κυβερνούν όπως άλλοτε. Μόνο όταν οι μεν κατώτερες τάξεις δε θέλουν πια, οι δε ανώτερες τάξεις δεν μπορούν πια, να ζουν σύμφωνα με τον παλιό τρόπο, μόνο τότε μπορεί να θριαμβεύσει η επανάσταση.

Μ' άλλα λόγια: η επανάσταση είναι αδύνατη χωρίς μια εθνική κρίση (κρίση και για τους εκμεταλλεόμενους και για τους εκμεταλλευτές). Ετσι λοιπόν για την επανάσταση πρέπει εν πρώτοις η πλειοψηφία των συνειδητών εργατών, (των εργατών που δρουν πολιτικά), να νοιώσει καλά την ανάγκη της επανάστασης και να' ναι πρόθυμη να πεθάνει γι' αυτήν. Κατά δεύτερο λόγο πρέπει οι κυρίαρχες τάξεις να περνούν μια κυβερνητική κρίση που σπρώχνει ακόμα και τις πιο καθυστερημένες μάζες στην πολιτική, εξασθενίζει την κυβέρνηση και καθιστά πραγματοποιήσιμη για τους επαναστάτες την ανατροπή της...»

Άλλα η ανατροπή της κυριαρχίας της μπουρζουαζίας και η εγκαθίδρυση της κυριαρχίας του προλεταριάτου σε μια μόνο χώρα, δεν εξασφαλίζει ακόμη την πλήρη νίκη του σοσιαλισμού Το κύριο καθήκον: η σοσιαλιστική οργάνωση της παραγωγής, μένει για εκτέλεση. Μπορεί το προλεταριάτο να πετύχει, μπορεί να εξασφαλίσει τον οριστικό θρίαμβο του σοσιαλισμού σε μια μόνη χώρα, δίχως τις συνενωμένες προσπάθειες των προλεταρίων προχωρημένων χωρών; Ασφαλώς όχι. Για την ανατροπή της μπουρζουαζίας φτάνουν οι προσπάθειες μιας μόνο χώρας. Αυτό μας δείχνει η ιστορία της ρωσικής επανάστασης. Για τον ιστορικό θρίαμβο του σοσιαλισμού, την σοσιαλιστική οργάνωση της παραγωγής, δεν αρκούν οι προσπάθειες μιας μόνο χώρας, και μάλιστα μιας χώρας κατ' εξοχήν αγροτικής, όπως η Ρωσία. Χρειάζονται προσπάθειες των προλεταρίων περισσότερων προχωρημένων χωρών. Και η νικηφόρα επανάσταση σε μια χώρα έχει ως ουσιώδες καθήκον ν' αναπτύξει και να υποστηρίξει την επανάσταση στις άλλες. Γι' αυτό δεν πρέπει να θεωρείται σαν ανεξάρτητο μέγεθος, αλλά σαν βοηθός, σαν μέσον επιτάχυνσης της νίκης του προλεταριάτου στις άλλες χώρες.

Ο Λένιν διατύπωσε επιγραμματικά τη σκέψη αυτή, λέγοντας ότι το καθήκον της νικήτριας επανάστασης έγκειται στο να κάνουμε το «μάξιμουμ» σε μια χώρα, για την ανάπτυξη, την υποστήριξη, το ζύπνημα τής επανάστασης στις άλλες χώρες» («Η προλεταριακή επανάσταση»).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V - Η ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

Η δικτατορία του προλεταριάτου όργανο της προλεταριακής επανάστασης

Το ζήτημα της δικτατορίας του προλεταριάτου είναι κυρίως το ζήτημα του ουσιαστικού περιεχομένου της προλεταριακής επανάστασης. Ή προλεταριακή επανάσταση, η έκταση της, οι κατακτήσεις της δεν γίνονται πραγματικότητα παρά μόνον

με τη δικτατορία του προλεταριάτου. Ή δικτατορία αυτή είναι το κυριότερο στήριγμα της προλεταριακής επανάστασης, το όργανο της, το όπλο της προορισμένο προπάντων για το σπάσιμο της αντίδρασης των νικημένων εκμεταλλευτών, για την σταθεροποίηση των κατακτήσεων της επανάστασης ως το τέλος της, ως την τέλεια εφαρμογή του σοσιαλισμού. Ή επανάσταση θα μπορούσε ν' ανατρέψει την εξουσία της μπουρζουαζίας χωρίς την δικτατορία του προλεταριάτου. Άλλα δεν μπορεί να συντρίψει την αντίσταση της μπουρζουαζίας, να διατηρήσει τις κατακτήσεις, να βαδίσει προς τον σοσιαλισμό, αν σ' ένα ορισμένο βαθμό της ανάπτυξης της δεν δημιουργήσει ένα ειδικό όργανο :τη δικτατορία του προλεταριάτου που θα σταθεί το θεμελιώδες στήριγμα της. «Το βασικό ζήτημα της επανάστασης είναι το ζήτημα της εξουσίας» (Λένιν). Ομως, η επανάσταση δεν τελειώνει με το πάρσιμο της εξουσίας. Το πάρσιμο της εξουσίας δεν είναι παρά η αρχή. Κι' αφού ανατραπεί ή μπουρζουαζία σε μια χώρα, για μια σειρά αιτίες, μένει ακόμα, ισχυρότερη απ' το προλεταριάτο που την ανέτρεψε. Γι' αυτό πρέπει να διατηρεί την εξουσία, να σταθεροποιηθεί, να καταστεί ανίκητη.

Τι χρειάζεται για να κατορθωθεί αυτό; Πρέπει να εκπληρωθούν πάση θυσία τα παρακάτω τρία καθήκοντα που θέτονται στην δικτατορία του προλεταριάτου την επομένη της νίκης:

- α) Να συντρίψει την αντίσταση των γαιοκτημόνων και των απαλλοτριωθέντων απ' την επανάσταση καπιταλιστών, να διαλύσει όλες τις προσπάθειες τους για την επαναφορά της καπιταλιστικής εξουσίας.
- β) Να οργανώσει την σοσιαλιστική ανοικοδόμηση συγκεντρώνοντας όλους τους εργαζομένους γύρω στο προλεταριάτο και προπαρασκευάζοντας την προοδευτική εξαφάνιση των τάξεων.
- γ) Να οπλίσει την επανάσταση, να οργανώσει τον στρατό της επανάστασης για τον αγώνα εναντίον του εξωτερικού εχθρού, εναντίον του ιμπεριαλισμού

Ή δικτατορία του προλεταριάτου είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των τριών αυτών καθηκόντων.

Το πέρασμα απ' τον καπιταλισμό στον κομμουνισμό -λέγει ο Λένιν- αντιπροσωπεύει μιαν ακέρια ιστορική εποχή. Ενώσω δεν έχει λήξει ακόμα η ιστορική αυτή εποχή, οι εκμεταλλευτές διατηρούν πάντοτε την ελπίδα της επαναφοράς του παλιού καθεστώτος, και η ελπίδα αυτή θα δείχνεται με προσπάθειες επαναφοράς. Και οι εκμεταλλευτές που δεν το περίμεναν, που ούτε καν φανταζόταν ότι μπορούσε να γίνει κάτι τέτοιο, ρίχνονται με διπλάσια ενεργητικότητα, με μανιώδες πάθος, με ακατάβλητο μίσος στη μάχη για να ξαναβρούν τον «απολεσθέντα παράδεισο» να εξασφαλίσουν την τύχη των οικογενειών τους που ζούσαν μια τόσο όμορφη ζωή και πού τώρα ο «κανάγιας ο όχλος» τις καταδικάζει στη μιζέρια και στην καταστροφή η στη «χυδαία» εργασία...

Και πίσω απ το άρμα των εκμεταλλευτών καπιταλιστών, σέρνεται η μάζα των μικροαστών, που όπως το βεβαιώνει η πείρα όλων των χωρών, ταλαντεύεται και αμφιβάλλει αιωνίως, βαδίζει σήμερα με το προλεταριάτο, αύριο τρομάζει από τις δυσκολίες της επανάστασης, τα χάνει με την πρώτη αποτυχία η με την πρώτη ήττα των εργατών, ενεργεί σπασμωδικά, δεν ξέρει τι να υποστηρίξει τρέχοντας από το ένα στρατόπεδο στο άλλο. (Η προλεταριακή επανάσταση).

Ή μπουρζουαζία λοιπόν έχει τις απαιτούμενες ευκαιρίες να κάνει απόπειρες επαναφοράς του παλιού καθεστώτος, γιατί και μετά την ανατροπή της, μένει επί πολύ καιρό ακόμα, ισχυρότερη απ' το προλεταριάτο που την ανέτρεψε.

Αν οι εκμεταλλευτές, γράφει ο Λένιν, δεν νικηθούν παρά σε μια μόνο χώρα -κι' αυτή είναι συνηθέστερη περίπτωση, γιατί η ταυτόχρονη επανάσταση σε πολλές χώρες είναι μόνον εξαίρεση- μένουν ισχυρότεροι από τους εκμεταλλευόμενους. (Η προλεταριακή επανάσταση).

Σε τι συνίσταται η δύναμη της ανατραπέισης μπουρζουαζίας.

α) «στην ισχύ του διεθνούς κεφαλαίου, στη δύναμη και στην σταθερότητα των διεθνών δεσμών της μπουρζουαζίας». («Παιδική Άρρώστεια»).

β) «στο γεγονός ότι πολύν καιρό μετά το γκρέμισμα τους, οι εκμεταλλευτές διατηρούν αναπόφευκτα πολλά σημαντικά πλεονεκτήματα: το χρήμα (που είναι αδύνατο να καταργηθεί απότομα), κινητά αγαθά πολλάκις υπολογισίμα, σχέσεις, μέθοδες οικονομικής οργάνωσης και διαχείρισης, γνώση όλων των «μυστικών» της διοίκησης, ανώτερη μόρφωση, δεσμούς με το ανώτερο τεχνικό προσωπικό (αστικό στη ζωή του και την ιδεολογία του), βαθιά γνώση της στρατιωτικής τέχνης (πράγμα σημαντικότατο) και πολλά άλλα». (Η προλεταριακή επανάσταση).

γ) «στην δύναμη της συνηθείας, στη δύναμη της μικρής παραγωγής που δυστυχώς υπάρχει ακόμα σ' ευρεία κλίμακα και ολοένα, αδιάκοπα, αυθόρμητα γέννα τον καπιταλισμό και την μπουρζουαζία... Κατάργηση των τάξεων δεν είναι μονάχα διώξιμο των γαιοκτημόνων και των καπιταλιστών - πράμα που εμείς το κατορθώσαμε σχετικά εύκολα - είναι και κατάργηση των μικροπαραγωγών εμπορευμάτων και είναι αδύνατο να τους διώξουμε, είναι αδύνατο να τους συντρίψουμε, πρέπει να τα συμβιβάσουμε μαζί τους, πρέπει (κι' αυτό είναι εύκολο) να τους μεταμορφώσουμε, να τους ξαναδασκαλέψουμε, όμως αυτό μόνο με μια βραδεία και συνετή οργανωτική δουλειά μπορεί να κατορθωθεί». («Παιδική αρρώστια»).

Να γιατί ο Λένιν διακηρύσσει : 'Η δικτατορία του προλεταριάτου είναι ο πιο ηρωικός και ο πιο άσπλαχνος πόλεμος της καινούργιας τάξης ενάντια στον εχθρό της τον ισχυρότερο απ' αυτήν, ενάντια στην μπουρζουαζία της οποίας η δύναμη αντίστασης δεκαπλασιάζεται με την ανατροπή της... Η δικτατορία του προλεταριάτου είναι αμείλικτος αγώνας, μ' αιματοχυσία και χωρίς αιματοχυσία, αγώνας βίαιος κι' αγώνας ειρηνικός, στρατιωτικός και οικονομικός, παιδαγωγικός και διοικητικός, αγώνας ενάντια στις δυνάμεις και στις παραδόσεις της παλαιάς κοινωνίας. («Παιδική αρρώστια»).

Είναι φανερό πως είναι απολύτως αδύνατο να εκτελέσουμε αμέσως τα καθήκοντα αυτά, στο διάστημα ολίγων χρόνων. Γι' αυτό πρέπει να θεωρούσε τη δικτατορία του προλεταριάτου, το πέραςμα απ' τον καπιταλισμό στον κομμουνισμό, όχι σαν μια σύντομη περίοδο αποφάσεων και διαταγμάτων άκρως επαναστατικών, αλλά σαν μια ακέρια ιστορική περίοδο γεμάτη οικονομική οργάνωση και ανοικοδόμηση, γεμάτη επιθέσεις, και οπισθοχωρήσεις γεμάτη νίκες και ήττες. 'Η ιστορική αυτή εποχή είναι αναγκαία, όχι μόνο για την δημιουργία των πολιτιστικών και οικονομικών προϋποθέσεων για την πλήρη νίκη του σοσιαλισμού, αλλά και για να λάβει τον καιρό το προλεταριάτο πρώτα να μορφωθεί το ίδιο και να γίνει μια δύναμη ικανή να διευθύνει την χώρα και δεύτερο να ξαναμορφώσει και μεταμορφώσει τα μικροαστικά στρώματα σε τρόπον ώστε να εξασφαλίσει την οργάνωση τής σοσιαλιστικής παραγωγής.

Θα σας χρειαστεί - έγραφε ο Μαρξ στους εργάτες, - να περάσετε δέκα, είκοσι, πενήντα χρόνια εμφυλίων και διεθνών πολέμων, όχι μόνο για ν' αλλάξετε τις κοινωνικές σχέσεις, αλλά να μετατραπείτε εσείς οι ίδιοι και να γίνετε ικανοί για την πολιτική κυριαρχία.

Ο Λένιν αναπτύσσοντας την σκέψη του Μαρξ γράφει :

Κάτω απ' την δικτατορία του προλεταριάτου θα πρέπει να ξαναμορφώσουμε εκατομμύρια αγρότες και μικροϊδιοκτήτες, εκατοντάδες χιλιάδες υπάλληλους, λειτουργούς, διανοσόμενους, να τους υποτάξουμε στο προλεταριακό κράτος και στην προλεταριακή διεύθυνση να νικήσουμε τις αστικές συνήθειες και παραδόσεις τους... να ξαναμορφώσουμε μέσα σε μια μακρά πάλη τους ίδιους τους προλετατίους που δεν απελευθερώνονται από τις μικροαστικές προλήψεις με το πρώτο, ως εκ θαύματος, κατόπιν ανωτέρας διαταγής, με επαναστατικά διατάγματα, αλλά μόνο κατά τη διάρκεια μακράς και δύσκολης πάλης ενάντια στις απειράριθμες μικροαστικές επιδράσεις. («Παιδική αρρώστια»).

Η δικτατορία του προλεταριάτου, κυριαρχία του προλεταριάτου πάνω στη μπουρζουαζία

Απ' όσα είπαμε παραπάνω, γίνεται φανερό πως η δικτατορία του προλεταριάτου δε συνίσταται απλώς στο άλλαγμα των προσώπων που βρίσκονται στην εξουσία, στο άλλαγμα της «κλίμακας» ενώ θα μένει ανέπαφη η παλιά οικονομική και πολιτική τάξη των πραγμάτων. Οι μενσεβίκοι και οι οπορτουνιστές όλων των χωρών που φοβούνται τη δικτατορία σαν τη φωτιά και την αντικαθιστούν με την έννοια της «κατάκτησης της εξουσίας», μεταβάλλουν την κατάκτηση της εξουσίας σε μια αλλαγή «κυβέρνησης» στον καταρτισμό καινούργιας κυβέρνησης απαρτιζόμενης από ανθρώπους σαν τον Σάϊντμαν και τον Νόσκε, τον Μάκ Ντόναλντ και τον Χέντερσον.

Είναι περιττό να δείξουμε ότι τέτοιες αλλαγές της κυβέρνησης δεν έχουν τίποτε κοινό με την δικτατορία του προλεταριάτου, με την πραγματική κατάκτηση της εξουσίας απ' το προλεταριάτο. Με την διατήρηση της παλιάς αστικής κατάστασης των πραγμάτων, η κυβέρνηση των Μάκ Ντόναλντ και των Σάϊντμαν θα συντείνει στο σκέπασμα των τερατωδίων του ιμπεριαλισμού, δεν θα είναι παρά ένα όργανο στα χέρια της μπουρζουαζίας ενάντια στο επαναστατικό κίνημα των καταπιεζομένων και εκμεταλλευομένων μαζών.

Τέτοιες κυβερνήσεις χρειάζονται στο κεφάλαιο σαν παραβάν όταν του είναι ασύμφορο, επικίνδυνο ή δύσκολο να

καταπιέζει ή να εκμεταλλεύεται φανερά τις μάζες. Αναμφίβολα η εμφάνιση τους είναι συμπτωματική δείχνει ότι δεν παν καλά οι δουλειές των καπιταλιστών, χωρίς βέβαια να παύουν να κυβερνούν οι ίδιοι κάτω από μια σκεπασμένη φόρμα. Από την κυβέρνηση του Μάκ Ντόναλντ ή του Σά'ντμαν ως την κατάκτηση της εξουσίας απ' το προλεταριάτο, υπάρχει τόση απόσταση όση από τη γη ως τον ουρανό. Ή δικτατορία του προλεταριάτου δεν είναι αλλαγή υπουργείων, αλλά καινούργιο Κράτος με καινούργια κεντρικά και τοπικά όργανα, το κράτος του προλεταριάτου που ξεπηδά μέσ' απ' τα ερείπια τού παλιού κράτους της μπουρζουαζίας.

Ή δικτατορία του προλεταριάτου δε γεννιέται από το καθεστώς της μπουρζουαζίας, αλλά από την καταστροφή του μετά την ανατροπή της, από την απαλλοτρίωση των γαιοκτημόνων και των καπιταλιστών, από την κοινωνικοποίηση των κυριοτέρων οργάνων και μέσων παραγωγής από την βίαιη ανάπτυξη τής προλεταριακής επανάστασης. Ή δικτατορία του προλεταριάτου είναι η επαναστατική εξουσία στηριζόμενη πάνω στη βία κατά της μπουρζουαζίας.

Το Κράτος, στα χέρια τής κρατούσης τάξης, είναι μηχανή για τη συντριβή της αντίστασης των ταξικών έχθρων. Με την έννοια αυτή η δικτατορία του προλεταριάτου δεν διαφέρει από την δικτατορία οποιασδήποτε άλλης τάξης, γιατί το προλεταριακό Κράτος είναι μηχανή για τη συντριβή της μπουρζουαζίας. Αλλά υπάρχει και μια θεμελιώδης διαφορά, όλα τα ταξικά Κράτη που υπήρξαν μέχρι τα σήμερα, υπήρξαν δικτατορία της εκμεταλλεύτριας μειοψηφίας πάνω στην εκμεταλλεόμενη πλειοψηφία ενώ η δικτατορία του προλεταριάτου είναι η δικτατορία της εκμεταλλεόμενης πλειοψηφίας πάνω στην εκμεταλλεύτρια μειοψηφία.

Ή δικτατορία του προλεταριάτου είναι η κυριαρχία του προλεταριάτου πάνω στη μπουρζουαζία, κυριαρχία που δεν περιορίζεται απ' τον νόμο, που στηρίζεται πάνω στη βία και χαιρεί τη συμπάθεια και την υποστήριξη όλων των εργαζομένων και εκμεταλλεομένων μαζών. (Κράτος και επανάσταση).

Από δω βγαίνουν δυο θεμελιώδη συμπεράσματα :

Πρώτο συμπέρασμα : Ή δικτατορία του προλεταριάτου δεν μπορεί να είναι η «καθαρά» δημοκρατία, η δημοκρατία για όλους, για τους πλούσιους και τους φτωχούς, «πρέπει νάνε κράτος δημοκρατικό αλλά αποκλειστικά για το προλεταριάτο και τους ακτήμονες, και κράτος δικτατορικό, αλλά αποκλειστικά ενάντια στη μπουρζουαζία... (Κράτος και Επανάσταση). Οι λόγοι του Κάουτσκι και των οπαδών του περί παγκοσμίου ισότητας, η καθαρή, συνεπής δημοκρατία, δεν είναι παρά αστικές φράσεις που σκεπάζουν το αδύνατο μιας ισότητας μεταξύ εκμεταλλευτών και εκμεταλλεομένων.

Ή θεωρία της «καθαρής» δημοκρατίας, είναι θεωρία της εργατικής αριστοκρατίας της εξημερωμένης και συγκρατούμενης με τις ιμπεριαλιστικές λεηλασίες. Κατασκευάστηκε για να σκεπάσει τις καπιταλιστικές πληγές, να μασκαρέψει τον ιμπεριαλισμό και να τον οπλίσει με ηθική δύναμη στην πάλη του κατά των εκμεταλλεομένων μαζών. Στο καπιταλιστικό σύστημα δεν υπάρχουν και δεν μπορούν να υπάρχουν πραγματικές ελευθερίες για τους εκμεταλλεομένους, γιατί οι αίθουσες, τα τυπογραφεία, οι αποθήκες του χαρτιού κτλ., απαραίτητα για τη χρησιμοποίηση των ελευθεριών αυτών, είναι μονοπώλιο των εκμεταλλευτών. Στο καπιταλιστικό σύστημα δεν υπάρχει και δεν μπορεί να υπάρχει πραγματική συμμετοχή των εκμεταλλεομένων μαζών στη διοίκηση της χώρας, γιατί και στις δημοκρατικές χώρες, οι κυβερνήσεις εγκαθιδρύονται όχι από τον λαό, αλλά από τους Ρότσχιλ και Στίνες, τους Ροκφέλλερ και τους Μόργκαν.

Στο καπιταλιστικό σύστημα η δημοκρατία είναι καπιταλιστική δημοκρατία- είναι η δημοκρατία της εκμεταλλεύτριας μειοψηφίας βασισμένη πάνω στον περιορισμό των δικαιωμάτων της εκμεταλλεόμενης πλειοψηφίας και κατευθυνόμενη ενάντια σ' αυτήν την πλειοψηφία. Μόνο κάτω απ' τη δικτατορία του προλεταριάτου είναι δυνατές πραγματικές ελευθερίες για τους εκμεταλλεομένους και πραγματική συμμετοχή των εργατών και των χωρικών στη διοίκηση της χώρας. Κάτω από τη δικτατορία του προλεταριάτου, η δημοκρατία είναι προλεταριακή είναι ή δημοκρατία της εκμεταλλεόμενης πλειοψηφίας βασισμένη στον περιορισμό των δικαιωμάτων της εκμεταλλεύτριας μειοψηφίας και διευθυνομένη εναντίον της μειοψηφίας αυτής.

Δεύτερο συμπέρασμα. Ή δικτατορία του προλεταριάτου δεν μπορεί να είναι το αποτέλεσμα της ειρηνικής ανάπτυξης της αστικής κοινωνίας και της αστικής δημοκρατίας, είναι το αποτέλεσμα της καταστροφής του κρατικού στρατού, του διοικητικού μηχανισμού και της πολιτικής της αστικής τάξης.

Ή εργατική τάξη δεν μπορεί να καταλάβει απόφια την κυβερνητική μηχανή και να την κινήσει για τους δικούς της σκοπούς. (Μαρξ και Εγκελς : Πρόλογος στον Εμφύλιο Πόλεμο).

Η προλεταριακή επανάσταση δεν πρέπει να μεταβιβάσει τη στρατιωτική γραφειοκρατική μηχανή «από το ένα χέρι στ' άλλο, όπως έκανε μέχρι τώρα, αλλά να την καταστρέψει... Αυτός είναι απαραίτητος όρος της κάθε αληθινής λαϊκής επανάστασης, πάνω στην ήπειρο (Μαρξ : Γράμμα στον Κούγκελμυν),

Ο περιορισμός του Μαρξ σχετικά με την «ήπειρο» προμήθευσε στους οπορτουνιστές και τους μενσεβίκους όλων των χωρών την πρόφαση για να υποστηρίξουν ότι ο Μαρξ παραδέχονταν τη δυνατότητα της ειρηνικής μετατροπής από αστική δημοκρατία σε προλεταριακή δημοκρατία, τουλάχιστον για μερικές χώρες. (Αγγλία, Αμερική). Ο Μαρξ, όμως παραδέχονταν τη δυνατότητα αυτή, για την Αγγλία και την Αμερική όταν ο καπιταλισμός και ο ιμπεριαλισμός δεν υπήρχαν ακόμα και ο μιλιταρισμός και ο γραφειοκρατισμός ήταν ακόμα ελάχιστα ανεπτυγμένοι. Άλλα τώρα η κατάσταση στις χώρες αυτές άλλαξε ριζικά, ο ιμπεριαλισμός έφτασε εκεί στο απόγειο του, ο μιλιταρισμός και η γραφειοκρατία βασιλεύουν και συνεπώς ο περιορισμός του Μαρξ δεν έχει πια λόγο ύπαρξης.

Τώρα, στο 1917, στην εποχή, του πρώτου μεγάλου ιμπεριαλιστικού πολέμου ο περιορισμός αυτός του Μαρξ πέφτει αφ' εαυτού. Η Αγγλία και η Αμερική που ως τα σήμερα λόγω της απουσίας του μιλιταρισμού και του γραφειοκρατισμού, ήταν σ' ολόκληρο τον κόσμο οι τελευταίοι και σπουδαιότεροι αντιπρόσωποι της αγγλοσαξωνικής «ελευθερίας», κατρακύλησαν σήμερα στην αιματοβαμμένη λάσπη του μιλιταρισμού και του γραφειοκρατισμού που όλα τα καταπιέζει, όλα τα υποτάσσει. Τώρα στην Αγγλία και στην Αμερική, ο απαραίτητος όρος κάθε πραγματικά λαϊκής επανάστασης είναι η συντριβή, η καταστροφή της κυβερνητικής μηχανής. (Κράτος και Επανάσταση).

Μ' άλλα λόγια η καταστροφή της αστικής κρατικής μηχανής είναι ο απαραίτητος όρος της προλεταριακής επανάστασης, ο μοιραίος νόμος του επαναστατικού κινήματος των ιμπεριαλιστικών χωρών.

Βέβαια, αν αργότερα το προλεταριάτο θριαμβεύσει στις κυριότερες καπιταλιστικές χώρες και την σημερινή καπιταλιστική κύκλωση αντικαταστήσει μια σοσιαλιστική κύκλωση, ο «ειρηνικός» δρόμος της ανάπτυξης ασφαλώς είναι δυνατός για μερικές χώρες, όπου οι καπιταλιστές, μπρος στη διεθνή «δυσμενή» κατάσταση, θα κρίνουν λογικό να κάνουν μόνοι τους σοβαρές παραχωρήσεις στο προλεταριάτο. Αλλά η υποχώρηση αυτή δεν άφορα παρά το μακρινό και προβληματικό μέλλον. Για το προσεχές μέλλον δεν έχει απολύτως κανένα λόγο ύπαρξης.

Η προλεταριακή επανάσταση είναι αδύνατη χωρίς τη βίαιη καταστροφή της αστικής κυβερνητικής μηχανής και την αντικατάστασή της με καινούργια. (Η προλεταριακή επανάσταση).

Η σοβιετική εξουσία κρατική μορφή της δικτατορίας του προλεταριάτου

Ο θρίαμβος της δικτατορίας του προλεταριάτου είναι η συντριβή της μπουρζουαζίας, η καταστροφή του κυβερνητικού της μηχανισμού, η αντικατάστασή της αστικής δημοκρατίας από την προλεταριακή δημοκρατία. Αυτό είναι ολοφάνερο. Άλλα ποιες είναι οι οργανώσεις που θα μας επιτρέψουν να φτάσουμε ως το τέλος της κολοσιαίας αυτής δουλειάς;

Είναι βέβαιο πως οι παλιές φόρμες οργάνωσης του προλεταριάτου που καταρτίστηκαν στη βάση του αστικού κοινοβουλευτισμού, δεν αρκούν πια. Ποια είναι λοιπόν η καινούργια οργανωτική φόρμα του προλεταριάτου, κατάλληλη όχι μόνο ν' αντικαταστήσει την αστική δημοκρατία με την προλεταριακή, αλλά επίσης και ν' αποβεί η βάση της κρατικής προλεταριακής εξουσίας;

Η καινούργια αυτή οργανωτική φόρμα του προλεταριάτου είναι τα Σοβιέτ.

Σε τι συνίσταται η υπεροχή των Σοβιέτ σε σύγκριση με τις παλιές φόρμες οργάνωσης;

Στο ότι τα Σοβιέτ είναι οι οργανώσεις των πλατυτέρων μαζών του προλεταριάτου, γιατί μόνον αυτά αγκαλιάζουν όλους ανεξαιρέτως τους εργάτες.

Στο ότι τα Σοβιέτ είναι οι μόνες οργανώσεις που αγκαλιάζουν όλους τους εκμεταλλεζόμενους και καταπιεζόμενους : εργάτες και αγρότες, στρατιώτες και ναύτες, και επομένως η πολιτική διεύθυνση της πάλης των μαζών από την πρωτοπορία τους, το προλεταριάτο, μπορεί εδώ να πραγματοποιηθεί ευκολότατα και τελειότατα.

Στο ότι τα Σοβιέτ είναι τα πιο ισχυρά όργανα της επαναστατικής πάλης των μαζών, των πολιτικών τους αγώνων, των

εξεγέρσεων τους, τα καταλληλότερα όργανα για το σπάσιμο της παντοδυναμίας του χρηματιστικού κεφαλαίου και των πολιτικών του δορυφόρων.

Στο ότι τα Σοβιέτ είναι οι άμεσες οργανώσεις των ίδιων των μαζών, δηλ. οι δημοκρατικότερες οργανώσεις και συνεπώς οι αυθεντικότερες ανάμεσα στις μάζες που τους ευκολύνουν κατά πολύ την συμμετοχή στην οργάνωση και τη διοίκηση του νέου Κράτους, που αναπτύσσουν στο μάζιμους την επαναστατική τους ενεργητικότητα, την πρωτοβουλία τους, τις δημιουργικές τους ικανότητες μέσα στην πάλη για την καταστροφή του παλιού καθεστώτος και την εγκαθίδρυση του καινούργιου προλεταριακού Καθεστώτος.

Η σοβιετική εξουσία είναι ή ενοποίηση των τοπικών Σοβιέτ σε μια γενική κρατική οργάνωση, τη δημοκρατία των Σοβιέτ

.Με την σοβιετική εξουσία, οι ευρύτερες και επαναστατικότερες οργανώσεις των τάξεων που καταπιέζονταν πριν από τους καπιταλιστές και τους γαιοκτήμονες γίνονται τώρα «το διαρκές και ενιαίο στήριγμα ολόκληρης της κρατικής εξουσίας, όλου του κυβερνητικού μηχανισμού». Οι μάζες για τις οποίες «στις λαϊκότερες δημοκρατίες», ο νόμος υπόσχεται την πλήρη ισότητα και που «με διάφορα μέσα και διάφορες μανούβρες, αποκλείονται στην πραγματικότητα από την συμμετοχή στην πολιτική ζωή και δεν μπορούν να χαρούν τα δικαιώματα και τις δημοκρατικές τους ελευθερίες, συμμετέχουν τώρα με τρόπο σταθερά αποφασιστικό στη δημοκρατική διακυβέρνηση του Κράτους» (Λένιν)

Να γιατί ή σοβιετική εξουσία είναι μια καινούργια φόρμα κρατικής οργάνωσης ολότελα διαφορετική από την παλιά αστική δημοκρατική και κοινοβουλευτική φόρμα, ένας καινούργιος τύπος Κράτους προσαρμοσμένος, όχι στην εκμετάλλευση και καταπίεση των εργαζομένων μαζών, αλλά στην πλήρη απελευθέρωση του.

Είχε δίκιο ο Λένιν λέγοντας πως η εμφάνιση της σοβιετικής εξουσίας «σημείωσε το τέρμα του αστικού δημοκρατικού κοινοβουλευτισμού και την αρχή μιας καινούργιας εποχής της ανθρωπότητας, τής εποχής της προλεταριακής δικτατορίας».

Σε τι συνίστανται τα χαρακτηριστικά σημεία της σοβιετικής εξουσίας :

Στο ότι η σοβιετική εξουσία έχει από όλες τις δυνατές κρατικές οργανώσεις, έφ' όσον υπάρχουν τάξεις, περισσότερο αναπτυγμένο τον μαρξιστικό χαρακτήρα και των δημοκρατισμό. Εξασφαλίζοντας τη συμμαχία και τη συνεργασία των εργατών και των εκμεταλλευομένων χωρικών στον αγώνα τους -ενάντια στους εκμεταλλευτές τους και στηριζόμενη στη δουλειά της, πάνω σ' αυτήν τη συμμαχία και συνεργασία, είναι σύγχρονα η εξουσία της πλειονότητας του πληθυσμού πάνω στη μειονότητα, το Κράτος της πλειονότητας αυτής, η έκφραση τής δικτατορίας της.

Στο ότι η σοβιετική εξουσία είναι η πιο διεθνιστική απ' όλες τις κρατικές οργανώσεις της κοινωνίας τάξεων, γιατί καταργώντας κάθε εθνική καταπίεση και βασιζόμενη πάνω στη συνεργασία των εργαζομένων μαζών διαφόρων εθνικοτήτων, διευκολύνει σύγχρονα την ένωση των μαζών αυτών σ' ένα ενιαίο Κράτος,

Στο ότι η σοβιετική εξουσία με την στρουκτούρα της διευκολύνει την καθοδήγηση των καταπιεζομένων και εκμεταλλευομένων μαζών από την εμπροσθοφυλακή τους, το προλεταριάτο, που αντιπροσωπεύει το συνειδητότερο και τελειότερο στοιχείο των σοβιέτ. «Η πείρα όλων των κινημάτων των καταπιεζομένων τάξεων, η πείρα του παγκοσμίου σοσιαλιστικού κινήματος, μας διδάσκει ότι μόνο το προλεταριάτο είναι ικανό να συνενώσει τα διάφορα οπισθοδρομημένα στρώματα του εργαζομένου και εκμεταλλευομένου πληθυσμού και να τα βάλει μπρος» (Λένιν Έργα» τ. XVI).

Και η στρουκτούρα της σοβιετικής εξουσίας διευκολύνει την εφαρμογή των διδαγμάτων της πείρας αυτής.

Στο ότι η σοβιετική εξουσία, συγκεντρώνοντας τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία σε ένα μόνο όργανο και αντικαθιστώντας τις τοπικές εκλογικές περιφέρειες με περιφέρειες (εργαστήρια, εργοστάσια) βασισμένες πάνω στην αρχή της παραγωγής, συνδέει έτσι άμεσα τους εργάτες και τις εργαζόμενες μάζες με τον κυβερνητικό μηχανισμό και τους μαθαίνει να διοικούν τη χώρα.

Στο ότι η σοβιετική εξουσία μόνη είναι ικανή να πάρει τον στρατό από τα χέρια της μπουρζουαζίας και να τον μετατρέψει από όργανο καταπίεσης του λαού, σε όργανο απελευθέρωσης του απ' τον ζυγό τής ντόπιας και της ξένης μπουρζουαζίας.

Στο ότι «μόνη η σοβιετική οργάνωση του Κράτους μπορεί τα να καταστρέψει οριστικά και αμετάκλητα το παλιό αστικό διοικητικό και δικαστικό μηχανισμό» (Λένιν : «Έργα» τ. XVI).

Στο ότι μόνο το σοβιετικό Κράτος, επιτρέποντας τη διαρκή συμμετοχή των οργανώσεων των εργαζομένων στη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων, είναι ικανό να προπαρασκευάσει την προοδευτική εκείνη εξαφάνιση του Κράτους, στην οποία τείνει εκ φύσεως η ανάπτυξη της Κομμουνιστικής Κοινωνίας.

Ετσι λοιπόν, η Σοβιετική Δημοκρατία είναι η πολιτική φόρμα πού τόσο καιρό αποζητήθηκε, μέσα στο πλαίσιο της όποιας πρέπει να πραγματοποιηθεί ή οικονομική χειραφέτηση του προλεταριάτου, ο πλήρης θρίαμβος του σοσιαλισμού.

Ή Κομμούνια του Παρισιού στάθηκε το έμβρυο της φόρμας αυτής, Ή σοβιετική εξουσία είναι η ανάπτυξη και τελειοποίηση της,

Να γιατί ο Λένιν είπε ότι :

Ή Σοβιετική Δημοκρατία των εργατών, στρατιωτών και αγροτών αντιπροσώπων είναι όχι μόνον ένας ανώτερος τύπος δημοκρατικού συστήματος, αλλά και η κατάλληλη φόρμα για την εξασφάλιση της πιο ανώδυνης πραγματοποίησης του σοσιαλισμού (θέσεις για την Συντακτική Συνέλευση).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI - ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Θέση του ζητήματος

Μερικοί νομίζουν πως η βάση, η αφετηρία του λενινισμού είναι το ζήτημα της αγροτιάς, του ρόλου της, της σημασίας της. Αυτό είναι λαθεμένη, γνώμη, το βασικό ζήτημα του λενινισμού η αφετηρία του, είναι το ζήτημα της δικτατορίας του προλεταριάτου, των όρων της εγκαθίδρυσης και σταθεροποίησης της. Το αγροτικό ζήτημα, ζήτημα αναζήτησης συμμάχου για το προλεταριάτο στην πάλη για την εξουσία, δεν είναι παρά συνέπεια του.

Ως' τόσο το γεγονός αυτό δεν ελαττώνει την σημασία του για την προλεταριακή επανάσταση. Για πρώτη φορά, στις παραμονές της επανάστασης του 1905 το αγροτικό ζήτημα άρχισε να τραβά σοβαρά την προσοχή των Ρώσων μαρξιστών. Το πρόβλημα της ανατροπής του τσαρισμού και της πραγματοποίησης της ηγεμονίας του προλεταριάτου επέβαλλε τότε στο κόμμα, ν' αναζητήσει ένα σύμμαχο για το προλεταριάτο κατά την αστική επανάσταση που επρόκειτο να γίνει. Το αγροτικό ζήτημα πήρε οξύτερο ακόμα χαρακτήρα στο 1917, όταν το ζήτημα της εγκαθίδρυσης και διατήρησης της δικτατορίας του προλεταριάτου γέννησε το πρόβλημα των συμμάχων του προλεταριάτου στην επικείμενη προλεταριακή επανάσταση. Είναι ολοφάνερο, το ότι αν κανένας σκοπεύει να καταλάβει την εξουσία, έχει συμφέρον να ξέρει τους συμμάχους πάνω στους οποίους μπορεί να υπολογίζει.

Μ' αυτήν την έννοια, το αγροτικό ζήτημα είναι τμήμα του γενικού ζητήματος της δικτατορίας του προλεταριάτου και σαν τέτοιο, αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα του λενινισμού.

Αν τα κόμματα της II Διεθνούς, αισθάνονται αδιαφορία ή και αποστροφή ακόμα για το αγροτικό ζήτημα, αυτό δεν οφείλεται μόνο στους ειδικούς όρους της Δύσης, αλλά προπάντων στο γεγονός ότι τα κόμματα αυτά δεν πιστεύουν στη δικτατορία του προλεταριάτου, φοβούνται την επανάσταση και δεν επιδιώκουν καθόλου να οδηγήσουν το προλεταριάτο στην κατάκτηση της εξουσίας. Κι' όταν κανένας δεν θέλει να οδηγήσει το προλεταριάτο στη μάχη, είναι φυσικά περιττό να ψάχνει να βρει τους συμμάχους του. Ή II Διεθνής θεωρεί την ειρωνική της στάση προς το αγροτικό ζήτημα σαν δείγμα του αληθινού μαρξισμού. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει στη στάση αυτή τίποτα το μαρξιστικό, γιατί ή αδιαφορία για ένα ζήτημα τόσο σπουδαίο, στις παραμονές της προλεταριακής επανάστασης, είναι έμμεση άρνηση της δικτατορίας του προλεταριάτου, φανερή προδοσία του μαρξισμού.

Οι επαναστατικές δυνατότητες που διαθέτει η αγροτιά έχουν ήδη εξαντληθεί κι' αν όχι, υπάρχει ελπίδα και λόγος να τις εκμεταλλευθούμε για την προλεταριακή επανάσταση, να μετατρέψουμε την αγροτική μάζα, που στάθηκε κατά την διάρκεια των επαναστάσεων της Δύσης και μένει ακόμα εφεδρεία δυνάμεων για την μπουρζουαζία, σε σύμμαχο του προλεταριάτου; Ετσι τίθεται το ζήτημα.

Ό Λενινισμός άπαντα καταφατικά. Αναγνωρίζει δηλαδή ότι στην πλειονότητα της εκμεταλλεόμενης αγροτιάς, υπάρχουν

επαναστατικές ικανότητες κι' ότι μπορούμε να τις χρησιμοποιήσουμε για το συμφέρον της προλεταριακής επανάστασης. Ή ιστορία των τριών ρωσικών επαναστάσεων βεβαιώνει εξ ολοκλήρου τα συμπεράσματα αυτά.

Απ' εδώ γεννιέται η ανάγκη της υποστήριξης των εργαζομένων αγροτικών μαζών, στον αγώνα τους ενάντια στην εκμετάλλευση και καταπίεση που τους γίνεται. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι το προλεταριάτο οφείλει να υποστηρίζει όλα τα αγροτικά κινήματα. Οφείλει να υποστηρίζει εκείνα που διευκολύνουν άμεσα ή έμμεσα το απελευθερωτικό κίνημα του προλεταριάτου, ωφελούν την προλεταριακή επανάσταση, εγγυούνται να καταστήσουν την αγροτιά εφεδρεία και σύμμαχο της εργατικής τάξης.

Η αγροτιά στην αστική δημοκρατική Επανάσταση

Κατά την περίοδο αυτή, που πιάνει από την επανάσταση του 1905 ως την επανάσταση του Φλεβάρη 1917, η αγροτιά απελευθερώνεται από την επίδραση της φιλελεύθερης μπουρζουαζίας, αποσπάται από τους καντέ, αποκλίνει προς το προλεταριάτο, προς το μπολσεβίκικο κόμμα. Ή ιστορία της περιόδου είναι ιστορία πάλης των καντέ (φιλελεύθερη μπουρζουαζία) και των μπολσεβίκων (προλεταριάτο) για την κατάκτηση της αγροτιάς. Ή κοινοβουλευτική περίοδος αποφάσισε για την έκβαση της πάλης αυτής. Οι τέσσερες Δούμες στάθηκαν εξάίρετα μαθήματα πείρας για τους αγρότες. Τους έδειξαν ότι δεν θα έπαιρναν απ' τους καντέ ούτε τη γη ούτε τη λευτεριά, ότι ο Τσάρος ήταν αποκλειστικά για τους μεγάλους γαιοκτήμονες, ότι οι καντέ υποστήριζαν τον Τσάρο, ότι η μόνη δύναμη πάνω στην οποία θα μπορούσαν να υπολογίζουν αντιπροσωπευόταν απ' τους εργάτες των πόλεων, απ το προλεταριάτο.

Ό μπεριαλιστικός πόλεμος επιβεβαίωσε την πείρα της κοινοβουλευτικής περιόδου κατάληξε απ' το ν' αποσπάσει την αγροτιά από την μπουρζουαζία και ν' απομονώσει τους φιλελεύθερους δείχνοντας πως είναι αδύνατο ν' αποκτήσουν την ειρήνη από τον Τσάρο και τους συμμάχους τους αστούς.

Δίχως τα μαθήματα πείρας της κοινοβουλευτικής περιόδου, η ηγεμονία του προλεταριάτου θα ήταν αδύνατη.

Ετσι συντελέστηκε η συμμαχία των εργατών και των αγροτών στην δημοκρατική επανάσταση. Ετσι εγκαθιδρύθηκε η ηγεμονία του προλεταριάτου στην κοινή πάλη για την ανατροπή του τσαρισμού, ηγεμονία που οδήγησε στην επανάσταση του Φλεβάρη του 1917.

Οι αστικές επαναστάσεις της Δύσης (Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία) είχαν ακολουθήσει, ως γνωστό, διαφορετικό δρόμο. Εδώ το διευθυντικό ρόλο ανέλαβε, όχι το προλεταριάτο που ήταν πολύ ανίσχυρο ν' αποτελέσει ανεξάρτητη πολιτική δύναμη, αλλά η φιλελεύθερη μπουρζουαζία. Ή αγροτιά, απελευθερώθηκε απ' τον ζυγό του φεουδαλισμού, όχι από το προλεταριάτο, που ήταν ολιγάριθμο και ανοργάνωτο, αλλά απ' την μπουρζουαζία. Ή αγροτιά βάδισε στην επίθεση κατά του παλιού καθεστώτος στο πλάι της φιλελεύθερης μπουρζουαζίας. Ετσι η επανάσταση, είχε για αποτέλεσμα μια σημαντική αύξηση της πολιτικής σημασίας της φιλελεύθερης μπουρζουαζίας.

Στη Ρωσία ή αστική επανάσταση έδωσε εκ διαμέτρου αντίθετα αποτελέσματα. Όχι μόνο δεν ενίσχυσε πολιτικά την μπουρζουαζία, αλλά και την αδυνάτισε, της αφαίρεσε την βασική της εφεδρεία, την αγροτιά. Εβαλε στην πρώτη σειρά όχι την φιλελεύθερη μπουρζουαζία, αλλά το επαναστατικό προλεταριάτο, που γύρω του συγκεντρώθηκε η αγροτική μάζα. Κατά συνέπεια, μετατράπηκε πολύ γρήγορα σε προλεταριακή επανάσταση. Ή ηγεμονία του προλεταριάτου στάθηκε το έμβρυο της δικτατορίας του.

Γιατί η ρωσική επανάσταση ακολούθησε ένα τόσο διαφορετικό δρόμο απ' τον δρόμο των αστικών επαναστάσεων τής Δύσης ;

Γιατί τη στιγμή που ξέσπασε στη Ρωσία η πάλη των τάξεων ήταν εκεί πιο αναπτυσσόμενη από τη Δύση. Στα 1917, το ρωσικό προλεταριάτο είχε πια κατορθώσει να συγκροτηθεί σε ανεξάρτητη πολιτική δύναμη, ενώ η φιλελεύθερη μπουρζουαζία τρομαγμένη απ' τον επαναστατισμό του προλεταριάτου είχε χάσει κάθε επαναστατικό χαρακτήρα και είχε συμμαχήσει με τον Τσάρο και τους γαιοκτήμονες εναντίον των εργατών και αγροτών.

Για να νιώσουμε καλύτερα τον ειδικό χαρακτήρα της ρωσικής αστικής επανάστασης πρέπει νάχουμε ύπ' όψιν τις παρακάτω συνθήκες :

α) Στις παραμονές της επανάστασης η βιομηχανία ήταν εξαιρετικά συγκεντρωμένη. Οι επιχειρήσεις με περισσότερους από 500 εργάτες απασχολούσαν τα 45% των εργατών, τη στιγμή που σε μία χώρα αναπτυγμένη όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν κατελάμβαναν παρά μόνο τα 33%. Το γεγονός αυτό συνδεδεμένο με την ύπαρξη ενός επαναστατικού κόμματος σαν το μπολσεβίκικο, καθιστούσε την εργατική τάξη της Ρωσίας, την μεγαλύτερη πολιτική δύναμη της χώρας.

β) Χάρη στις τερατώδεις φόρμες εκμετάλλευσης στη βιομηχανία και στο αφόρητο αστυνομικό σύστημα, κάθε σοβαρή απεργία καταντούσε πολιτική πράξη κολοσσιαίας σημασίας που σφυρηλατούσε την εργατική τάξη και την έκανε ριζικά επαναστατική δύναμη.

γ) Τρομαγμένη απ' τον επαναστατισμό του προλεταριάτου, εξαρτώμενη στενά απ' το Κράτος που της προμήθευε παραγγελίες, η ρωσική μπουρζουαζία είχε καταντήσει απ' τα 1905 ακόμη υπηρέτρια του τσαρισμού.

δ) Οι μισητότερες επιβιώσεις του φεουδαρχικού συστήματος στον κάμπο, όπου ο γαιοκτήμονας ήταν παντοδύναμος, δεν μπορούσαν παρά να γεννήσουν τη λαϊκή επανάσταση μεταξύ των αγροτών.

ε) Καταπιέζοντας κάθε ζωντανό που υπήρχε στο έθνος, ο τσαρισμός με την αυθαιρεσία του ενίσχυε τον ζυγό του καπιταλισμού και του γαιοκτήμονα, κι' αυτό συνένωσε την πάλη των εργατών και αγροτών σ' ένα ενιαίο επαναστατικό κύμα.

στ) Μετατρέποντας όλες αυτές τις αντιθέσεις της ρωσικής πολιτικής ζωής σε μια επαναστατική κρίση ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος έδωσε στην επανάσταση φοβερή ώθηση.

Που μπορούσε η αγροτιά να ζητήσει ένα στήριγμα ενάντια στην παντοδυναμία των γαιοκτημόνων, την αυθαιρεσία του Τσάρου, τον καταστρεπτικό πόλεμο που την θέριζε; Στο πλάι της φιλελεύθερης μπουρζουαζίας; Μα αυτή ήταν εχθρός της, όπως είχε αποδείξει εύγλωττα η πείρα των τεσσάρων Δούμα. Στο πλάι των σοσιαλεπαναστατών; Οι σοσιαλεπαναστάτες, βέβαια, ήταν «καλύτεροι» απ' τους καντέ, το πρόγραμμα τους «σύμφερε» κάπως στους αγρότες, άλλα τι μπορούσαν να κάνουν αυτοί αφού δεν στηρίζονταν παρά μόνο στην αγροτική μάζα και ήταν αδύνατοι στις πόλεις, τις κύριες βάσεις της δύναμης του εχθρού; Πού ήταν η καινούργια δύναμη που δε θα σταματούσε μπρος σε τίποτε, θα βάδιζε ατρόμητα στην πρώτη γραμμή κατά τη πάλη ενάντια στον Τσάρο και τους γαιοκτήμονες, θα βοηθούσε την αγροτιά στην απελευθέρωση της, στην κατοχή της γης, στο σταμάτημα του πολέμου; Ή δύναμη αυτή ήταν το προλεταριάτο που στα 1905 ακόμα, είχε δείξει την ανδρεία του, το επαναστατικό του πνεύμα, την ικανότητα να οδηγήσει την πάλη ως τις τελευταίες συνέπειες της.

Να γιατί η αγροτιά, που είχε εγκαταλείψει τους καντέ για να μπλέξει με τους σοσιαλεπαναστάτες, ένοιωσε την ανάγκη να υποταχθεί στη διεύθυνση ενός επαναστατικού αρχηγού ανδρείου σαν το ρωσικό προλεταριάτο.

Αυτοί είναι παράγοντες που καθόρισαν τον ειδικό χαρακτήρα της ρωσικής αστικής επανάστασης

Η αγροτιά στην προλεταριακή Επανάσταση

Ή περίοδος αυτή είναι σχετικά σύντομη (Φλεβάρης—Όκτώβρης 1917), αλλά από την άποψη της πολιτικής διαπαιδαγώγησης των μαζών, οι οκτώ μήνες που περιλαμβάνει ισοδυναμούν με δεκάδες συνηθισμένων χρόνων, γιατί είναι οκτώ μήνες επανάστασης. Όλοένα και περισσότερο η αγροτιά χάνει την εμπιστοσύνη της προς τους σοσιαλεπαναστάτες και αποχωρίζεται απ' αυτούς για να πλησιάσει το προλεταριάτο, που της φαινόταν σαν μόνη αληθινή επαναστατική δύναμη ικανή να χαρίσει την ειρήνη στη χώρα. Ή ιστορία της περιόδου αυτής είναι η ιστορία της πάλης των σοσιαλεπαναστατών (μικροαστική δημοκρατία) και των μπολσεβίκων (προλεταριακή δημοκρατία) για την κατάκτηση της πλειονότητας των αγροτών.

Κυβέρνησης συνασπισμού, υπουργείων Κερένσκυ, αποφυγή των σοσιαλεπαναστατών και των μενσεβίκων να δημεύσουν τη γη των μεγάλων ιδιοκτητών, προσπάθεια των σοσιαλιστών να συνεχίσουν τον πόλεμο, επίθεση του Ιουνίου στο αυστριακό μέτωπο, επαναφορά της ποινής του θανάτου για τους στρατιώτες επανάσταση του Κορνίλωφ, αυτοί στάθηκαν οι παράγοντες για την έκβαση της πάλης αυτής.

Το βασικό πρόβλημα κατά την περίοδο αυτή, ήταν το πρόβλημα της ανατροπής της μοναρχίας και της εξουσίας των γαιοκτημόνων. Άλλα μετά την επανάσταση του Φλεβάρη και την εκθρόνιση του Τσάρου, η κατάπαυση του πολέμου που

θέριζε τις ζωντανές δυνάμεις της χώρας και κατάστρεψε τους χωρικούς, ήταν το σπουδαιότερο καθήκον της επανάστασης, Το κέντρο του βάρους δεν έπεφτε πια σε ζητήματα εσωτερικής φύσης, αλλά στο ζήτημα του πολέμου. «Ας πάψει ο πόλεμος», τέτοια ήταν ή γενική κραυγή τής εξαντλημένης χώρας και κυρίως της αγροτικής μάζας.

Αλλά για την κατάπαυση του πολέμου, χρειαζόταν χτύπημα της προσωρινής Κυβέρνησης, εξουθένωση των σοσιαλεπαναστατών και των μενσεβίκων, γιατί αυτοί ήταν εκείνοι που ζητούσαν να συνεχιστεί ο πόλεμος ως την «τελική νίκη». Στην πράξη, το μοναδικό μέσο για την κατάπαυση του πολέμου ήταν η ανατροπή τής μπουρζουαζίας.

Αυτό στάθηκε το έργο της προλεταριακής επανάστασης που αφαίρεσε την εξουσία απ' την τελευταία εφεδρεία της ιμπεριαλιστικής μπουρζουαζίας, απ' την άκρα αριστερά της, τους σοσιαλεπαναστάτες και τους μενσεβίκους, για να τη δώσει στο κόμμα του επαναστατικού προλεταριάτου που ήταν αντίθετο στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο. Ή πλειονότητα των χωρικών υποστήριζε την πάλη των εργατών για την ειρήνη και τη σοβιετική εξουσία.

Έτσι λοιπόν, η κυβέρνηση του Κερένσκυ στάθηκε ένα θαυμάσιο μάθημα για τις εργαζόμενες μάζες του κάμπου, γιατί έδειξαν ότι οι σοσιαλεπαναστάτες και οι μενσεβίκοι μένοντας στην εξουσία δεν θάδιναν ούτε την ειρήνη στην χώρα, ούτε τη γη, ούτε τη λευτεριά στους αγρότες, ότι δε διέφεραν απ' τους καντέ παρά μόνο με τα γλυκά τους λόγια και τις απατηλές υποσχέσεις τους, ότι στην πραγματικότητα ακολουθούσαν την ίδια ιμπεριαλιστική πολιτική, ότι η μόνη ικανή εξουσία να βγάλει τήν Ρωσία από το αδιέξοδο, ήταν η εξουσία των Σοβιέτ. Ή εξακολούθηση του πολέμου επιβεβαίωσε την ορθότητα του μαθήματος αυτού, επιτάχυνε την επανάσταση κι έσπρωξε τις αγροτικές μάζες και τους φαντάρους να κάνουν μπλοκ με το προλεταριάτο. Ή απομόνωση των σοσιαλεπαναστατών και των μενσεβίκων έγινε αναμφισβήτητο γεγονός. Χωρίς την πείρα της περιόδου του συνασπισμού, η δικτατορία του προλεταριάτου θα ήταν αδύνατη.

Τέτοιοι είναι οι παράγοντες που διευκόλυναν την μετατροπή της αστικής επανάστασης σε προλεταριακή επανάσταση.

Η Αγροτιά μετά την παγίωση της σοβιετικής εξουσίας

Μετά την ανατροπή του τσαρισμού, που την ακολούθησε σε λίγο η ανατροπή της μπουρζουαζίας, και το λικβιτάρισμα του ιμπεριαλιστικού πολέμου, η σοβιετική εξουσία χρειάστηκε να υποστηρίξει έναν μακρό εμφύλιο πόλεμο, απ' τον όποιο βγήκε νικήτρια και σημαντικά στερεωμένη. Τα ζητήματα της οικονομικής οργάνωσης ήρθαν τώρα στην πρώτη γραμμή. Αύξηση της απόδοσης της εθνικοποιημένης βιομηχανίας, σύνδεση της γι' αυτόν το σκοπό με την αγροτική οικονομία δια του εμπορίου διακανονισμένου απ' τό Κράτος, αντικατάσταση της επίταξης τροφίμων με έγγειους φόρους, προοδευτική ελάττωση των φόρων αυτών σε τρόπον ώστε να πραγματοποιηθεί ευθεία ανταλλαγή βιομηχανικών προϊόντων με γεωργικά προϊόντα, εντατικοποίηση του εμπορίου και ανάπτυξη του συνεργατισμού με συμμετοχή της αγροτικής μάζας. Να πια ήταν τα μέτρα οικονομικής οργάνωσης που προτάθηκαν απ' τον Λένιν για το θεμελίωμα της σοσιαλιστικής οικονομίας.

Αλλά η προσπάθεια αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί σε μια αγροτική χώρα σαν τη Ρωσία; Οι σκεπτικιστές δεν το παραδέχονται, διακηρύττουν πώς η αγροτιά αποτελείται από μικρούς παραγωγούς και συνεπώς δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την οργάνωση των βάσεων τής σοσιαλιστικής παραγωγής.

Αλλά απατώνται γιατί παραβλέπουν μερικούς παράγοντες κεφαλαιώδους σημασίας.

Είμαστε υπέρ του μικρού αγρότη

«Καταβάλλουμε όλες μας τις δυνάμεις για να του καταστήσουμε τη ζωή πιο υποφερτή, για να του διευκολύνουμε τον συνεταιρισμό αν το θέλει. Αν δεν του αρέσει, θα του δώσουμε τον καιρό να σκεφτεί για το κομματάκι γης που έχει. Και θα το κάνουμε όχι μόνο γιατί πιστεύουμε πώς ο αυτόνομος μικροαγρότης μπορεί ασφαλώς να περάσει με το μέρος μας, αλλά και γιατί αυτό είναι το άμεσο συμφέρον του Κόμματος.

Περισσότεροι θα είναι οι αγρότες που θ' αφήσουμε να εκπρολεταρισθούν και θα τραβήξουμε με το μέρος μας όταν θα είναι ακόμα αγρότες και η κοινωνική μεταβολή θα είναι πιο γρήγορη και εύκολη. Για τη μεταβολή αυτή είναι περιττό να περιμένουμε τη στιγμή, που η καπιταλιστική παραγωγή θα είναι αναπτυγμένη παντού ως τα τελευταία της όρια, η στιγμή που ο τελευταίος τεχνίτης και ο τελευταίος μικροαγρότης θα έχουν πέσει θύματα της μεγάλης καπιταλιστικής παραγωγής. Οι υλικές θυσίες που θάχει να υποστεί η κοινωνία για το συμφέρον των αγροτών, μπορεί να φαίνονται από την άποψη της

καπιταλιστικής οικονομίας σπατάλη χρήματος ωστόσο, είναι μια θαυμάσια χρήση του κεφαλαίου, γιατί θα οικονομήσει δεκαπλάσια ίσως στα αναγκαία έξοδα για την μεταβολή ολόκληρης της κοινωνίας. Γι' αυτό, μ' αυτή την έννοια, μπορούμε να είμεθα πολύ γενναιοδωροι για τους αγρότες» (Το αγροτικό ζήτημα). Αυτά έλεγε ο "Εγκελς για την αγροτιά τής Δύσης. Δεν είναι ολοφάνερο πως αυτό δέν μπορεί να πραγματοποιηθεί πουθενά αλλού ευκολότερα και τελειότερα απ' τις χώρες της δικτατορίας του προλεταριάτου; Δεν είναι φανερό πως μόνο στη Σοβιετική Ρωσία ο μικρός αυτόνομος αγρότης μπορεί να περάσει σιγά-σιγά με το μέρος μας, πως «οι αναγκαίες υλικές θυσίες μπορούν να γίνουν», πως η «γενναιοδωρία προς τους αγρότες» είναι δυνατή. πως τα μέσα αυτά προς χάρη των αγροτών και άλλα ανάλογα, έχουν ήδη εφαρμοστεί στή Ρωσία; Πώς ν' αρνηθεί κανείς ότι η περίπτωση αυτή είναι κατάλληλη να διευκολύνει και να αναπτύξει την οικονομική οργάνωση στη χώρα των Σοβιέτ;

Κατά δεύτερο λόγο, η ρωσική αγροτική οικονομία δεν μπορεί να συγκριθεί με την αγροτική οικονομία τής Δύσης. Ή αγροτική οικονομία της Δύσης αναπτύσσεται στη γραμμή του καπιταλισμού και συνεπώς βοηθάει τη δημιουργία κολοσσιαίων κτημάτων στο πλάι ελαχίστων κομματιών και τη βαθιά διαφοροποίηση της αγροτιάς (μεγάλοι γαιοκτήμονες, μικροί καλλιεργητές, ημερομίσθιοι γεωργοί). Δεν συμβαίνει το ίδιο στη Ρωσία. Στην εξέλιξη της η αγροτική οικονομία δεν μπορεί εδώ ν' ακολουθήσει αυτό τον δρόμο, για τον απλούστατο λόγο ότι υπάρχει σοβιετική εξουσία και έχουν εθνικοποιηθεί τα κυριότερα όργανα και μέσα παραγωγής. Θ' αναπτυχθεί με τη συνένωση της μικρής και της μέσης αγροτιάς στην συνεργασία που θα την υποστηρίξει το Κράτος παραχωρώντας της δάνεια με ευνοϊκούς όρους.

Ο Λένιν στα άρθρα του για τον συνεργατισμό, έδειξε με ακρίβεια πως ο συνεργατισμός όφειλε πια ν' ακολουθήσει καινούργιο δρόμο, ότι έπρεπε μέσα αυτόν να τραβηχτεί ή πλειονότητα των αγροτών στο έργο της σοσιαλιστικής οργάνωσης, να χαραχθούν βαθμηδόν στην ψυχή του αγροτικού πληθυσμού οι αρχές του κολλεκαβισμού. Κατ' αρχάς στο πεδίο της πώλησης, έπειτα στο πεδίο της παραγωγής αγροτικών προϊόντων.

Ή πράξη του αγροτικού συνεργατισμού είναι με την έννοια αυτή, εξαιρετικά ενδιαφέρουσα. Διαμορφώθηκαν στους κλάδους της αγροτιάς καινούργιες μεγάλες οργανώσεις για τους διάφορους κλάδους τής αγροτικής οικονομίας : λινάρι, πατάτες, βούτυρο κτλ. Απ τις οργανώσεις αυτές που έχουν μεγάλο μέλλον, η Κεντρική Συνεργατική του Λιναριού, λόγω χάρη, περιλαμβάνει ακέριο, δίχτυ ενώσεων παραγωγών λιναριού. Προμηθεύοντας στους αγρότες σπόρο και εργαλεία, αγοράζει έπειτα όλη τους τη σοδειά του λιναριού που την ξοδεύει χοντρικώς στην αγορά, τους εξασφαλίζει συμμετοχή στα κέρδη και συνδέει έτσι με το Selcosoyuz την αγροτική οικονομία με την κρατική βιομηχανία. Ή μορφή αυτή οργάνωσης της παραγωγής είναι ένα απ' τα πολλά δείγματα του δρόμου πάνω στον οποίο θ' αναπτυχθεί ή αγροτική οικονομία στη Ρωσία

Είναι φανερό πως η αγροτιά θα μπει θεληματικά στο δρόμο αυτό, που θα την εξασφαλίσει από την επαναφορά της μεγάλης εγγείου ιδιοκτησίας, της μισθωτής δουλειάς, της μιζέριας και της καταστροφής.

Να τι λέει ο Λένιν για το ρόλο του συνεργατισμού :

«Κατοχή απ το Κράτος των σπουδαιότερων μέσων παραγωγής, κατοχή της πολιτικής εξουσίας απ' το προλεταριάτο, συμμαχία αυτού με την τεράστια μάζα των μικρών αγροτών που διευθύνει, δεν είναι εκείνο που μας χρειάζεται, για να μπορέσουμε, με μόνο το συνεργατισμό, (που τον είχαμε μεταχειριστεί πριν στο εμπόριο και που τώρα έχουμε το δικαίωμα μέχρι ένα σημείο να τον μεταχειριστούμε κάτω απ' τήν ΝΕΠ) να προχωρήσουμε στην πρακτική ανοικοδόμηση της σοσιαλιστικής κοινωνίας; Δεν είναι βέβαια ακόμα ανοικοδόμηση της σοσιαλιστικής; κοινωνίας μα είναι όλο εκείνο που χρειάζεται και φτάνει γι' αυτή την ανοικοδόμηση». (Για το Συνεργατισμό).

Μιλώντας κατόπιν για την ανάγκη να υποστηρίξουμε το συνεργατισμό με χρηματιστικό βοήθημα και χαρακτηρίζοντας το συνεργατισμό σαν «καινούργια αρχή οργάνωσης του πληθυσμού» και καινούργιο «κοινωνικό σύστημα» κάτω απ' την δικτατορία του προλεταριάτου, εξακολουθεί:

«Κάθε κοινωνικό σύστημα ξεπηδά με την χρηματική υποστήριξη μιας ορισμένης τάξης. Είναι περιττό ν' αναφέρουμε τις εκατοντάδες εκατομμυρίων ρουβλίων που κόστισε η γέννηση του «ελεύθερου» καπιταλισμού. Τώρα πρέπει να καταλάβουμε ότι το κοινωνικό σύστημα που οφείλουμε να υποστηρίξουμε περισσότερο από κάθε άλλο, είναι συνεργατικό σύστημα. Αλλά πρέπει να το υποστηρίξουμε με όλη τη σημασία της λέξης. Μ' άλλα λόγια, δεν πρόκειται να υποστηρίξουμε οποιονδήποτε τρόπο συνεργατισμού. Πρόκειται να υποστηρίξουμε ένα συνεργατισμό τέτοιο που να συμμετέχει πραγματικά ή μάζα του πληθυσμού». (Για τό Συνεργατισμό).

Τι δείχνουν όλα αυτά τα γεγονότα; Ότι οι σκεπτικιστές έχουν λάθος.

Ότι ο λενινισμός έχει δίκιο να θεωρεί τις εργαζόμενες αγροτικές μάζες, σαν εφεδρεία του προλεταριάτου. Ότι το προλεταριάτο, όντας στην εξουσία μπορεί και οφείλει να χρησιμοποιήσει την εφεδρεία αυτή, για να συνδέσει τη βιομηχανία με την αγροτική οικονομία και να βάλει σταθερά τα θεμέλια της σοσιαλιστικής οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII - ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Θέση του ζητήματος

Τα τελευταία είκοσι χρόνια, το εθνικό ζήτημα έχει υποστεί σειρά τροποποιήσεις εξαιρετικά ενδιαφέρουσες. Σήμερα, ως προς την έκταση του και τον εσωτερικό του χαρακτήρα, διαφέρει ριζικά από ό,τι ήταν κάτω από τη II Διεθνή.

Τότε ήταν περιορισμένο σχεδόν αποκλειστικά στο ζήτημα της καταπίεσης των «πολιτισμένων» εθνοτήτων, Ιρλανδών, Ούγγρων, Πολωνών, Φιλανδών, Σέρβων. Αυτοί ήταν οι οπωσδήποτε υποδουλωμένοι λαοί, των οποίων η τύχη ενδιέφερε την II Διεθνή. Για τις εκατοντάδες εκατομμύρια των ασιατικών και αφρικανικών λαών, που βρίσκονται κάτω απ' τον κτηνωδέστερο ζυγό, κανένας σχεδόν δεν φρόντιζε. Φαινόταν αδύνατο να βάλει κανένας στο ίδιο επίπεδο τους λευκούς και τους μαύρους, τους «πολιτισμένους» και τους «άγριους». Η δράση της II Διεθνούς για τις αποικίες περιοριζόταν σε σπάνιες και τυπικές αποφάσεις, όπου το ζήτημα της χειραφέτησης των αποικιών αποφευγόταν με μεγάλη φροντίδα.

Όσο ο πορτουγισμός αυτός στο εθνικό ζήτημα πέρασε πια. Ό ο λενινισμός τον ξεσκέπασε, κατάστρεψε τ' οδόφραγμα μεταξύ των λευκών και των μαύρων, των ευρωπαϊών και των μη ευρωπαϊών αφομοίωσε τους «πολιτισμένους» σκλάβους με τους «απολίτιστους» σκλάβους του ιμπεριαλισμού και σύνδεσε έτσι το εθνικό ζήτημα με το αποικιακό ζήτημα. Σύγχρονα το εθνικό ζήτημα έγινε διεθνές ζήτημα. Ζήτημα απελευθέρωσης των καταπιεζομένων λαών των αποικιών και των υποδουλωμένων απ' τον ιμπεριαλισμό χωρών.

Ένα καιρό το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των εθνών είχε μετατραπεί σε δικαίωμα αυτονομίας. Μερικοί ηγέτες της II Διεθνούς καταντούσαν να το μετατρέπουν σε δικαίωμα εκπαιδευτικής αυτονομίας. Αναγνώριζαν δηλαδή στα καταπιεζόμενα έθνη το δικαίωμα να έχουν τα εκπαιδευτικά τους ιδρύματα, άλλα τους αρνούσαν το δικαίωμα της απελευθέρωσης απ' τον πολιτικό ζυγό του κρατούντος έθνους.

Συνεπώς, το αξίωμα του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης των λαών κινδύνευε να χρησιμεύσει για τη δικαιολογία των προσαρτήσεων. Η σύγχυση αυτή, σήμερα έχει διαλυθεί. Ό λενινισμός πλάτυνε την έννοια του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης των λαών αναγνώρισε στις αποικίες και στις υποταγμένες χώρες το δικαίωμα ν' αποχωριστούν ολότελα από το Κράτος στο οποίο είναι προσαρτημένες, να γίνουν ανεξάρτητα κράτη. Ετσι δεν μπορούν πια να δικαιολογηθούν οι προσαρτήσεις. Και το αξίωμα του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης των λαών που κατά την διάρκεια του ιμπεριαλιστικού πολέμου στάθηκε στα χέρια των σοσιαλπατριωτών όργανο εξαπάτησης των μαζών, χρησιμεύει σήμερα στο ξεσκέπασμα των ιμπεριαλιστικών τάσεων και των σοβινιστικών σχεδίων και αποτελεί όργανο πολιτικής διαπαιδαγώγησης των μαζών μέσα στο πνεύμα του διεθνισμού.

Αλλοτε, το ζήτημα των καταπιεζομένων εθνοτήτων το έπαιρναν συνήθως για νομικό ζήτημα. Πανηγυρικές διακηρύξεις της ισότητας των πολιτών της ίδιας χώρας, πολυάριθμες δηλώσεις πάνω στην ισότητα των εθνών, να με τι ασχολούνταν τα κόμματα της II Διεθνούς, σκεπάζοντας μ' επιμέλεια το γεγονός ότι κάτω απ' τον ιμπεριαλισμό, που επιτρέπει σε μερικά έθνη να ζουν απ' την εκμετάλλευση άλλων, η ισότητα των εθνών δεν είναι παρά μια ψευτιά. Ό λενινισμός ξεμασκάρεψε την υποκρισία της νομικής αυτής άποψης στο εθνικό ζήτημα. Εδειξε πως χωρίς την άμεση υποστήριξη των προλεταριακών κομμάτων στην πάλη των καταπιεζομένων λαών, οι πομπώδικες δηλώσεις πάνω στην ισότητα των εθνών δεν ήταν παρά ψεύτικες φράσεις. Ετσι το ζήτημα των καταπιεζομένων εθνών έγινε ζήτημα σταθερής υποστήριξης των καταπιεζομένων λαών στην πάλη τους κατά του ιμπεριαλισμού και για την εθνική τους ανεξαρτησία.

Για τον ρεφορμισμό, το εθνικό ζήτημα ήταν ζήτημα ανεξάρτητο, άσχετο με το ζήτημα της κυριαρχίας του κεφαλαίου, της ανατροπής του ιμπεριαλισμού, της προλεταριακής επανάστασης. Παραδεχόταν σιωπηρά ότι η νίκη του προλεταριάτου στην Ευρώπη είναι δυνατή χωρίς άμεση συμμαχία με το εθνικό απελευθερωτικό κίνημα των αποικιών, ότι η λύση του αποικιακού ζητήματος μπορεί να βρεθεί έξω απ' την προλεταριακή επανάσταση, έξω απ' την πάλη κατά του ιμπεριαλισμού. Η αντεπαναστατική αυτή άποψη σήμερα έχει ξεσκεπαστεί. Ό λενινισμός απόδειξε και ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος μαζί με την ρωσική επανάσταση βεβαίωσαν, ότι το εθνικό ζήτημα δεν μπορεί να λυθεί παρά σε συνδυασμό με

την προλεταριακή επανάσταση, ότι η νίκη της επανάστασης στη Δύση προϋποθέτει τη συμμαχία του ευρωπαϊκού προλεταριάτου με το κίνημα των αποικιών και των υποδουλωμένων χωρών κατά του ιμπεριαλισμού.

Το εθνικό ζήτημα είναι τμήμα του γενικού ζητήματος της προλεταριακής επανάστασης, τμήμα του ζητήματος της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Υπάρχουν, στο εθνικό κίνημα ανεξαρτησίας των καταπιεζομένων χωρών, επαναστατικές δυνατότητες, κι' αν υπάρχουν, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προλεταριακή επανάσταση, να μετατραπούν οι αποικιακές και υποδουλωμένες χώρες από εφεδρεία της ιμπεριαλιστικής μπουρζουαζίας σε συμμάχους του επαναστατικού προλεταριάτου; Έτσι τίθεται το ζήτημα.

Ο λενινισμός απαντά καταφατικά, αναγνωρίζει δηλαδή την ύπαρξη των επαναστατικών αυτών δυνατοτήτων και κρίνει αναγκαίο να τις χρησιμοποιήσει για την ανατροπή του κοινού εχθρού, του ιμπεριαλισμού.. Ο μηχανισμός της ανάπτυξης του ιμπεριαλισμού, ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος και η ρωσική επανάσταση βεβαιώνουν εξ ολοκλήρου τα συμπεράσματα του λενινισμού πάνω σ' αυτό το ζήτημα.

Άπ' εδώ πηγάζει για το προλεταριάτο η ανάγκη να υποστηρίξει δραστήρια και αποφασιστικά το απελευθερωτικό κίνημα των καταπιεζομένων λαών. Δεν έπεται φυσικά ότι το προλεταριάτο οφείλει να υποστηρίξει οποιοδήποτε εθνικό κίνημα. Οφείλει να ενισχύει εκείνα τα κινήματα που τείνουν στην εξασθένιση, στην ανατροπή του ιμπεριαλισμού και όχι στη διατήρηση και σταθεροποίηση του.

Συμβαίνει πολλές φορές, τα εθνικά κινήματα μερικών καταπιεζομένων χωρών να βρίσκονται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα του προλεταριακού κινήματος. Στην περίπτωση αυτή, δεν γεννιέται ζήτημα υποστήριξης τους. Το ζήτημα των δικαιωμάτων ενός έθνους δεν είναι απομονωμένο, ανεξάρτητο ζήτημα, αλλά τμήμα του γενικού ζητήματος της προλεταριακής επανάστασης. Συνεπώς πρέπει να συνδέεται και να υποτάσσεται σ' αυτό.

Στα 1850 ο Μαρξ ήταν υπέρ του εθνικού κινήματος των Πολωνών και των Ούγγρων και κατά του εθνικού κινήματος των Τσέχων και των Σλάβων του Νότου. Γιατί; Γιατί οι λαοί αυτοί (Τσέχοι και Σλάβοι) ήταν τότε «αντιδραστικοί λαοί» πρωτοπόροι της μοναρχικής Ρωσίας στην Ευρώπη, ενώ οι Πολωνοί και οι Ούγγροι ήταν επαναστατικοί λαοί αγωνιζόμενοι κατά της μοναρχίας. Γιατί η υποστήριξη τότε του εθνικού κινήματος των Τσέχων και των Σλάβων του Νότου θα ήταν έμμεση υποστήριξη του τσαρισμού, του πιο επικίνδυνου εχθρού του επαναστατικού κινήματος της Ευρώπης.

Οι διάφορες διεκδικήσεις της δημοκρατίας και ανάμεσα σ' άλλα το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των λαών, δεν είναι κάτι απόλυτο, αλλά τμήμα του παγκοσμίου δημοκρατικού (σοσιαλιστικού) κινήματος. Είναι δυνατό σε μερικές περιπτώσεις το τμήμα να βρίσκεται σε αντίθεση με το σύνολο και τότε πρέπει ν' απορρίπτεται. (Λένιν).

Έτσι λοιπόν, μερικά εθνικά κινήματα όταν τ' αντικρίζουμε, όχι από την τυπική άποψη του αφαιρεμένου δικαίου, αλλά κάτω από το πρίσμα της πραγματικότητας, των συμφερόντων του επαναστατικού κινήματος, μπορούν να έχουν αντιδραστικό χαρακτήρα.

Αφ' ετέρου, ο αναμφισβήτητος επαναστατικός χαρακτήρας του μεγαλύτερου μέρους των εθνικών κινήσεων είναι όμοια σχετικός και ειδικός, όπως σχετική και ειδική είναι η αντιδραστικότητα μερικών άλλων. Για να είναι επαναστατικό ένα εθνικό κίνημα δεν είναι απαραίτητο να συνίσταται από προλεταριακά στοιχεία, να έχει επαναστατικό ή δημοκρατικό πρόγραμμα, βάση δημοκρατική. Η πάλη του εμίρη του Αφγανιστάν για την ανεξαρτησία της χώρας του, είναι αντικειμενικά πάλη επαναστατική, παρά τον μοναρχισμό του εμίρη και των αξιωματικών του, γιατί εξασθενίζει, διαλύει, υποσκάπτει τον ιμπεριαλισμό, ενώ η πάλη των δημοκρατικών, των «σοσιαλιστών» και των «επαναστατών» σαν τον Κερένσκυ και Τσερετέλλι, τον Ρενωντέλ και Σάιντμαν, Τσέρνωφ και Ντάν, Χέντερσον και Κλύν, κατά την διάρκεια του ιμπεριαλιστικού πολέμου, ήταν πάλη αντιδραστική, γιατί συνετέλεσε στο να σκεπάσει τον ιμπεριαλισμό, να τον σταθεροποιήσει και να επισπεύσει τη νίκη του.

Επίσης, ο αγώνας των εμπόρων και των αστών διανοουμένων της Αιγύπτου για την ανεξαρτησία, είναι αγώνας αντικειμενικά επαναστατικός, παρά την αστική προέλευση των ηγετών του εθνικού κινήματος, παρά την αντίστασή τους στο σοσιαλισμό, ενώ ο αγώνας της αγγλικής εργατικής κυβέρνησης για την διατήρηση της Αιγύπτου κάτω απ' την προστασία της Μεγάλης Βρετανίας, είναι αγώνας αντιδραστικός, παρά την προλεταριακή προέλευση των μελών της κυβέρνησης αυτής, παρά τις σοσιαλιστικές τους τάχα πεποιθήσεις. Και το εθνικό κίνημα των άλλων μεγάλων αποικιακών

και υποδουλωμένων χωρών των Ινδιών και της Κίνας, είναι κι' αυτό, άμεσο χτύπημα κατά του ιμπεριαλισμού, συνεπώς κίνημα επαναστατικό, κι' ας αντιφάσκει με τα αξιώματα της τυπικής δημοκρατίας.

Ό Λένιν είχε δίκιο λέγοντας ότι πρέπει ν' αντικρίζουμε το εθνικό κίνημα των καταπιεζομένων λαών, όχι από την άποψη της τυπικής δημοκρατίας, αλλά από την άποψη των θετικών αποτελεσμάτων στον αγώνα κατά του ιμπεριαλισμού, ότι πρέπει δηλαδή να εκτιμούμε το κίνημα αυτό «όχι μεμονωμένα αλλά πάνω στην παγκόσμια κλίμακα.

Το απελευθερωτικό κίνημα των καταπιεζομένων λαών και ή προλεταριακή επανάσταση

Στη λύση του εθνικού ζητήματος, ο λενινισμός ξεκινά απ' τις ακόλουθες θέσεις :

α) Ό κόσμος είναι διαιρεμένος σε δυο στρατόπεδα: απ' το ένα μέρος, μια ελάχιστη μειοψηφία πολιτισμένων εθνών που κατέχουν σχεδόν το σύνολο του χρηματιστικού κεφαλαίου και εκμεταλλεύονται το υπόλοιπο του πληθυσμού της γης, απ' την άλλη, οι εκμεταλλεόμενοι και καταπιεζόμενοι λαοί των αποικιών και των υποδουλωμένων χωρών, που αποτελούν την πλειοψηφία του πολιτισμού.

β) Οι αποικίες και οι υποταγμένες και εκμεταλλεόμενες απ' τό χρηματιστικό κεφάλαιο χώρες, αποτελούν κολοσσιαία εφεδρεία δυνάμεων για τον ιμπεριαλισμό.

γ) Μόνο μετά την επαναστατική πάλη κατά του ιμπεριαλισμού οι καταπιεζόμενοι λαοί των αποικιακών και υποταγμένων χωρών μπορούν ν' απελευθερωθούν απ' τον ζυγό και την εκμετάλλευση.

δ) Οι κυριότεροι υποταγμένοι λαοί μπήκαν πια στο δρόμο του εθνικού απελευθερωτικού κινήματος που ασφαλώς θα επισπεύσει την κρίση του παγκοσμίου καπιταλισμού.

ε) Τα συμφέροντα του προλεταριακού κινήματος στις προχωρημένες χώρες και του εθνικού κινήματος στις αποικίες επιβάλλουν το ενιαίο μέτωπο των δυο αυτών επαναστατικών κινήματων κατά του κοινού εχθρού, του ιμπεριαλισμού.

στ) Η νίκη της εργατικής τάξης στις προχωρημένες χώρες και η απελευθέρωση των καταπιεζομένων από τον ιμπεριαλισμό χωρών είναι αδύνατες χωρίς τη δημιουργία και τη σταθεροποίηση ενός κοινού επαναστατικού μετώπου.

ζ) Η δημιουργία, ενός κοινού επαναστατικού μετώπου είναι αδύνατη αν το προλεταριάτο των χωρών που καταπιέζουν, δεν υποστηρίζει άμεσα και αποφασιστικά το εθνικό κίνημα ανεξαρτησίας των καταπιεζομένων λαών κατά του ιμπεριαλισμού της μητρόπολης γιατί «λαός που καταπιέζει άλλους δεν μπορεί να ελευθερωθεί» (Μαρξ).

η) Η υποστήριξη αυτή συνίσταται στην υπεράσπιση, την εφαρμογή του αξιώματος του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης των λαών, της συγκρότησης τους σε ανεξάρτητα Κράτη.

ι) Χωρίς την εφαρμογή του αξιώματος αυτού, είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί η ένωση των εθνών σε μια παγκόσμια ενιαία οικονομία, υλική βάση της σοσιαλιστικής νίκης.

ια) Η ένωση αυτή δε μπορεί παρά να είναι θεληματική, βασισμένη πάνω στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και τις αδελφικές σχέσεις των διαφόρων λαών.

Απ' εδώ γεννιόνται δυο τάσεις στο εθνικό ζήτημα : η τάση της πολιτικής χειραφέτησης απ' τον ζυγό του ιμπεριαλισμού και της δημιουργίας ανεξαρτήτων εθνικών Κρατών, τάση που έχει την πηγή της στην αντίδραση κατά της ιμπεριαλιστικής καταπίεσης και της αποικιακής εκμετάλλευσης και η τάση οικονομικής προσέγγισης των εθνών, τάση καθοριζόμενη απ' τη δημιουργία παγκόσμιας αγοράς και παγκόσμιας οικονομίας.

Η ιστορία του καπιταλισμού μας παρουσιάζει δυο τάσεις στο εθνικό ζήτημα. «Η πρώτη είναι το ξύπνημα της εθνικής ζωής και των εθνικών κινήματων, η πάλη ενάντια σε κάθε εθνική καταπίεση, η δημιουργία εθνικών Κρατών. Η δεύτερη είναι η ανάπτυξη των κάθε λογής σχέσεων μεταξύ των εθνών, η καταστροφή των εθνικών οδοφραγμάτων, η δημιουργία της διεθνούς ενότητας του κεφαλαίου, της οικονομικής, πολιτικής, επιστημονικής ενότητας. Οι δυο αυτές τάσεις είναι ο

παγκόσμιος νόμος του καπιταλισμού. Η πρώτη παρουσιάζεται στην αρχή της ανάπτυξης του· η δεύτερη χαρακτηρίζει την ωριμότητα του καπιταλισμού που βαδίζει προς την μετατροπή του σε σοσιαλιστική κοινωνία. (Λένιν: Κριτικές παρατηρήσεις).

Για τον ιμπεριαλισμό, οι δυο αυτές τάσεις αντιπροσωπεύουν ασυμβίβαστες αντιφάσεις γιατί δε μπορεί να ζει χωρίς να εκμεταλλεύεται τις αποικίες χωρίς να τις συγκρατεί δια της βίας στο πλαίσιο ενός «ενιαίου όλου» δε μπορεί να πλησιάσει τα έθνη παρά με προσαρτήσεις και αποικιακές επεκτάσεις, χωρίς τις οποίες δε θα μπορούσε να νοηθεί.

Για τον κομμουνισμό, απ' εναντίας, οι τάσεις αυτές δεν είναι παρά οι δυο φάσεις μιας και της αυτής πορείας: της πορείας της χειραφέτησης των καταπιεζομένων λαών απ' τον ζυγό του ιμπεριαλισμού.

Ξέρουμε, ότι η παγκόσμια οικονομική συγχώνευση δεν είναι δυνατή παρά πάνω στη βάση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και δυνάμει μιας ελεύθερης συμφωνίας, ότι η δημιουργία μιας θεληματικής ένωσης των λαών πρέπει ν' ακολουθήσει τον αποχωρισμό των αποικιών από το «ενιαίο» ιμπεριαλιστικό «σύνολο», τη μετατροπή των αποικιών αυτών σ' ανεξάρτητα Κράτη.

Απ' εδώ γεννιέται η ανάγκη ακατάπαυστης, αμείλικτης πάλης κατά του σωβινισμού των «σοσιαλιστών» των μεγάλων δυνάμεων (Αγγλία, Γαλλία,, Αμερική, Ιταλία, Ιαπωνία κτλ.) που δε θέλουν να κτυπήσουν τις ιμπεριαλιστικές τους κυβερνήσεις και να υποστηρίξουν την πάλη των καταπιεζομένων αποικιών για την απελευθέρωση τους, τον αποχωρισμό τους απ' την μητρόπολη.

Χωρίς την πάλη αυτή είναι αδύνατο να διαπαιδαγωγηθεί η εργατική τάξη των κυριαρχούντων εθνών, με το πνεύμα του πραγματικού διεθνισμού να πλησιάσει τις εργαζόμενες μάζες των αποικιών και των υποταγμένων χωρών, να προετοιμαστεί για την προλεταριακή επανάσταση. Η επανάσταση δε θα θριάμβευε στη Ρωσία, ο Κολτσάκ και ο Ντενίκιν δεν θα νικούσαν, αν το ρωσικό προλεταριάτο δεν είχε τη συμπάθεια και την υποστήριξη των καταπιεζομένων λαών του παλιού τσαρικού κράτους. Άλλα για ν' αποκτήσει τη συμπάθεια και την υποστήριξη τους, χρειάστηκε πρώτα να σπάσει τα δεσμά τους, να τους απελευθερώσει απ' το ζυγό του ρωσικού ιμπεριαλισμού. Δίχως αυτό, θά'ταν αδύνατο να εγκαθιδρυθεί σταθερά η σοβιετική εξουσία, να καλλιεργηθεί ο πραγματικός διεθνισμός και να δημιουργηθεί ο σημαντικός αυτός οργανισμός συνεργασίας λαών, που ονομάζεται Ένωση των Σοσιαλιστικών Σοβιετικών Δημοκρατιών και που αντιπροσωπεύει το πρωτότυπο της μέλλουσας ένωσης λαών σε μια παγκόσμια ενιαία οικονομία

Απ' εδώ γεννιέται η ανάγκη να κτυπηθεί στις καταπιεζόμενες χώρες η στενή αντίληψη των σοσιαλιστών, που δε βλέπουν άλλο απ' τ' άμεσα εθνικά συμφέροντά τους, που περιορίζονται στην τοπική τους δράση και δε θέλουν να νοιώσουν τη σύνδεση του απελευθερωτικού κινήματος της χώρας τους με το προλεταριακό κίνημα των χωρών που άρχουν.

Αλλιώς, είναι αδύνατο να διατηρηθεί η ταξική αλληλεγγύη του προλεταριάτου των καταπιεζομένων εθνών με το προλεταριάτο των κυριάρχων εθνών στην πάλη τους κατά του κοινού εχθρού του ιμπεριαλισμού. Αλλιώς είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί ο διεθνισμός.

Αυτός είναι ο δρόμος που πρέπει ν' ακολουθήσει η διαπαιδαγώγηση των εργαζομένων μαζών των καταπιεζομένων και των κυριάρχων εθνών, με το πνεύμα του επαναστατικού διεθνισμού.

Να τι λέει ο Λένιν γι' αυτήν τη διαπαιδαγώγηση.

«Η διαπαιδαγώγηση αυτή μπορεί να είναι η ίδια στα μεγάλα έθνη που καταπιέζουν άλλα και στα μικρά καταπιεζόμενα έθνη, στις χώρες που προσαρτούν και στις χώρες που προσαρτώνται:

Ασφαλώς όχι. Ό αγώνας για ένα και τον αυτό σκοπό: την πλήρη ισότητα, τη στενή σύνδεση, τη συγχώνευση όλων των εθνών, μπορεί να πάρει διαφορετικούς δρόμους. Έτσι, για να φτάσουμε σ' ένα σημείο που βρίσκεται στο κέντρο μιας σελίδας, μπορούμε να ξεκινήσουμε απ' το δεξί ή το αριστερό άκρο της σελίδας αυτής. Αν, προτρέποντας τη συγχώνευση των λαών, ο σοσιαλιστής μιας μεγάλης καταπιεζουσας χώρας, λησμονά ότι ο Νικόλαος ο Β ο Γουλιέλμος, ο Γεώργιος Ε', ο Πουανκαρέ κι' άλλοι είναι επίσης υπέρ της «συγχώνευσης» με τα μικρά έθνη (μέσο των προσαρτήσεων), ότι ο Νικόλαος Β' είναι υπέρ της «συγχώνευσης» με το Βέλγιο και. δε θα είναι παρά στη θεωρία μεν γελοίος δογματιστής, στην πράξη δε βοηθός του ιμπεριαλισμού.

Το κέντρο του βάρους της διεθνιστικής διαπαιδαγώγησης των εργατών στις καταπιέζουσες χώρες πρέπει να βρίσκεται στην προπαγάνδα και τη θετική υποστήριξη του δικαιώματος των καταπιεζομένων λαών ν' αποχωριστούν απ' τη μητρόπολη. Χωρίς αυτό, δε μπορεί να υπάρχει διεθνισμός. Πρέπει να θεωρούμε ιμπεριαλιστή και προδότη κάθε σοσιαλιστή καταπιέζοντος Κράτους αν δεν κάνει την προπαγάνδα αυτή. Το δικαίωμα του αποχωρισμού απ' τη μητρόπολη είναι μια απαραίτητη διεκδίκηση, αν και μέχρι την εγκαθίδρυση του σοσιαλισμού, ο αποχωρισμός αυτός δεν είναι δυνατός παρά μια φορά στις χίλιες.

Άπ' εναντίας, ο σοσιαλιστής ενός μικρού έθνους, οφείλει να μεταφέρει το κέντρο του βάρους της δράσης του πάνω στο δεύτερο μέρος της φόρμουλας μας: «θεληματική ένωση» των εθνών. Κι' αυτό, χωρίς να παραβιάσει τα διεθνιστικά του καθήκοντα και για την πολιτική ανεξαρτησία του έθνους του και για τη συνένωση του μ' ένα οποιοδήποτε γειτονικό Κράτος. Άλλα πάντα πρέπει ν' αγωνίζεται κατά της εθνικής στενής αντίληψης, να μη κλείνεται στο κίνημα του, ν' αντικρίζει το σύνολο του κινήματος, να νοιώθει πως πρέπει να υποτάσσει το μερικό συμφέρον στο γενικό.

Οι άνθρωποι που δεν έχουν εμβαθύνει στο ζήτημα, βλέπουν μια «αντίφαση» στο γεγονός ότι οι σοσιαλιστές των κυριάρχων Κρατών πρέπει να ζητούν την «ελευθερία του αποχωρισμού» και οι σοσιαλιστές των καταπιεζομένων εθνών την «ελευθερία της ένωσης» με άλλο λαό. Άλλα φτάνει λίγη σκέψη για να δούμε ότι δεν υπάρχει άλλος δρόμος προς τον διεθνισμό και τη συγχώνευση των εθνών από αυτόν που δείχνουμε στις θέσεις μας αυτές. (Λένιν : Ο απολογισμός της συζήτησης)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑΚΤΙΚΗ

Η στρατηγική και η τακτική επιστήμη της διεύθυνσης της ταξικής πάλης του προλεταριάτου

Η περίοδος της II Διεθνούς στάθηκε κατ' εξοχήν περίοδος διαμόρφωσης και κατάρτισης των προλεταριακών στρατών σε εποχή σχετικά ήρεμη. Ο κοινοβουλευτισμός ήταν τότε η κύρια φόρμα της ταξικής πάλης. Οι μεγάλες ταξικές συγκρούσεις, η προπαρασκευή για τις επαναστατικές μάχες, τα μέσα της εγκαθίδρυσης της δικτατορίας του προλεταριάτου δεν ήταν ακόμα στην ημερησία διάταξη. Απασχολούνταν να εξασφαλίσουν τις νόμιμες δυνατότητες για τη διαμόρφωση και την κατάρτιση των προλεταριακών στρατών, να μεταχειριστούν τον κοινοβουλευτισμό στα πλαίσια ενός συστήματος που περιόριζε και θα περιόριζε έπ' αόριστον το προλεταριάτο στο ρόλο της αντιπολίτευσης. Είναι φανερό πως σε μια τέτοια περίοδο και μια τέτοια αντίληψη των καθηκόντων του προλεταριάτου δε μπορούσε να υπάρχει ούτε πραγματική στρατηγική, ούτε πραγματική τακτική, αλλά μόνο κομμάτια τακτικές και στρατηγικής.

Το μεγάλο λάθος της 1/ Διεθνούς δεν είναι πως χρησιμοποίησε τις κοινοβουλευτικές φόρμες πάλης, αλλά πως υπερεκτίμησε τη σημασία τους, πως τις θεώρησε σχεδόν σαν μόνες δυνατές και όταν ήρθε ή εποχή των επαναστατικών αγώνων της εξωκοινοβουλευτικής πάλης, πως έστριψε και απόφυγε να εκπληρώσει τα καινούργια της καθήκοντα.

Μόλις, κατά την κατοπινή, περίοδο, περίοδο της άμεσης δράσης, της προλεταριακής επανάστασης, όταν η ανατροπή της μπουρζουαζίας παρουσιάστηκε σαν μια ανάγκη, όταν το ζήτημα της εφεδρείας του προλεταριάτου (στρατηγική) διαπιστώθηκε επείγον, όταν οι φόρμες πάλης και οργάνωσης - κοινοβουλευτικές και εξωκοινοβουλευτικές (τακτική)- εκδηλώθηκαν καθαρά, μόλις τότε μπορούσε να καταρτιστεί μια πραγματική στρατηγική και μια πραγματική τακτική της πάλης του προλεταριάτου. Τότε ο Λένιν ανάστησε τις μεγαλοφυείς σκέψεις του Μαρξ και του Εγκελς πάνω στη στρατηγική και τακτική που είχαν αποκρυφτεί απ' τους οπορτουνιστές της II Διεθνούς. Αλλά δεν περιορίσθηκε ν' ασκήσει τις θέσεις τους. Τις ανέπτυξε, τις συμπλήρωσε και τις ένωσε σε σύστημα κανόνων και παραγγελλμάτων για τη διεύθυνση της ταξικής πάλης του προλεταριάτου. Εργα όπως τα : «Τι να κάνουμε;» «Δυο τακτικές», «Ο ιμπεριαλισμός», «Κράτος και επανάσταση», «Η προλεταριακή επανάσταση», «Η παιδική αρρώστια», είναι αναμφισβήτητα μια εξαιρετικά σημαντική εισφορά στ' οπλοστάσιο του Μαρξισμού.

Η λενινιστική στρατηγική και τακτική είναι η επιστήμη της διεύθυνσης της επαναστατικής πάλης του προλεταριάτου.

Τα στάδια της επανάστασης και η στρατηγική

Η στρατηγική συνίσταται στον καθορισμό της διεύθυνσης του βασικού χτυπήματος εκ μέρους του προλεταριάτου και στον κανονισμό, συνεπώς, της διάταξης των επαναστατικών δυνάμεων, κατά το διάστημα ενός δεδομένου σταδίου της επανάστασης.

Η επανάσταση μας ποίκιλε στη στρατηγική της ανάλογα με τα στάδια που πέρασε.

Πρώτο στάδιο: 1913—Φλεβάρης 1917. Σκοπός: ανατροπή του τσαρισμού, κατάργηση των τελευταίων λειψάνων του φεουδαρχισμού. Βασική δύναμη της επανάστασης: το προλεταριάτο. Άμεση εφεδρεία: η αγροτιά. Βασικό χτύπημα : απομόνωση της μοναρχικής φιλελεύθερης μπουρζουαζίας που προσπαθούσε να κερδίσει την αγροτιά και να λικβιτάρει την επανάσταση μέσω ενός συμβιβασμού με τον τσαρισμό. Διάταξη των δυνάμεων: συμμαχία της εργατικής τάξης με την αγροτιά. «Το προλεταριάτο οφείλει να σπρώξει ως το βάθος τη δημοκρατική επανάσταση συγκεντρώνοντας γύρω του τη μάζα της αγροτιάς για να σπάσει την αντίσταση της μοναρχίας και να παραλύσει την ασταθή μπουρζουαζία». (Δύο τακτικές).

Δεύτερο στάδιο: Μάρτης 1917—"Οκτώβρης 1917. Σκοπός: ανατροπή του ιμπεριαλισμού στη Ρωσία και κατάπαυση του ιμπεριαλιστικού πολέμου. Βασική δύναμη της επανάστασης: το προλεταριάτο. Άμεση εφεδρεία : τα φτωχά στρώματα της αγροτιάς. Πιθανή εφεδρεία: το προλεταριάτο των γειτονικών χωρών. Ευνοϊκές περιστάσεις: η εξακολούθηση του πολέμου και η κρίση του ιμπεριαλισμού. Βασικό χτύπημα : απομόνωση της μικροαστικής δημοκρατίας (μενσεβίκοι, σοσιαλεπαναστάτες) που προσπαθούσε να κερδίσει τις εργαζόμενες αγροτικές μάζες και να τελειώσει την επανάσταση μέσω ενός συμβιβασμού με τον ιμπεριαλισμό.

Διάταξη των δυνάμεων: συμμαχία του προλεταριάτου και των φτωχών χωρικών. «Το προλεταριάτο οφείλει να συμπληρώσει τη σοσιαλιστική επανάσταση συγκεντρώνοντας γύρω του τη μάζα των μισοπρολεταριακών στοιχείων του κάμπου για να σπάσει δια της βίας την αντίσταση της μπουρζουαζίας και να παραλύσει την αγροτιά και την ασταθή μικρομπουρζουαζία». (Δύο τακτικές).

Τρίτο στάδιο: ύστερα απ' την επανάσταση του Οκτώβρη. Σκοπός: σταθεροποίηση της δικτατορίας του προλεταριάτου σε μια χώρα. Η επανάσταση δε μένει περιορισμένη σε μια μόνη χώρα, μπαίνει στη παγκόσμια φάση της. Βασικές δυνάμεις : Η δικτατορία του προλεταριάτου σε μια χώρα, το επαναστατικό κίνημα του προλεταριάτου στις άλλες χώρες. Βασικές εφεδρείες : οι μισοπρολεταριακές μάζες και οι μικροί αγρότες στις προχωρημένες χώρες, το εθνικό κίνημα στις αποικίες και τις υποδουλωμένες χώρες. Βασικό χτύπημα : απομόνωση της μικροαστικής δημοκρατίας, των κομμάτων της II Διεθνούς, πρωταθλητών της πολιτικής συνεργασίας με τον ιμπεριαλισμό. Διάταξη των δυνάμεων: συμμαχία της προλεταριακής επανάστασης με το εθνικό κίνημα των αποικιών και των υποδουλωμένων χωρών. Η στρατηγική αναφέρεται στις βασικές δυνάμεις της επανάστασης και τις εφεδρείες της. Μένοντας σ' αυτή κατά τη διάρκεια ενός δεδομένου σταδίου, αλλάζει σε κάθε καινούργιο στάδιο της επανάστασης.

Το φούσκωμα και το καλμαρίσμα του κινήματος και η τακτική

Η τακτική συνίσταται στον καθορισμό της γραμμής που πρέπει να ακολουθεί το προλεταριάτο σε μια σχετικά μικρή περίοδο ανύψωσης ή κατάρπωσης, αμπώτιδος ή πλημμυρίδος του επαναστατικού κινήματος, στην ακολούθηση της γραμμής αυτής, αντικαθιστώντας τα παλιά συνθήματα, τις μορφές πάλης και οργάνωσης με καινούργια και συνδέοντας τις φόρμες αυτές αναμεταξύ τους. Αν η στρατηγική έχει για σκοπό, λόγου χάρη, να οδηγήσει ως το τέλος και να κερδίσει τη μάχη κατά του τσαρισμού ή της μπουρζουαζίας, η τακτική περιορίζεται σε στενότερους σκοπούς. Προσπαθεί να κερδίσει αυτήν η εκείνη τη μάχη, να επιτύχει αυτήν η εκείνη τη καμπάνια, αυτή ή εκείνη την επιχείρηση την ειδική για μια δεδομένη περίοδο του φουσκώματος ή του καλμαρίσματος του επαναστατικού κινήματος. Είναι τμήμα της στρατηγικής, και σαν τέτοιο, υποτάσσεται στη στρατηγική.

Η τακτική ποικίλλει ανάλογα με τις περιόδους φουσκώματος ή καλμαρίσματος. Έτσι κατά το πρώτο στάδιο της επανάστασης (1903—Φλεβάρης 1917) ποίκιλε πολλές φορές, ενώ το στρατηγικό σχέδιο έμενε αμετάβλητο. Από το 1903 ως το 1905 ήταν επιθετική γιατί τότε αναπτύσσονταν το κίνημα. Τοπικές πολιτικές απεργίες, πολιτικές διαδηλώσεις, γενική πολιτική απεργία, μπούκοτς της Δούμας, επανάσταση, επαναστατικά συνθήματα μάχης, τέτοιες είναι οι διαδοχικές φόρμες της επαναστατικής πάλης και της οργάνωσης που ποικίλλουν παράλληλα με τις φόρμες της πάλης. Επιτροπές εργοστασίων, επαναστατικές αγροτικές επιτροπές, επιτροπές απεργίας, σοβιέτ εργατών αντιπροσώπων, εργατικό κόμμα που δούλευε οπωσδήποτε φανερά, τέτοιες ήσαν οι φόρμες οργάνωσης κατά τη διάρκεια της περιόδου

αυτής.

Απ' τα 1907 ως τα 1912 επειδή το κίνημα περνούσε φάση καλμαρίσματος, το Κόμμα αναγκάστηκε να μεταχειριστεί την τακτική της οπισθοχώρησης. Συνεπώς, οι φόρμες οργάνωσης και πάλης άλλαξαν. Τό μοϊκοτάρισμα του Κοινοβουλίου αντικαταστάθηκε απ' τη συμμετοχή στη Δούαα, η άμεση επαναστατική πράξη απ' τους κοινοβουλευτικούς αγώνες και την κοινοβουλευτική δουλειά, η γενική πολιτική απεργία από τμηματικές οικονομικές απεργίες ή και από τέλειο καλμάρισμα. Το Κόμμα κατάφυγε στη μυστική δράση και οι επαναστατικές οργανώσεις μαζών αντικαταστάθηκαν από διάφορες νόμιμες οργανώσεις (Μορφωτικές Ενώσεις, Κοπερατίβες, Ταμεία ασφάλισης κ.λ.π.)

Όμοια, και στο διάστημα του δευτέρου και τρίτου σταδίου της επανάστασης. Η τακτική άλλαζε συχνά ενώ η στρατηγική έμενε αμετάβλητη.

Ή τακτική έχει ως αντικείμενο τις φόρμες πάλης και οργάνωσης του προλεταριάτου, που συνδυάζει η αντικαθιστά τις μεν με τις δε, ανάλογα με την κατάσταση. Σ' ένα δεδομένο στάδιο της επανάστασης, ποικίλλει ανάλογα με τό φύσκωμα ή το καλμάρισμα του κινήματος.

Η στρατηγική διεύθυνση

Οι εφεδρείες της επανάστασης είναι : Άμεσες: α) η αγροτιά και τα ενδιάμεσα στρώματα του πληθυσμού, β) το προλεταριάτο των γειτονικών χωρών, γ) το επαναστατικό κίνημα στις αποικίες και τις υποταγμένες χώρες, δ) η δικτατορία του προλεταριάτου.

Το προλεταριάτο, διατηρώντας πάντα τα πρωτεία, μπορεί να παραιτηθεί προσωρινά από ένα μέρος αυτών των εφεδρειών, για να ουδετεροποιήσει έναν ισχυρό εχθρό ή για να επιτύχει μιαν ανακωχή.

Εμμεσες: α) ανταγωνισμοί και συγκρούσεις ανάμεσα στις ντόπιες μη προλεταριακές τάξεις, κατάλληλοι να χρησιμοποιηθούν απ' το προλεταριάτο για ν' αδυνατίσει τον αντίπαλο και να ενισχύσει τις δικές του εφεδρείες, β) ανταγωνισμοί, συγκρούσεις και πόλεμοι που ξεσπούν ανάμεσα σ' αστικά κράτη τα εχθρικά στο προλεταριακό Κράτος, που το προλεταριάτο μπορεί να τους μεταχειριστεί για να κάνει την επίθεση του ή να προφυλάξει την οπισθοχώρηση του.

Η σημασία των άμεσων εφεδρειών είναι ολοφάνερη Όσο για τις άμεσες εφεδρείες, αυτές όσο κι' αν δεν το βλέπουμε κάθε μέρα καθαρά, είναι τόσο κεφαλαιώδους σημασίας για την επανάσταση. Κανένας λ. χ. δεν θα τολμήσει ν' αρνηθεί την κολοσσιαία σπουδαιότητα της σύγκρουσης μεταξύ της μικροαστικής δημοκρατίας (σοσιαλεπαναστάτες) και της μοναρχικής φιλελεύθερης μπουρζουαζίας (καντέ) κατά την πρώτη επανάσταση κι' ύστερα απ' αυτήν, σύγκρουσης που αναμφισβήτητα συνετέλεσε στο ν' απαλλάξει την αγροτιά απ' την επιρροή της μπουρζουαζίας.

Έπειτα, ο μέχρι θανάτου πόλεμος στον οποίο είχαν ριχτεί οι κυριότερες ιμπεριαλιστικές ομάδες τη στιγμή της επανάστασης του Οκτώβρη τις εμπόδισε να συγκεντρώσουν τις δυνάμεις τους εναντίον της Σοβιετικής Ρωσίας και έδωσε τον καιρό στο προλεταριάτο να οργανώσει τις δικές του δυνάμεις, να σταθεροποιήσει την εξουσία του και να προετοιμάσει τό τσάκισμα του Ντενίκιν και του Κολτσάκ. Τώρα που οι ανταγωνισμοί μεταξύ των ιμπεριαλιστικών ομάδων οξύνονται σε σημείο που να κάνουν αναπόφευκτο έναν καινούργιο πόλεμο, οι έμμεσες αυτές εφεδρείες θα έχουν για το προλεταριάτο ολοένα και μεγαλύτερη σημασία.

Ή στρατηγική διεύθυνση συνίσταται στη λογική χρησιμοποίηση όλων αυτών των εφεδρειών για την επιτυχία του βασικού σκοπού της επανάστασης κατά τη διάρκεια ενός δεδομένου σταδίου.

Σε τι κυρίως συνίσταται η λογική χρησιμοποίηση των εφεδρειών;

Πρώτον, στη συγκέντρωση όλων των δυνάμεων στο πιο τρωτό σημείο, του εχθρού κατά την αποφασιστική στιγμή, όταν η επανάσταση είναι ήδη ώριμη, όταν η επίθεση αναπτύσσεται όταν η εξέγερση πάει να ξεσπάσει και όταν η σύνδεση των εφεδρειών προς την πρωτοπορία είναι αναγκαία για την εξασφάλιση της επιτυχίας. Για παράδειγμα θα πάρουμε τη στρατηγική του Κόμματος μας απ' τον Απρίλη ως τον Οκτώβρη του 1917. Το πιο τρωτό σημείο του αντιπάλου ήταν τότε αναμφισβήτητα, ο πόλεμος. Ετσι το Κόμμα, με την ευκαιρία αυτή, μάζεψε γύρω απ' την προλεταριακή πρωτοπορία την μάζα του πληθυσμού. Ή στρατηγική του απέβλεπε στο να διαμορφώσει, να γυμνάσει την πρωτοπορία με συλλαλητήρια,

με διαδηλώσεις και συγκρούσεις στους δρόμους και μέσω των Σοβιέτ στα μετόπισθεν, και των Επιτροπών στρατιωτών στο μέτωπο, να συγκεντρώσει τις εφεδρείες γύρω στην πρωτοπορία. Η έκβαση της επανάστασης έδειξε την ορθότητα της στρατηγικής αυτής.

Να τι λέει ο Λένιν για τη χρησιμοποίηση αυτή των δυνάμεων της επανάστασης, παραφράζοντας τις θέσεις του Μαρξ και του "Εγκελς πάνω στην επανάσταση :

«Ποτέ να μη παίζουμε με την επανάσταση κι όταν την αρχίσουμε να είμαστε αποφασισμένοι να την οδηγήσουμε ως το τέλος.

Να συγκεντρώνουμε στο κρίσιμο μέρος και στην αποφασιστική στιγμή δυνάμεις πολύ ανώτερες απ' τις δυνάμεις του εχθρού αλλιώς, ο εχθρός μας καλύτερα προετοιμασμένος, θα τσακίσει τους επαναστατημένους. Άμα αρχίσουμε μια φορά την επανάσταση, να ενεργούμε με το ανώτατο όριο της δυνατής δραστηριότητας και να προσπαθούμε να είμεθα οι επιτιθέμενοι χωρίς να λογαριάζουμε τι απώλειες θα μας φέρει αυτό. «Η άμυνα είναι ο θάνατος της επανάστασης».

Να προσπαθούμε να καταλάβουμε τον εχθρό εξ απρόοπτου, να επωφεληθούμε τη στιγμή που οι δυνάμεις του είναι διασκορπισμένες.

Να κερδίζουμε κάθε μέρα επιτυχίες έστω και ασήμαντες (ακόμα και «κάθε ώρα» αν πρόκειται για μια μόνη πόλη) και να διατηρούμε με κάθε θυσία την «ηθική υπεροχή». (Συμβουλές ενός απόντος).

Δεύτερο: Στην καλή εκλογή της στιγμής του αποφασιστικού χτυπήματος της στιγμής της επανάστασης, που πρέπει να είναι η στιγμή που η κρίση έχει φτάσει στον ανώτατο βαθμό οξύτητας, η στιγμή που η πρωτοπορία βεβαία για την υποστήριξη των εφεδρειών της, είναι έτοιμη ν' αγωνιστεί μέχρις έσχατων, η στιγμή που στις γραμμές του αντιπάλου η διαρροή είναι πολύ μεγάλη.

Μπορεί κανένας να θεωρεί φτασμένη τη στιγμή για την αποφασιστική μάχη όταν όλες οι εχθρικές μας ταξικές δυνάμεις έχουν αλληλοφαγωθεί αρκετά, έχουν αδυνατίσει στην αμοιβαία τους πάλη όταν όλα τα ενδιάμεσα αμφίβολα και ασταθή στοιχεία, δηλαδή η μικροαστική τάξη, η μικροαστική δημοκρατία, έχουν ξεσκεπαστεί αρκετά, όταν έχουν χάσει την εκτίμηση με την αποτυχία τους στην πράξη. Όταν το σύνολο του προλεταριάτου αρχίζει να εκδηλώνει τις πιο αποφασιστικές επαναστατικές πράξεις κατά της μπουρζουαζίας. Τότε η επανάσταση είναι ώριμη, αν έχουμε υπολογίσει καλά όλους τους όρους που αναφέραμε, και έχουμε διαλέξει την κατάλληλη στιγμή, η νίκη μας είναι εξασφαλισμένη. (Παιδική, αρρώστια).

Η επανάσταση του Οκτώβρη μπορεί να θεωρηθεί σα μοντέλο εφαρμογής της στρατηγικής αυτής.

Αν το Κόμμα δεν τηρεί τον δεύτερον αυτόν όρο, διαπράττει -είτε ερχόμενο ύστερα από την κατάλληλη στιγμή, είτε βιαζόμενο πριν την κατάλληλη στιγμή - επικίνδυνο σφάλμα που μπορεί να φέρει την αποτυχία. Παράδειγμα τέτοιου λάθους, δηλ. ασύμφορης εκλογής της στιγμής της επανάστασης, είναι ή απόπειρα μέρους των συντρόφων μας ν' αρχίσουν την επανάσταση με τη σύλληψη της Δημοκρατικής Συνέλευσης τον Αύγουστο του 1917, σ' εποχή που επικρατούσε ακόμα κάποια αμφιβολία μέσα στα Σοβιέτ, που εμείς περνούσαμε μια καμπή και οι εφεδρείες δεν είχαν ακόμα συσπειρωθεί γύρω στην πρωτοπορία.

Τρίτο : Στην αμετάβλητη εξακολούθηση, παρ' όλα τα εμπόδια, της διεύθυνσης που αναλάβαμε ώστε η πρωτοπορία να μη χάσει απ' τα μάτια της τον βασικό σκοπό της πάλης και οι μάζες να βαδίζουν προς τον σκοπό αυτόν, χωρίς παρεκκλίσεις, και προσπαθώντας να συσπειρωθούν όσο το δυνατόν περισσότερο γύρω στην πρωτοπορία.

Η παραβίαση του κανόνα αυτού είναι απ' τις πιο επικίνδυνες γιατί επιφέρει την «απώλεια τής διεύθυνσης». Ενα παράδειγμα: η απόφαση που πάρθηκε απ' τό Κόμμα μας να συμμετάσχουμε στο Προκοινοβούλιο ευθύς αμέσως μετά τη Δημοκρατική Συνέλευση. Τη στιγμή αυτή φαίνεται πως το Κόμμα είχε λησμονήσει ότι η δημιουργία του Προκοινοβουλίου ήταν αποκλειστικά μια προσπάθεια της μπουρζουαζίας να παραπλανήσει τη χώρα απ το δρόμο των Σοβιέτ και να την μπάσει στο δρόμο του αστικού κοινοβουλευτισμού, ότι η συμμετοχή του σ' ένα τέτοιο συγκρότημα μπορούσε να ξεγελάσει τους εργάτες και αγρότες που επιχειρούσαν την επαναστατική πάλη κάτω απ' τό σύνθημα: «Ολη η εξουσία στα Σοβιέτ». Το λάθος αυτό διορθώθηκε με την αποχώρηση των μπολσεβίκων απ' το Προκοινοβούλιο.

Τέταρτο: Στους ελιγμούς του προλεταριάτου με τις εφεδρείες του όταν ο εχθρός είναι ανώτερος σε δύναμη, όταν είναι φανερά ασύμφορο ν' αποδεχτούμε τη μάχη, κι' όταν η οπισθοχώρηση είναι το μόνο μέσο για την πρωτοπορία να ξεφύγει το τσάκισμα και να διατηρήσει τις εφεδρείες της.

Τα επαναστατικά κόμματα οφείλουν ν' αποτελειώσουν τη διαπαιδαγώγηση τους. Εμαθαν να επιτίθενται. Τώρα οφείλουν να νοιώσουν την ανάγκη της συμπλήρωσης της επιστήμης αυτής με την επιστήμη της οπισθοχώρησης. Δασκαλεμένη από μια πικρή ήττα, η επαναστατική τάξη αρχίζει να νοιώθει ότι είναι αδύνατο να νικήσει χωρίς να ξέρει ταυτόχρονα την τέχνη της επίθεσης και την τέχνη της οπισθοχώρησης» (Παιδική αρρώστια).

Ο σκοπός της στρατηγικής αυτής είναι να κερδίσει καιρό, να διαλύσει τον εχθρό, να συγκεντρώσει δυνάμεις για να περάσει κατόπιν στην επίθεση, Έτσι το κλείσιμο της ειρήνης του Μπρέστ επέτρεψε στο Κόμμα να κερδίσει καιρό, να εκμεταλλευθεί τις συγκρούσεις του ιμπεριαλισμού, να διαλύσει τις δυνάμεις του αντιπάλου να διατηρήσει την αγροτιά και να προετοιμάσει την επίθεση κατά του Κολτσάκ και του Γιτενίκιν.

Κλείνοντας ξεχωριστή ειρήνη, ξεκάνουμε κατά το δυνατόν σήμερα, με δυο εμπόλεμες καπιταλιστικές ομάδες, εκμεταλλευόμαστε την εχθρότητα τους, τον πόλεμο τους που τους εμποδίζει μέχρι ένα σημείο να κλείσουν συμφωνία εναντίον μας, εξασφαλίζουμε μιά περίοδο ησυχίας που θα μας επιτρέψει να συνεχίσουμε και να σταθεροποιήσουμε τη σοσιαλιστική επανάσταση. (Λένιν: θέσεις πάνω στην ειρήνη).

Σήμερα -λέει ο Λένιν τρία χρόνια μετά τη συνθήκη του Μπρέστ-Λιτόβσκ - και οι μωροί ακόμα βλέπουν ότι η ειρήνη του Μπρέστ ήταν μια παραχώρηση που μας ενίσχυσε και κομμάτιασε τις δυνάμεις του διεθνούς ιμπεριαλισμού. (Οι καινούργιοι καιροί).

Η τακτική διεύθυνση

Η τακτική διεύθυνση είναι ένα τμήμα της στρατηγικής διεύθυνσης, στην οποία και υποτάσσεται.. Συνίσταται στην εξασφάλιση της λογικής χρησιμοποίησης όλων των μορφών πάλης και οργάνωσης του προλεταριάτου με σκοπό να επιτύχει, σε μια δεδομένη κατάσταση, το ανώτατο όριο των αποτελεσμάτων που χρειάζονται για την προπαρασκευή της στρατηγικής νίκης.

Σε τι συνίσταται κυρίως η λογική χρησιμοποίηση των μορφών πάλης και οργάνωσης του προλεταριάτου;

Πρώτον: Στο να τοποθετούμε στην πρώτη γραμμή τις μορφές πάλης και οργάνωσης, που ανταποκρινόμενες καλύτερα στην κατάσταση του κινήματος, επιτρέπουν το τράβηγμα και την πρόπουσα κατανομή των μαζών στο μέτωπο της επανάστασης.

Οι μάζες πρέπει να καταλάβουν ότι είναι αδύνατο να διατηρηθεί η παλιά τάξη πραγμάτων, ότι είναι ανάγκη να πάρει τέλος και να είναι έτοιμες κάθε στιγμή να υποστηρίξουν την πρωτοπορία. Άλλα τη σοφή αυτή γνώση δε θα την αποκτήσουν παρά με τη δικιά τους πείρα, Το καθήκον που έχουμε να εκτελέσουμε, είναι: να τους δώσουμε τη δυνατότητα να νοιώσουν το αναπόφευκτο της ανατροπής της παλιάς εξουσίας και να τους αποδεικνύουμε μέσα πάλης και φόρμες οργάνωσης που θα τους επιτρέπουν να διαπιστώνουν με την πείρα την ορθότητα των επαναστατικών συνθημάτων.

Η πρωτοπορία θα είχε ξεχωριστεί απ' την εργατική τάξη και η εργατική τάξη θα είχε χάσει την επαφή της με τις μάζες αν οι μπολσεβίκοι δεν είχαν αποφασίσει να συμμετάσχουν στη Δούμα, να παλέψουν εκεί, να συγκεντρώσουν τις δυνάμεις τους στην κοινοβουλευτική δράση για να δώσουν την ευκαιρία στις μάζες ν' αντιληφθούν τη μηδαμινότητα της Δούμας την ψευτιά των υποσχέσεων των καντέ, το αδύνατον ενός συμβιβασμού με τον τσαρισμό, την ανάγκη της συμμαχίας της αγροτιάς και της εργατιάς. Χωρίς την πείρα αυτή των μαζών κατά την περίοδο της Δούμας, θα ήταν αδύνατο να ξεμασκαρευτούν οι καντέ και να εξασφαλιστεί η ηγεμονία του προλεταριάτου.

Η τακτική του οτζοβισμού ήταν επικίνδυνη γιατί απειλούσε ν' αποσπάσει την πρωτοπορία απ' τις πολυάριθμες εφεδρείες της.

Το Κόμμα θα ξεχωριζόταν απ' την εργατική τάξη και η εργατική τάξη θα έχανε την επιρροή της πάνω στους αγρότες και τους στρατιώτες, αν το προλεταριάτο ακολουθούσε τους κομμουνιστές της αριστεράς που ζητούσαν την επανάσταση τον

Απρίλη του 1917, ενώ οι μενσεβίκοι και οι σοσιαλεπαναστάτες οπαδοί του πολέμου και του ιμπεριαλισμού δεν είχαν ακόμη χάσει την εμπιστοσύνη στα μάτια των μαζών που έπρεπε πρώτα ν' αντιληφθούν την ψευτιά των μενσεβικοσοσιαλεπαναστατικών λόγων για την ειρήνη, τη γη, τη λευτεριά. Χωρίς την πείρα των μαζών κάτω απ' τον Κερένσκυ, οι μενσεβίκοι και οι σοσιαλεπαναστάτες δεν θα είχαν απομονωθεί και η δικτατορία του προλεταριάτου θα ήταν αδύνατη. Γι' αυτό η μόνη σωστή τακτική ήταν να ξεσκεπάσουμε τα λάθη των μικροαστικών κομμάτων και να μπάσουμε την ανοιχτή πάλη στους κόλπους των Σοβιέτ.

Η τακτική των κομμουνιστών της αριστεράς ήταν επικίνδυνη γιατί απειλούσε ν' αφαιρέσει απ' τό Κόμμα τον ρόλο του ως αρχηγού της προλεταριακής επανάστασης και να το μεταβάλει σ' ένα περιμάζεμα από κούφιους και ασταθείς συνωμότες

.«Είναι αδύνατο να νικήσουμε με μόνη την πρωτοπορία, Για την ρίξουμε στην αποφασιστική μάχη χωρίς να είναι έτοιμες οι πλατειές μάζες να την υποστηρίξουν ή τουλάχιστον να τηρήσουν μια ευμενή ουδετερότητα...θάταν όχι μόνο τρέλα αλλά και έγκλημα. Και για να τηρήσει μια τέτοια στάση η μάζα των εργαζομένων και των καταπιεζομένων απ' το κεφάλαιο, δεν αρκεί η προπαγάνδα και η αγκιτάσια χρειάζεται η πολιτική πείρα των ίδιων των μαζών Αυτός είναι ο θεμελιώδης νόμος για τις μεγάλες επαναστάσεις, νόμος πού επιβεβαιώθηκε τώρα με τρόπο ζωντανό, τόσο απ' τη Ρωσία, όσο κι' απ' τη Γερμανία.

Όπως ακριβώς οι ρωσικές απολίτιστες και. αγράμματες ακόμα μάζες, έτσι και οι γερμανικές μάζες ασύγκριτα πιο πολιτισμένες χρειάστηκαν ν' αντιληφθούν την αδυναμία, την πλαδαρότητα, τη χαμέρπεια, την ατιμία της κυβέρνησης των ανθρώπων της ΙΙ Διεθνούς, το αναπόφευκτο ή της δικτατορίας της άκρας αντίδρασης (Κορνίλωφ στη Ρωσία, Κάππ και οι όμοιοι του στη Γερμανία), ή της δικτατορίας του προλεταριάτου, για να εξελιχτούν αποφασιστικά προς τον κομμουνισμό. (Παιδική αρρώστια).

Δεύτερον: Στο να βρούμε στην αλυσίδα των συμβαινόντων, τον κρίκο απ' τον οποίο θα μπορούσαμε να πιαστούμε σε δεδομένη στιγμή και του οποίου η κατοχή θα μας επιτρέπει να κρατούμε όλη την αλυσίδα και να προπαρασκευάσουμε τους όρους της στρατηγικής νίκης.

Πρόκειται νά διαλέγουμε ανάμεσα στα καθήκοντα που τίθενται στο Κόμμα, εκείνο πού είναι το πιο επείγον, το πιο σημαντικό και του οποίου η εκπλήρωση θα μας επιτρέπει την εκτέλεση των άλλων.

Θ' αποδείξουμε την πρόταση αυτή με δυο παραδείγματα δανεισμένα, το ένα απ' το μακρινό παρελθόν το άλλο απ' το κοντινό.

Όταν το Κόμμα βρισκόταν ακόμα στον δρόμο τής διαμόρφωσης του, όταν οι αναρίθμητες οργανώσεις δεν ήσαν συνδεδεμένες αναμεταξύ τους, όταν ο πριμιτιβισμός και η ιδεολογική σύγχυση κυριαρχούσαν, ο βασικός κρίκος της αλυσίδας, το θεμελιώδες καθήκον ήταν η δημιουργία μιας παράνομης εφημερίδας για ολόκληρη τη Ρωσία. Και πραγματικά, στις συνθήκες τότε, μόνο μέσον μιας τέτοιας εφημερίδας μπορούσε να δημιουργηθεί ένας σταθερός πυρήνας ικανός να συγκεντρώσει σ' ένα ενιαίο σύνολο τους αναρίθμητους κύκλους και οργανώσεις, να προπαρασκευάσει τους όρους της ιδεολογικής και τακτικής ενότητας και να βάλει έτσι τις βάσεις ενός πραγματικού κόμματος.

Μετά τον πόλεμο, στις αρχές της επανόρθωσης της οικονομίας, τότε πού τη βιομηχανία την έλυμαίνετο η ανοργανωσιά, που η γεωργία υπόφερε από έλλειψη βιομηχανικών προϊόντων, που ο συνδυασμός της κρατικής βιομηχανίας με την αγροτική οικονομία ήταν ο ουσιαστικός όρος της πραγματοποίησης του σοσιαλισμού, ο βασικός κρίκος, το θεμελιώδες καθήκον, ήταν η ανάπτυξη του εμπορίου. Γιατί; Γιατί κάτω από την ΝΕΠ ο συνδυασμός της βιομηχανίας και της αγροτικής οικονομίας δε μπορεί να πραγματοποιηθεί αλλιώς, παρά με το εμπόριο, γιατί η παραγωγή χωρίς την κατανάλωση των εμπορευμάτων είναι θάνατος της βιομηχανίας, γιατί δεν μπορεί να μεγαλώνει η βιομηχανία χωρίς ν' αναπτυχθεί η πούληση, γιατί μόνο άμα στερεωθεί στο εμπορικό επίπεδο η βιομηχανία μπορεί να συνδεθεί με τη γεωργία, να λυθούν τα καθημερινά ζητήματα και να δημιουργηθούν σύγχρονα οι όροι για το θεμελιώδες της σοσιαλιστικής οικονομίας.

Δεν αρκεί νάσαι επαναστάτης και οπαδός του σοσιαλισμού ή του κομμουνισμού πρέπει να ξέρεις να βρίσκεις σε κάθε δεδομένη στιγμή τον κρίκο της αλυσίδας απ' τον οποίο θα μπορούσεις νά πιαστείς, τον κρίκο που θα σου επιτρέψει να κρατήσεις γερά ολόκληρη την αλυσίδα και να πιαστείς απ' τον ακόλουθο κρίκο... Στη σημερινή στιγμή ο κρίκος αυτός είναι η ανάπτυξη του εσωτερικού εμπορίου και ο διακανονισμός του απ' το Κράτος. Το εμπόριο, να ο κρίκος απ' τον οποίο, στην ιστορική αλυσίδα των γεγονότων, στις μεταβατικές φόρμες της σοσιαλιστικής ανοικοδόμησης, πρέπει να πιαστούμε μ' όλη μας τη δύναμη. (Λένιν : Η σημασία του χρυσού)

Ρεφορμισμός και Ρεβολουσιονισμός

Σε τι διακρίνεται η επαναστατική τακτική απ' τη ρεφορμιστική τακτική;

Μερικοί νομίζουν ότι ο λενινισμός είναι εναντίον των μεταρρυθμίσεων (ρεφόρμες) των κομπρομί και των συμβιβασμών. Έχουν λάθος. Οι μπολσεβίκοι ξέρουν ότι, με ορισμένη έννοια, «κάθε τι είναι καλό», ότι σε ορισμένες περιστάσεις οι μεταρρυθμίσεις γενικά, τα κομπρομί και οι συμβιβασμοί ειδικά, είναι αναγκαία και χρήσιμα.

Να κάνεις πόλεμο για την ανατροπή της διεθνούς μπουρζουαζίας, πόλεμο εκατό φορές δυσκολότερο, μακριότερο, περιπλοκότερο απ' τον πιο αμείλικτο πόλεμο που μπορεί να υπάρξει μεταξύ οποιωνδήποτε Κρατών και να μη θέλεις να λοξοδρομείς, να εκμεταλλεύεσαι τους ανταγωνισμούς συμφερόντων μεταξύ των εχθρών σου να κάνεις συμβιβασμούς και συμφωνίες (έστω και προσωρινές;, συμβατικές, ασταθείς) με συμμάχους που μπορείς, δεν είναι γελοίο στον υπέρτατο βαθμό; Δεν είναι το ίδιο πράγμα σαν, στο ανέβασμα ενός απότομου βουνού ν' αποφεύγεις να κάνεις ζικ ζακ, να ξαναγυρίζεις κάποτε και πίσω, να παρατάς την ορισμένη διεύθυνση για ν' ακολουθήσεις άλλη; (Παιδική αρρώστια).

Ασφαλώς εκείνο που ενδιαφέρει δεν είναι οι μεταρρυθμίσεις, τα κομπρομί ή οι συμβιβασμοί, αλλά η χρησιμοποίηση που τους κάνουμε.

Για τον ρεφορμιστή, η ρεφόρμα (μεταρρύθμιση) είναι το παν η επαναστατική δουλειά δεν είναι παρά για τον τύπο. Γι' αυτό με τη ρεφορμιστική τακτική κάτω απ' την αστική εξουσία, κάθε ρεφόρμα τείνει αναπόφευκτα στη σταθεροποίηση της εξουσίας αυτής, στη διάλυση της επανάστασης.

Γιά τον επαναστάτη, απ' εναντίας, το κύριο είναι η επαναστατική δουλειά κι' όχι η ρεφόρμα- γι' αυτόν η ρεφόρμα δεν είναι παρά το παράγωγο προϊόν της επανάστασης. Γι' αυτό με την επαναστατική τακτική κάτω απ' την εξουσία της μπουρζουαζίας, κάθε ρεφόρμα τείνει αναπόφευκτα στη διάλυση της εξουσίας αυτής στη σταθεροποίηση της επανάστασης, στην υποστήριξη της ανάπτυξης του επαναστατικού κινήματος.

Ό επαναστάτης θα δεχτεί μια ρεφόρμα για να συνδέσει τη νόμιμη με την παράνομη δράση, να προφυλάξει την ενίσχυση της μυστικής δουλειάς, να διαπαιδαγωγήσει τις μάζες και να προετοιμάσει την ανατροπή της μπουρζουαζίας.

Ό ρεφορμιστής απ' εναντίας θα δεχτεί τις ρεφόρμες για να επαναπαυτεί στις δάφνες του, ν' αποκηρύξει κάθε παράνομη δουλειά και να εμποδίσει την προπαρασκευή των μαζών στην επανάσταση.

Αυτό συμβαίνει με τις ρεφόρμες και τους συμβιβασμούς κάτω απ' τον ιμπεριαλισμό.

Κάτω απ' τη δικτατορία του προλεταριάτου, η κατάσταση αλλάζει κάπως. Σε μερικές περιπτώσεις, η προλεταριακή εξουσία μπορεί να βρεθεί αναγκασμένη να σταματήσει προσωρινά τη γενική και απότομη μεταβολή της υπάρχουσας κατάστασης πραγμάτων για να προχωρήσει προοδευτικά στη μετέμφωση της, για να μπει, όπως λέει ο Λένιν, στο ρεφορμιστικό δρόμο, στο δρόμο των ζικ - ζακ, των υποχωρήσεων στις μη προλεταριακές τάξεις για να τις διαλύσει να δώσει στην επανάσταση τον καιρό να συγκεντρώσει τις δυνάμεις της και να προετοιμάσει μια καινούργια επίθεση.

Ό δρόμος αυτός, δε θα μπορούσε κανείς να το αρνηθεί, είναι με μια έννοια, ρεφορμιστικός. Αλλά δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η ρεφόρμα προέρχεται απ' την προλεταριακή εξουσία, ότι της δίνει την απαιτούμενη ανακωχή, ότι προορίζεται να διαλύσει όχι την επανάσταση, άλλα τις μη προλεταριακές τάξεις. Συνεπώς είναι χρήσιμη και αναγκαία.

Αν η προλεταριακή εξουσία μπορεί να επιτρέψει στον εαυτό της μια τέτοια πολιτική, το κάνει αποκλειστικά γιατί στην παρούσα περίοδο, η πρόοδος της επανάστασης ήταν σημαντική και γιατί της έδωσε αρκετό διάστημα για να οπισθοχωρήσει όταν το ζήτησε ή ανάγκη.

Ετσι λοιπόν, αν άλλοτε, κάτω απ' την αστική εξουσία οι ρεφόρμες ήσαν ένα προϊόν που παρακολουθούσε την επανάσταση, σήμερα, κάτω απ' τη δικτατορία του προλεταριάτου, έχουν την πηγή τους στις επαναστατικές κατακτήσεις του προλεταριάτου, στις ρεζέρβες που συσώρευσε το προλεταριάτο.

Μόνο με το μαρξισμό, λέει ο Λένιν, έχει καθοριστεί ακριβέστατα η σχέση των μεταρρυθμίσεων με την επανάσταση. Άλλα

ο Μαρξ δεν μπορούσε να δει τη σχέση αυτή παρά με το πρίσμα της εποχής του, όπου το προλεταριάτο δεν είχε κερδίσει καμιά σημαντική και κάπως σταθερή νίκη σε καμιά χώρα. Την εποχή αυτή δεν υπήρχε η βάση για μια ορθή σχέση γιατί η ρεφόρμα είναι το προϊόν που παρακολουθεί την ταξική επαναστατική πάλη του προλεταριάτου... Μετά τη νίκη του προλεταριάτου, έστω και σε μια μόνο χώρα, κάτι καινούργιο παρουσιάζεται στη σχέση ρεφόρμας και επανάστασης.

Κατ' ουσία δεν άλλαξε τίποτε αλλά ως προς τη μορφή ακολούθησε μια μετατροπή που ο Μαρξ δε μπορούσε να προβλέψει, μα που δε μπορεί να κατανοηθεί παρά μέσον της μαρξιστικής φιλοσοφίας και πολιτικής.. Μετά τη νίκη οι ρεφόρμες (ενώ σε διεθνή κλίμακα μένουν προϊόν που θα 'ρθει ύστερα απ' την επανάσταση) είναι για τις χώρες όπου έχει νικήσει το προλεταριάτο μια αναγκαία και συμφέρουσα ανακωχή, όταν οι δυνάμεις δε φτάνουν να υπερπηδήσουν τούτο ή εκείνο το στάδιο. Η νίκη δίνει μια τέτοια «εφεδρεία δυνάμεων», που επιτρέπει και σε στιγμή ακόμη αναγκαίας υποχώρησης, υλική και ηθική υπεροχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ - ΤΟ ΚΟΜΜΑ

Κατά την προεπαναστατική περίοδο, περίοδο κυριαρχίας της II Διεθνούς, όταν οι κοινοβουλευτικές μορφές πάλης εθεωρούντο οι κυριότερες, το Κόμμα δεν είχε και δε μπορούσε να έχει την αποφασιστική σημασία που απόκτησε κατόπιν στο διάστημα των μεγάλων αποφασιστικών μαχών. Κατά τον Κάουτσκι η Π Διεθνής ήταν στην ουσία της όργανο ειρήνης, συνεπώς της ήταν αδύνατο ν' αναλάβει τίποτε το σοβαρό κατά τη διάρκεια του πολέμου, κατά την περίοδο της επαναστατικής δράσης του προλεταριάτου.

Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι τα κόμματα της II Διεθνούς δεν είναι προσαρμοσμένα στην επαναστατική πάλη του προλεταριάτου, ότι δεν είναι κόμματα μάχης, που να οδηγούν τους εργάτες στην κατάκτηση της εξουσίας, αλλά μηχανισμοί εκλογικής καμπάνιας και κοινοβουλευτικής πάλης. Γι' αυτό κάτω απ' τη II Διεθνή ή βασική πολιτική οργάνωση του προλεταριάτου ήταν όχι το Κόμμα αλλά η κοινοβουλευτική φράξια. Το Κόμμα ήταν τότε το παράρτημα, ο υπηρέτης της κοινοβουλευτικής φράξιας. Είναι ολοφάνερο ότι, με τους όρους αυτούς, δεν μπορούσε να υπάρχει ζήτημα προπαρασκευής του προλεταριάτου για την επανάσταση.

Άλλα δε συμβαίνει το ίδιο στην καινούργια περίοδο, περίοδο ανοιχτών ταξικών συγκρούσεων, επαναστατικών ενεργειών του προλεταριάτου, προπαρασκευής για την ανατροπή του ιμπεριαλισμού και την κατάκτηση της εξουσίας. Αναδιοργάνωση της δουλειάς του Κόμματος πάνω στην επαναστατική βάση, προπαρασκευή των εργατών στην άμεση πάλη για την εξουσία, προπαρασκευή και συγκέντρωση των εφεδρειών, συμμαχία με το προλεταριάτο των γειτονικών χωρών, εγκαθίδρυση σταθερής σύνδεσης με το αποικιακό κίνημα, αυτά είναι τα βασικά καθήκοντα που παρουσιάζονται μπρος στο προλεταριάτο. Να υπολογίζουμε, για την εκτέλεση τους, πάνω στα παλιά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα που διαμορφώθηκαν στο σχολείο του ειρηνιστικού κοινοβουλευτισμού, είναι σαν να καταδικαζόμαστε μόνοι μας στην ήττα. Να μένουμε κάτω απ' την καθοδήγηση τους είναι σαν να στέργουμε να μείνουμε άοπλοι μπρος στον εχθρό.

Το προλεταριάτο, το ότι, δεν υποτάχθηκε σ' αυτήν την κατάσταση. Ένοιωσε την ανάγκη ενός μαχητικού, επαναστατικού κόμματος, ικανού να το οδηγήσει στην πάλη για την εξουσία, πεπειραμένου για να τα βγάζει πέρα με την περιπλοκότητα των γεγονότων και των παραγόντων, και ευλύγιστου για ν' αποφεύγει τους σκοπέλους. Και κατάλαβε πώς χωρίς ένα τέτοιο κόμμα ούτε καν θα μπορούσε να σκεφτεί ν' ανατρέψει τον ιμπεριαλισμό και να εγκαθιδρύσει τη δικτατορία του.

Και το κόμμα αυτό, είναι το κόμμα του λενινισμού.

Ποια είναι τά χαρακτηριστικά του ;

Το Κόμμα, εμπροσθοφυλακή της εργατικής τάξης

Το Κόμμα πρέπει νάναι η εμπροσθοφυλακή της εργατικής τάξης. Πρέπει να συγκεντρώνει τα καλύτερα στοιχεία, να ενσαρκώνει την πείρα τους, το επαναστατικό τους πνεύμα, την απεριόριστη αφοσίωση τους στην υπόθεση του προλεταριάτου. Άλλα για να εκπληρώσει το ρόλο του, πρέπει νάναι οπλισμένο με την επαναστατική θεωρία, να ξέρει τους νόμους του κινήματος, τους νόμους της επανάστασης. Αλλιώς δεν είναι σε θέση να τραβήξει πίσω του το προλεταριάτο και να κατευθύνει την πάλη του. Δεν μπορεί νάναι πραγματικό κόμμα αν περιορίζεται στο να διαπιστώνει τι αισθάνεται και σκέφτεται η εργατική μάζα, και αν ακολουθεί το αυθόρμητο κίνημα, το ρουτινιέριο και αδιάφορο για την πολιτική αν δεν ξέρει να υψώνεται πάνω απ τα περαστικά συμφέροντα του προλεταριάτου και να καλλιεργεί στη μάζα

την ταξική συνείδηση. Πρέπει να βαδίζει επικεφαλής της εργατικής τάξης, να βλέπει μακρύτερα απ' αυτήν, να τράβα πίσω του το προλεταριάτο και να μη σέρνεται στο έρμα του όπως τα κόμματα της II Διεθνούς που μεταβάλλουν έτσι το προλεταριάτο σε όργανο της μπουρζουαζίας.

Μόνο ένα κόμμα που έχει συνείδηση του ρόλου του ως εμπροσθοφυλακή και που είναι ικανό ν' ανυψώσει την προλεταριακή μάζα στην ταξική συνείδηση, είναι σε θέση να αποτραβήξει την εργατική τάξη απ' το δρόμο του τρεϊντινιουνισμού και να τη μετατρέψει σε ανεξάρτητη πολιτική δύναμη. Το Κόμμα είναι ο πολιτικός αρχηγός της εργατικής τάξης.

Εξέθεσα, παραπάνω, τις δυσκολίες της πάλης της εργατικής τάξης, την ανάγκη της στρατηγικής και της τακτικής, τους κανόνες του μανουβραρίσματος και της χρησιμοποίησης των εφεδρειών, τις μέθοδες της επίθεσης και της άμυνας. Πως θα μπορέσει η πολυάριθμη μάζα των προλεταρίων να τα βγάλει πέρα απ' αυτήν την περιπλοκότητα, πώς θα βρει ένα σωστό προσανατολισμό; Ένας στρατός στον πόλεμο δεν μπορεί να μην έχει επιτελείο αν δε θέλει νά τσακιστεί. Πολύ περισσότερο το προλεταριάτο, αν δε θέλει να δεθεί χειροπόδαρα και να παραδοθεί στον εχθρό. Άλλά που να βρεθεί το επιτελείο αυτό; Μόνο στο επαναστατικό κόμμα. Χωρίς αυτό η εργατική τάξη είναι στρατός χωρίς διεύθυνση.

Άλλα το κόμμα δεν μπορεί ν' είναι μόνο εμπροσθοφυλακή. Πρέπει ν' είναι σύγχρονα τμήμα της τάξης, τμήμα δεμένο στενά με την τάξη. Η διάκριση μεταξύ της εμπροσθοφυλακής και του υπολοίπου της εργατικής μάζας, μεταξύ των μελών του Κόμματος και των έκτος κόμματος δεν μπορεί να πάψει ενόσω δε θα έχουν εξαφανιστεί οι τάξεις, ενόσω το προλεταριάτο θα βλέπει να συρρέουν στις γραμμές του φυγάδες από άλλες τάξεις, ενόσω ολόκληρη η εργατική τάξη δε θα έχει υψωθεί στο επίπεδο της εμπροσθοφυλακής της. Άλλά το Κόμμα θ' αποτύχαινε στο ρόλο του αν η διάκριση αυτή μετατρέπεται σε σχίσμα, αν κλεινόταν στον εαυτό του και αποχωριζόταν απ' τις έκτος κόμματος μάζες. Για να διευθύνει τις μάζες πρέπει να είναι δεμένο με τους έκτος κόμματος, πρέπει οι μάζες να δέχονται τη διεύθυνση του, πρέπει να χαίρει σ' αυτές αναμφισβήτητο ηθικό και πολιτικό κύρος Διακόσες χιλιάδες εργάτες έρχονται να μπουν στο Κόμμα μας.

Αξιοσημείωτο γεγονός: αυτοί δεν ήρθαν τόσο αφ' εαυτού των όσο στάλθηκαν απ' τους έκτος κόμματος συντρόφους των που τους παρουσίασαν και προσκαλέστηκαν να επικυρώσουν την έγγραφη τους. Αυτό αποδειχνει ότι η μάζα των έκτος κόμματος εργατών θεωρεί το Κόμμα μας σαν δικό της, σαν το κόμμα για την ανάπτυξη του οποίου ενδιαφέρεται ζωηρά, και στο οποίο εμπιστεύεται την τύχη της. Είναι φανερό πως δίχως τους αόρατους αυτούς ηθικούς δεσμούς που συνδέουν τη μάζα με το Κόμμα μας, το Κόμμα μας θα έχανε πολύ από τη δύναμη του. Το κόμμα είναι τμήμα αναπόσπαστο της εργατικής τάξης,

"Θα ήταν σφάλμα να πιστέψουμε ότι κάτω απ' τον καπιταλισμό, ολόκληρη η τάξη ή σχεδόν ολόκληρη, θάνατι σε θέση να υψωθεί στο επίπεδο της συνείδησης και της δραστηριότητας της εμπροσθοφυλακής της, του σοσιαλιστικού της κόμματος. Κάτω απ' τον καπιταλισμό, καθώς βλέπουμε, μόνο η επαγγελματική οργάνωση (πιο πρωτόγονη, πιο προσιτή στα καθυστερημένα στρώματα) μπορεί να φτάσει σε σημείο που να περιλάβει ολόκληρη ή σχεδόν ολόκληρη την εργατική τάξη. Άλλα το να μη καταλαβαίνουμε την έκταση των καθηκόντων μας, να τα στενεύουμε, θα ήταν σαν να λησμονούσαμε τη διαφορά μεταξύ της εμπροσθοφυλακής και της μάζας της οποίας είναι ο μαγνήτης, τη διαρκή υποχρέωση της εμπροσθοφυλακής ν' ανυψώνει προοδευτικά τα πλατειά προλεταριακά στρώματα στο επίπεδο της." ("Ένα βήμα εμπρός).

Το Κόμμα οργανωμένο κομμάτι της εργατικής τάξης

Το Κόμμα, δεν είναι μονάχα η εμπροσθοφυλακή της εργατικής τάξης. Αν θέλει να κατευθύνει πραγματικά την πάλη της εργατικής τάξης, πρέπει νάνε επίσης οργανωμένο κομμάτι της. Στο καπιταλιστικό σύστημα έχει εξαιρετικά σπουδαία και ποικίλα καθήκοντα. Οφείλει να διευθύνει το προλεταριάτο στην πάλη του, ανάμεσα από κάθε λογής δυσκολίες, να ' οδηγή στην επίθεση όταν το επιτρέπει η κατάσταση, να το προφυλάγει με την οπισθοχώρηση απ' τα χτυπήματα του εχθρού του όταν κινδυνεύει να τσακιστεί απ' αυτόν, να μάζει στη μάζα των έκτος κόμματος εργατών το πνεύμα της πειθαρχίας, μεθοδικότητας, οργάνωσης, σταθερότητας, που' ναι απαραίτητο για την πάλη. Άλλά δεν μπορεί να καταπιάνεται με τα καθήκοντα αυτά, αν δεν είναι το ίδιο η προσωποποίηση της πειθαρχίας και της οργάνωσης, αν δεν είναι το ίδιο, οργανωμένο κομμάτι του προλεταριάτου. Αλλιώς δε θα μπορέσει ν' αναλάβει τη διεύθυνση της προλεταριακής μάζας. Το Κόμμα είναι οργανωμένο κομμάτι της εργατικής τάξης.

Το πρώτο άρθρο του καταστατικού μας που έχει συνταχθεί απ' τον Λένιν ορίζει ότι το Κόμμα είναι ένα οργανωμένο σύνολο. Το θεωρεί σαν το άθροισμα των οργανώσεων του και τα μέλη του σαν μέλη μιας εκ των οργανώσεων του. Οι

μενσεβίκοι που, στα 1903 ήδη, χτυπούσαν τη φόρμουλα αυτή, πρότειναν ένα «σύστημα» αυτόματης έγγραφης στο Κόμμα. Κατ' αυτούς η ιδιότητα μέλους του Κόμματος έπρεπε να δοθεί σε κάθε καθηγητή, σχολάρχη, συμπαθούντα ή απεργό που υποστήριζε κατά ένα οποιονδήποτε τρόπο το Κόμμα, αλλά που δε συμμετέσχε κι' ούτε ήθελε να συμμετάσχει σε καμία από τις οργανώσεις του. Είναι φανερό πως η παραδοχή του συστήματος αυτού θα είχε γι' αποτέλεσμα να γεμίσει το Κόμμα από καθηγητές και σχολάρχες, να το μεταβάλει σ' ένα άμορφο συγκρότημα, χαμένο μέσα στη μάζα των «συμπαθούντων» όπου θα ήταν αδύνατο να γίνει μια διάκριση μεταξύ του Κόμματος και της τάξης, και ν' ανέβουν οι ανοργάνωτες μάζες στο επίπεδο της πρωτοπορίας τους. Με τ' ομορπονιστικό αυτό σύστημα, το Κόμμα μας, αναμφισβήτητα δε θα μπορούσε να εκτελέσει το ρόλο του οργανωτού της εργατικής τάξης κατά τη διάρκεια της επανάστασης.

Αν παραδεχτεί κανένας την άποψη του Μαρτώφ, τα σύνορα του Κόμματος μένουν ακαθόριστα, γιατί «κάθε απεργός» μπορεί «να λεχτεί μέλος του Κόμματος». Ποια είναι η χρησιμότητα του αμορμισμού αυτού; Το ξάπλωμα ενός απλού «ονόματος». Ή βλαβερότητα; Ή ουσιαστικά ξεχαρβαλώτρια, σύγχυση της τάξης και του Κόμματος. (Ένα βήμα εμπρός).

Άλλα τό Κόμμα είναι όχι μόνο το άθροισμα, μα επίσης και το ενιαίο σύστημα των οργανώσεων του, η αυστηρή τους ένωση σ' ένα ενιαίο σύνολο, που περιέχει ανώτερα και κατώτερα διευθυντικά όργανα, όπου η μειοψηφία υποτάσσεται στη πλειοψηφία και όπου οι παρμένες πρακτικές αποφάσεις είναι υποχρεωτικές για όλα τα μέλη.

Αν δεν ήταν έτσι, το Κόμμα δεν θα μπορούσε να πραγματοποιήσει τη μεθοδική και οργανωμένη διεύθυνση της ταξικής πάλης του προλεταριάτου.

Άλλοτε, τό Κόμμα μας δεν ήταν ένα αυστηρά οργανωμένο σύνολο, άλλα μόνο το άθροισμα ξεχωριστών ομάδων. Έτσι οι ομάδες αυτές δεν μπορούσαν να εξασκήσουν η μια πάνω στην άλλη, παρά μόνο μια ιδεολογική επιρροή. Τώρα γίναμε ένα οργανωμένο Κόμμα έχουμε δηλ. εξουσία δυνάμει της οποίας οι κατώτερες οργανώσεις του Κόμματος υποτάσσονται στις ανώτερες. ("Ένα βήμα εμπρός).

Ή αρχή της υποταγής της μειοψηφίας στην πλειοψηφία, της διεύθυνσης εργασίας από έναν κεντρικό οργανισμό, κτυπήθηκε πολλές φορές από τ' ασταθή στοιχεία, που τις χαρακτήριζαν γραφειοκρατισμό, φορμαλισμό κλπ. Αλλά χωρίς αυτήν την αρχή, της οποίας ο λενινισμός, είναι η αυστηρή εφαρμογή, το Κόμμα δε θα μπορούσε να εκτελέσει μεθοδική δουλειά, ούτε νά διευθύνει την πάλη της εργατικής τάξης. Ή αντίσταση σ' αυτήν την αρχή χαρακτηρίστηκε σαν «ρωσικός μηδενισμός» απ' τον Λένιν που δηλώνει πως πρέπει να τελειώνουμε μ' αυτόν τον «άναρχισμό».

Να τι λέει στο «Ένα βήμα εμπρός» σχετικά μ' αυτό:

«Ο αναρχισμός αυτός είναι χαρακτηριστικό του Ρώσου μηδενιστού, στον όποιο: η οργάνωση του Κόμματος φαίνεται μια τεράστια «φάμπρικα», η υποταγή του μέρους εις το όλον και της μειοψηφίας στην πλειοψηφία, σκλαβιά, η κατανομή της δουλειάς κάτω απ' τη διεύθυνση ενός κεντρικού οργανισμού, μετατροπή των ανθρώπων σε «μαγκανοπήγαδο», το καταστατικό οργάνωσης του Κόμματος, άχρηστο πράμα που, κάλλιστα, μπορούσε να έλλειπε... Είναι φανερό πως οι διαμαρτυρίες αυτές κατά του «γραφειοκρατισμού» δε δείχνουν άλλο τίποτε από την προσωπική δυσαρέσκεια για τη σύνθεση των κεντρικών οργανισμών, που έχουν οι διαμαρτυρόμενοι... Είσαι γραφειοκράτης γιατί εκλέχθηκες απ' το Συνέδριο όχι με τη συγκατάθεση μου άλλα παρά τη συγκατάθεση μου, είσαι φορμαλίστας γιατί στηρίζεσαι πάνω στη ρητή απόφαση του Συνεδρίου και όχι πάνω στην αντίληψη μου, δρας μηχανικά γιατί αναφέρεσαι στην πλειονότητα του Συνεδρίου του Κόμματος και δεν λαβαίνεις υπ' όψιν τον πόθο μου να γίνω δεκτός κι' εγώ, είσαι μονάρχης γιατί δεν θέλεις ν' αποθέσεις την εξουσία στα χέρια της παλιάς ομάδας.

Το Κόμμα, ανώτερη φόρμα της ταξικής οργάνωσης του προλεταριάτου

Το κόμμα είναι το οργανωμένο κομμάτι, αλλά όχι η μόνη οργάνωση της εργατικής τάξης. Ή εργατική τάξη έχει και πολλές άλλες πού της είναι απαραίτητες στην πάλη κατά του κεφαλαίου: συνδικάτα, κουπερατίβες, επιτροπές εργοστασίων,, κοινοβουλευτικές φράξιες, ενώσεις έκτος κόμματος γυναικών, τύπος, ενώσεις νέων, επαναστατικές μαχητικές οργανώσεις (τον καιρό της άμεσης επαναστατικής δράσης), σοβιέτ αντιπροσώπων, κλπ. Οι περισσότερες απ' τις οργανώσεις αυτές είναι εκτός κόμματος. Μερικές μόνο ανήκουν στο Κόμμα ή είναι διακλάδωση του. Όλες, σε ορισμένες περιστάσεις, είναι απολύτως αναγκαίες στην εργατική τάξη, για να σταθεροποιήσει τις ταξικές της θέσεις στις διάφορες σφαίρες της πάλης και να τις μετατρέψει σε δύναμη ικανή ν' αντικαταστήσει το καπιταλιστικό με το σοσιαλιστικό σύστημα.

Άλλα πως να πραγματοποιήσει την ενότητα διεύθυνσης με οργανώσεις τόσο διαφορετικές; Πώς ν' αποφύγει ώστε το πλήθος τους να μη φέρει διαφωνίες στη διεύθυνση; Οι οργανώσεις αυτές, θα πει κανένας, εκτελούν η καθεμιά τη δουλειά της στην ειδική της σφαίρα και συνεπώς πρέπει να οδηγούν τη δράση τους σε μια κατεύθυνση, γιατί μια μόνο τάξη υπηρετούν, την τάξη των προλεταρίων. Ποιος λοιπόν καθορίζει τη μοναδική αυτή κατεύθυνση; Ποια είναι η κεντρική οργάνωση η πεπειραμένη να δουλεύει τη γενική αυτή γραμμή και ικανή χάρη στο κύρος της, να προτρέπει όλες αυτές τις οργανώσεις να την ακολουθούν, να συγκρατεί την ενότητα της διεύθυνσης και ν' αποκλείει τη δυνατότητα αυθαιρεσιών;

Ή οργάνωση αυτή, είναι το Κόμμα του προλεταριάτου.

Έχει πραγματικά, όλες τις αναγκαίες ιδιότητες.. Πρώτον περικλείει όλο τον ανθό της εργατικής τάξης, δεμένο άμεσα με τις εκτός κόμματος οργανώσεις του προλεταριάτου, που συχνά διευθύνει. Δεύτερον είναι το καλύτερο σχολείο για τη δημιουργία ηγετών ικανών να διευθύνουν τις διάφορες οργανώσεις της εργατικής τάξης. Τρίτον με την πείρα της και το κύρος της είναι η μόνη οργάνωση που μπορεί να συγκεντρώσει την πάλη του προλεταριάτου και να μεταβάλει έτσι όλες τις εκτός κόμματος οργανώσεις της εργατικής τάξης σε όργανα σύνδεσης μ' αυτήν. Το Κόμμα είναι η ανώτερη φόρμα της ταξικής οργάνωσης του προλεταριάτου.

Δεν θέλουμε να πούμε, βέβαια, ότι οι εκτός κόμματος οργανώσεις, συνδικάτα, κοοπερατίβες κλπ, πρέπει νάναι αυστηρά υποταγμένες στη διεύθυνση του Κόμματος. Εκείνο που χρειάζεται, είναι να προσπαθούν οι κομμουνιστές, με την πειθώ, γραμμένοι στις οργανώσεις αυτές και εξασκώντας μεγάλη επιρροή, να τις πλησιάζουν στο κόμμα του προλεταριάτου και να τις κάνουν να δέχονται την πολιτική του διεύθυνση.

Να γιατί ο Λένιν λέει ότι «το Κόμμα είναι η ανώτερη μορφή ένωσης της τάξης των προλεταρίων» του οποίου η πολιτική διεύθυνση πρέπει να εκτείνεται σ' όλες τις άλλες μορφές οργάνωσης του προλεταριάτου.

Να γιατί η οπορτουνιστική θεωρία της «ανεξαρτησίας» και της «ουδετερότητας» των εκτός κόμματος οργανώσεων, θεωρία που γεννά ανεξάρτητους, βουλευτές, χωρισμένους απ' το Κόμμα δημοσιολόγους, στενούς συνδικαλιστές και αστοποιημένους οπαδούς του συνεργατισμού, είναι ολότελα ασυμβίβαστη με τη θεωρία και την πρακτική του λενινισμού.

Το Κόμμα, όργανο της δικτατορίας του προλεταριάτου

Το Κόμμα είναι η ανώτερη μορφή της οργάνωσης του προλεταριάτου. Είναι ο κύριος διευθυντής της προλεταριακής τάξης και των οργανώσεων της. Αλλά δεν έπεται ότι πρέπει να το θεωρούμε σαν ένα σκοπό καθ' εαυτόν, σαν μια δύναμη αυτάρκη. Το Κόμμα είναι ταυτόχρονα ανώτερη μορφή της ταξικής ενότητας των προλεταρίων και όργανο στα χέρια του προλεταριάτου, κατ' αρχάς για την εγκαθίδρυση της δικτατορίας, ύστερα για τη στερέωση της και το πλάτεμά της. Δεν θα είχε μια τέτοια σημασία αν δεν ετίθετο στο προλεταριάτο το ζήτημα της κατάκτησης της εξουσίας, αν η ύπαρξη του ιμπεριαλισμού, το αναπόφευκτο των πολέμων, η ύπαρξη μιας κρίσης, δεν απαιτούσαν τη συγκέντρωση όλων των δυνάμεων του προλεταριάτου και όλων των νημάτων του επαναστατικού κινήματος στα χέρια ενός μοναδικού επαναστατικού οργάνου. Το Κόμμα είναι αναγκαίο στο προλεταριάτο, πρώτα-πρώτα σαν επιτελείο για την κατάκτηση της εξουσίας. Είναι φανερό πως χωρίς κόμμα ικανό να συγκεντρώνει γύρω του τις οργανώσεις μαζών του προλεταριάτου και να κεντριοποιήσει κατά τη διάρκεια της πάλης τη διεύθυνση του όλου κινήματος οι εργάτες δε θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν στη Ρωσία την επαναστατική τους δικτατορία.

Άλλα το Κόμμα, δεν είναι αναγκαίο μόνο για την εγκαθίδρυση της δικτατορίας, είναι ακόμα περισσότερο αναγκαίο για τη διατήρηση, σταθεροποίηση, πλάτυνση της δικτατορίας, για την εξασφάλιση της πλήρους νίκης του σοσιαλισμού.

Όλοι ξέρουν τώρα ότι οι μπολσεβίκοι δε θα μπορούσαν να διατηρήσουν την εξουσία, δε λέω δυόμισυ χρόνια, αλλά ούτε δυόμισυ μήνες, αν το Κόμμα μας, δεν διοικείται από μια σιδερένια πειθαρχία και δεν υποστηριζόταν απ' όλη ανεξαιρέτως την μάζα της εργατικής τάξης, δηλαδή απ' όλα τα συνειδητά, τίμια, αφοσιωμένα και ικανά να επιδράσουν και να τραβήξουν πίσω τους τα άλλα στρώματα, στοιχεία της. (Παιδική αρρώστια).

Άλλά τί είναι «διατήρηση» και «πλάτυνση» της δικτατορίας; Είναι η καλλιέργεια στις προλεταριακές μάζες του πνεύματος της πειθαρχίας και της οργάνωσης, προφύλαξη τους απ' την καταστρεπτική επίδραση των μικροαστικών στοιχείων ξαναδασκάλεμα των μικροαστικών στρωμάτων και αλλαγή της διανοητικότητάς τους, υποβολή των προλεταριακών μαζών να γίνουν δύναμη ικανή να καταργήσει τις τάξεις και να προπαρασκευάσει τους όρους για την οργάνωση της σοσιαλιστικής παραγωγής. Αλλά όλα αυτά είναι ακατόρθωτα χωρίς ένα κόμμα ισχυρό με τη συνοχή του και την πειθαρχία του.

Ή δικτατορία του προλεταριάτου είναι μια αμείλικτη πάλη αιματηρή και αναίμακτη, πάλη βίαιη και πάλη ειρηνική,

στρατιωτική και οικονομική, παιδαγωγική και διοικητική ενάντια στις δυνάμεις και τις παραδόσεις της παλιάς κοινωνίας. Η δύναμη της συνήθειας εκατομμυρίων και δεκάδων εκατομμυρίων ανθρώπων είναι η φοβερότερη. Χωρίς ένα σιδερένιο κόμμα, χωρίς ένα κόμμα ακονισμένο στην πάλη, που να έχει την εμπιστοσύνη όλων των τιμών στοιχείων της τάξης, που να παρατηρεί την ψυχολογία της μάζας και να επιδρά πάνω της, είναι αδύνατο να επιχειρήσουμε μια τέτοια πάλη. (Παιδική αρρώστια).

Το Κόμμα είναι αναγκαίο στο προλεταριάτο για την εγκαθίδρυση και τη διατήρηση της δικτατορίας. Άλλα δεν έπεται ότι η εξαφάνιση των τάξεων και της δικτατορίας του προλεταριάτου πρέπει να επιφέρει και την εξαφάνιση του Κόμματος.

Το Κόμμα, ενιαία βούληση, ασυμβίβαστη με την ύπαρξη φραξιών

Η κατάκτηση και η διατήρηση της δικτατορίας του προλεταριάτου είναι αδύνατη χωρίς ένα κόμμα ισχυρό με τη συνοχή του και την πειθαρχία του. Άλλα η σιδερένια πειθαρχία δε μπορεί να νοηθεί χωρίς την ενότητα βούλησης, χωρίς την ολοκληρωτική ενότητα δράσης όλων των μελών του Κόμματος. Αυτό δε σημαίνει πως η δυνατότητα πάλης γνωμών αποκλείεται απ' τους κόλπους του Κόμματος. Η πειθαρχία, όχι μόνο δεν αποκλείει άλλα και προϋποθέτει την πάλη γνωμών και την κριτική. Πολύ περισσότερο δε σημαίνει, πως η πειθαρχία πρέπει να είναι «τυφλή». Η πειθαρχία δεν αποκλείει, άλλα προϋποθέτει τη συνείδηση, τη θεληματική υποταγή, γιατί μόνο μια συνειδητή πειθαρχία μπορεί να είναι σιδερένια πειθαρχία. Άλλα όταν τελειώσει η συζήτηση, και παρθεί η απόφαση, η ενότητα της βούλησης και η ενότητα της δράσης όλων των μελών του κόμματος είναι ο απαραίτητος όρος που χωρίς αυτόν δεν υπάρχει ούτε κόμμα, ούτε πειθαρχία.

Στη σημερινή εποχή της όξυνσης του εμφυλίου πολέμου, το Κομμουνιστικό Κόμμα δε μπορεί να εκπληρώσει το καθήκον του παρά αν είναι οργανωμένο πάνω στις συγκεντρωτικές βάσεις, διευθύνεται από σιδερένια πειθαρχία σχεδόν στρατιωτική, αν διοικείται από ένα κεντρικό οργανισμό που να είναι περιβεβλημένο με ισχυρό κύρος, να διαθέτει μεγάλες δυνάμεις και να έχει την πλέρια εμπιστοσύνη των μελών του Κόμματος. ("Όροι παραδοχής στη Κομμουνιστική Διεθνή).

Τέτοια πρέπει να είναι η πειθαρχία στο Κόμμα όχι μονάχα πριν άλλα και μετά την εγκαθίδρυση της δικτατορίας.

Να χαλαρώσουμε, έστω και κατ' ελάχιστο, τη σιδερένια πειθαρχία στο κόμμα του προλεταριάτου (και μάλιστα κατά τη δικτατορία του) είναι σα να βοηθούμε θετικά τη μπουρζουαζία κατά του προλεταριάτου. (Παιδική αρρώστια).

Έπεται ότι η ύπαρξη φραξιών είναι ασυμβίβαστη με την ενότητα και την πειθαρχία του Κόμματος. Είναι φανερό ότι δημιουργεί την ύπαρξη πολλών διευθυντικών κέντρων και συνεπώς την απουσία μιας γενικής διεύθυνσης, το κομματίασμα της ενιαίας βούλησης που πρέπει να κυριαρχεί για την εκπλήρωση των καθηκόντων του Κόμματος, τη χαλάρωση της πειθαρχίας, το αδυνάτισμα της δικτατορίας. Βέβαια, τα κόμματα της II Διεθνούς που καταπολεμούν τη δικτατορία του προλεταριάτου και δε θέλουν να οδηγήσουν τους προλεταριούς στην κατάκτηση της εξουσίας, μπορούν να επιτρέπουν την πολυτέλεια των φραξιών, γιατί δεν έχουν ανάγκη σιδερένια πειθαρχίας. Άλλα τα κόμματα της Κομμουνιστικής Διεθνούς που οργανώνουν τη δράση τους με πρόθεση την κατάκτηση της εξουσίας και τη διατήρηση της δικτατορίας του προλεταριάτου, δε μπορούν να έχουν αυτή την πολυτέλεια. Το Κόμμα, είναι η ενότητα βούλησης που αποκλείει κάθε φραξιονισμό, κάθε κομματίασμα της δύναμης του μέσα στους κόλπους του.

Γι' αυτό, σε μια ειδική απόφαση του 10ου Συνεδρίου, ο Λένιν δείχνει τον «κίνδυνο του φραξιονισμού για την ενότητα του Κόμματος και την πραγματοποίηση της ενότητας βούλησης της εμπροσθοφυλακής του προλεταριάτου, ενότητας που είναι ο βασικός όρος της επιτυχίας της δικτατορίας του προλεταριάτου».

Γι' αυτό, στο ίδιο Συνέδριο, συνιστά την «πλέρια κατάργηση κάθε φράξιας» και την «άμεση διάλυση όλων των ομάδων που συστάθηκαν γι' αυτήν ή για κείνη την πλατφόρμα» με ποινή σε περίπτωση άρνησης «την άμεση διαγραφή απ' τό Κόμμα». (Ιδ. την απόφαση: Πάνω στην ενότητα του Κόμματος).

Το κόμμα δυναμώνει άμα καθαρίζεται απ' τα οπορτουνιστικά στοιχεία

Τα οπορτουνιστικά στοιχεία του Κόμματος είναι η πηγή των φραξιών. Το προλεταριάτο δεν είναι κλειστή τάξη. Αγρότες, Μικροαστοί, εκπρολεταρισμένοι απ' την ανάπτυξη του καπιταλισμού διανοούμενοι, δεν παύουν να συρρέουν στις γραμμές του. Ταυτόχρονα, τ' ανώτερα στρώματα του (επαγγελματικοί και κοινοβουλευτικοί αρχηγοί, που διαφθείρονται απ' τη μπουρζουαζία με την υπεραξία των αποικιών) έχουν μια συνεχή διαλυτική τάση. Οι αστοποιημένοι αυτοί εργάτες, η εργατική αυτή «αριστοκρατία» μικροαστική στον τρόπο της ζωής της, τα ημερομίσθια της, την ιδεολογία της, είναι η κυριότερη δύναμη της II Διεθνούς και στη σημερινή εποχή, το ασφαλέστερο κοινωνικό οχύρωμα της μπουρζουαζίας. Οι άνθρωποι αυτοί είναι πραγματικά όργανα της μπουρζουαζίας στο εργατικό κίνημα, υπάλληλοι του καπιταλισμού, προπαγανδιστές του ρεφορμισμού και του σωβινισμού». («Ο Ιμπεριαλισμός».

Όλες αυτές οι μικροαστικές ομάδες τρύπωσαν κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο μέσα στο Κόμμα, όπου έμπασαν το πνεύμα του οπορτουνισμού. Αποτελούν την κυριότερη πηγή του φραξιονισμού και της διάλυσης, ξεχαρβαλώνουν το Κόμμα, το

υποσκάπτουν απ' τα μέσα. Να επιχειρήσουμε τη μάχη κατά του Ιμπεριαλισμού με τέτοιους «συμμάχους» είναι σαν να εκθετόμαστε στην επίθεση από μπρος και από πίσω. Γι' αυτό πρέπει να χτυπάμε αλύπητα τα οπορτουνιστικά αυτά στοιχεία και να μη δειλιάζουμε να τα διώχνουμε απ' το Κόμμα.

Το να υποστηρίζουμε ότι πρέπει να τους νικούμε με μια ιδεολογική πάλη μέσα στους κόλπους του κόμματος, είναι μια επικίνδυνη θεωρία που καταδικάζει το Κόμμα στην παραλυσία, σε χρόνια κακομοιριά που απειλεί να το παραδώσει στον οπορτουνισμό, ν' αφήσει το προλεταριάτο χωρίς επαναστατικό Κόμμα, να το στερήσει απ' το κυριότερο του όπλο στην πάλη κατά του ιμπεριαλισμού. Το Κόμμα μας, δε θα μπορούσε να πάρει την εξουσία και να οργανώσει τη δικτατορία του προλεταριάτου, δε θα μπορούσε να νικήσει στον εμφύλιο πόλεμο, αν είχε ανάμεσα στα μέλη του τους Μάρτωφ και τους Ντάν, τους Ποτρέσωφ και τους Αξελροντ.

Αν πέτυχε να δημιουργήσει την εσωτερική του ενότητα και να συνδέσει ισχυρά τις γραμμές του, το πέτυχε γιατί είχε καθαριστεί εγκαίρως από τις σκουριές του οπορτουνισμού, κι' είχε διώξει τους λικβινταριστές και τους μενσεβίκους. Για ν' αναπτυχθούν και να δυναμώσουν τα προλεταριακά κόμματα πρέπει ν' απαλλαχτούν απ' τους οπορτουνιστές και τους ρεφορμιστές απ' τους σοσιαλιμπεριαλιστές και τους σοσιαλσβινιστές, τους σοσιαλπατριώτες και τους σοσιαλπατσιφιστές. Το Κόμμα δυναμώνει άμα καθαρίζεται απ' τα οπορτουνιστικά στοιχεία.

Με ρεφορμιστές και μενσεβίκους στις γραμμές της, είναι αδύνατο στην προλεταριακή επανάσταση να νικήσει και να διατηρηθεί. Αυτό είναι βέβαιο εκ των προτέρων. Άλλωστε επιβεβαιώθηκε κι' απ' την πείρα της Ρωσίας και της Ουγγαρίας... Στη Ρωσία το Σοβιετικό καθεστώς πέρασε πολλές φορές δύσκολες περιστάσεις, που θα είχε ανατραπεί ασφαλώς, αν είχαν μείνει μέσα στο Κόμμα μας οι μενσεβίκοι, οι ρεφορμιστές, οι μικροαστοί δημοκράτες. Στην Ιταλία, κατά τη γνώμη όλων, το προλεταριάτο πάει ν' αρχίσει τις αποφασιστικές μάχες με τη μπουρζουαζία για την κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας. Σε μια τέτοια στιγμή είναι απαραίτητο ν' απομακρύνει απ' τό Κόμμα τους μενσεβίκους, τους ρεφορμιστές, τους τουρατιστές. Ακόμα θα ήταν ίσως χρήσιμο ν' απομακρύνει από κάθε σημαντικό πόστο όλους τους κομμουνιστές που αμφιβάλλουν έστω και λίγο και κλείνουν να ενωθούν με τους ρεφορμιστές. Στις παραμονές όπως και τη στιγμή της επανάστασης και οι πιο ελαφρές αμφιβολίες μέσα στο Κόμμα μπορούν να καταστρέψουν το παν, να σμπαραλιάσουν την επανάσταση, να αφαιρέσουν απ' το προλεταριάτο την εξουσία που είναι ακόμα πολύ λίγο εξασφαλισμένη και εκτεθειμένη σε λυσσασμένες επιθέσεις. Αν τη στιγμή αυτή, αποσυρθούν οι αρχηγοί που αμφιβάλλουν θα επέλθει όχι αδυνάτισμα, αλλά δυνάμωμα του Κόμματος, του εργατικού κινήματος και της επανάστασης. (Λένιν : «'Απατηλά λόγια για την ελευθερία»).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ X - ΤΟ ΣΤΥΛ

Δεν πρόκειται εδώ για το φιλολογικό στυλ (ύψος) άλλα γι' αυτό που θα μπορούσε να ονομαστεί στυλ τής δουλειάς. Ο λενινισμός είναι μια θεωρητική και πρακτική σχολή που σχηματίζει έναν ειδικό τύπο αγωνιστών, ένα ιδιαίτερο στυλ δουλειάς. Ποια είναι τὰ χαρακτηριστικά του στυλ αυτού;

Είναι δυο: η ρωσική επαναστατική έξαρση και το αμερικανικό πρακτικό μυαλό. Ο λενινισμός συνίσταται στην αρμονική σύνδεση και των δυο.

Η επαναστατική έξαρση είναι το αντίδοτο κατά της ρουτίνας, του συντηρητικισμού, της ιδεολογικής αποτελμάτωσης, της δουλικής υποταγής στις προγονικές παραδόσεις. Είναι η ζωηφόρα δύναμη που ξυπνά το πνεύμα, το σπρώχνει προς τα εμπρός, τσακίζει το παρελθόν, ανοίγει πλατειές προοπτικές. Χωρίς αυτή καμιά πρόοδος δεν είναι δυνατή. Αλλά στην πράξη θα εκφυλιζόταν σ' «επαναστατική», φρασεολογία αν δεν ήταν συνδεδεμένη με τον αμερικανικό πρακτικισμό. Πολυάριθμα είναι τα παραδείγματα του εκφυλισμού αυτού. Ποιος δεν ξέρει την αρρώστια της «επαναστατικής» ανοικοδόμησης που η πηγή της είναι μια τυφλή πίστη στη σχεδιασμένη βία, τα διατάγματα τα ικανά να δημιουργήσουν και να τακτοποιήσουν το παν; Σ' ένα διήγημα τιτλοφορούμενο: «Ο τελειοποιημένος κομμουνιστής», ένας Ρώσος συγγραφέας ο Η "Ερεμπουργκ, περιέγραψε πολύ καλά, αν και μέ κάποιες υπερβολές, ένα τύπο μπολσεβίκου, που χτυπημένος απ' αυτήν την αρρώστια έβαλε για σκοπό του να κάνει το σχήμα του ιδεώδους άνθρωπου και... βυθίστηκε ολότελα σ' αυτή τη «δουλειά». Άλλα κανένας δεν έχει μαστιγώσει με τόση δριμύτητα την αρρωστιακή αυτή πίστη στην δύναμη των σχεδίων και στην κυρίαρχη ισχύ των διαταγμάτων, όσο ο Λένιν που την ονόμαζε «κομμουνιστική ματαιότητα».

Η κομμουνιστική ματαιότητα είναι η πράξη του κομμουνιστή που φαντάζεται πως μπορεί να εκπληρώσει όλα του τα καθήκοντα με κομμουνιστικά διατάγματα. (Λόγος στό Συνέδριο του τμήματος της πολιτικής αγωγής).

Στον κούφιο επαναστατισμό, αντέτασε ο Λένιν πάντοτε τα κύρια, τα καθημερινά καθήκοντα, δείχνοντας έτσι ότι η επαναστατική φαντασία είναι αντίθετη στο γράμμα και στο πνεύμα του λενινισμού.

Λιγότερες πομπώδεις φράσεις –λέει- και περισσότερη καθημερινή δουλειά..... λιγότερη υψηλή πολιτική και περισσότερη προσοχή στα πιο απλά γεγονότα, που ωστόσο είναι τα πιο απτά της κομμουνιστικής ανοικοδόμησης.

Το αμερικανικό πρακτικό πνεύμα, είναι αφ' έτερου ένα αντίδοτο στην «επαναστατική» φαντασία. Είναι η επίμονη δύναμη

για την οποία δεν υπάρχει το αδύνατο, η δύναμη που υπερπηδά υπομονετικά όλα τα εμπόδια και τελειώνει κάθε αρχινημένη δουλειά. Άλλα ο πρακτικισμός αυτός εκφυλίζεται σχεδόν μοιραία σε χυδαίο καταφερτζιδικισμό, αν δε συνδέεται με την επαναστατική έξαρση. Ή ειδική αυτή μεταβολή περιγράφηκε από τον Β. Πιλνιάκ στην νουβέλα του: «Η πείνα». Ο συγγραφέας ζωγραφίζει τύπους Ρώσων «μπολσεβίκων» με θέληση, αποφασιστικότητα, ενεργητικότητα, άλλα χωρίς ορίζοντα, χωρίς συναίσθηση της απώτερης σημασίας των πράξεων τους, των επιδιωκόμενων σκοπών, μπολσεβίκων παραστρατημένων απ' τον επαναστατικό δρόμο. Κανένας δεν πολέμησε σκληρότερα απ' τον Λένιν, τον καταφερτζιδικόν αυτόν. Τον αποκαλούσε «στενό, ακέφαλο πρακτικισμό» και του αντέτασσε πάντα το εμπνευσμένο επαναστατικό έργο, την επαναστατική προοπτική, τις ελάχιστες καθημερινές προσπάθειες, δείχνοντας μ' αυτό ότι ο πρακτικισμός αυτός είναι εξίσου αντίθετος με τον πραγματικό λενινισμό, όσο και η «επαναστατική» φαντασία.

Συνδυασμός της ρωσικής επαναστατικής έξαρσης με το αμερικανικό πρακτικό μυαλό: αυτή είναι η ουσία του πρακτικού λενινισμού. Μόνο αυτός ο συνδυασμός μας δίνει τον τέλειο τύπο του λενινιστή αγωνιστή.

Εκδόσεις Μαρή και Κοροντζή – Μαρξιστική βιβλιοθήκη, Αθήνα 1945